CIMELIA
Qu 4006

LIBRARIÆ UNIVERS. JAGELL. CRACOVI.

Cim 4006

R. XII. 5f

Cosmographia

Joannis de Stobnicza Introductio in Ptolomaei Cosmographiam, Crac. Flor. Ungl. 1512.

Biblioteka Jagiellońska.

III. d. 15.

III. d. 15.

III. d. 15.

Geogr. 599

Brakuje tu mapy świata na dwóch stronach, o których mowa fol. V verso wiersz 9 i 8my od dołu: ... tabule due in cartis separatim posite ad caput nonum ...

Facsimile jednej połowy tej mapy (strona amerykańska), przysłane mi przez H. Harrisse'a, wlepiłem między k. 5 i k. 6.

T. Estreicher

Mappa mundi (facsimile z r. 1889) doklejona na końcu dzieła. (zaginęła)

Te dwie nieliczbowane karty, dodrukowane później, są tu błędnie wprawione. Powinny iść po karcie XIII a przed XIV.

3.V.1932. Stan Estreicher

Odnosi się do kart. 16, 17 poprzednio wprawionych między klb. XIV i XV. Po konserwacji znalazły się na swoim miejscu

Cim. Qu 400b.

Introductio in Ptholomei Coſmographiã cũ longitudinibus ⁊ latitudinibus regionum ⁊ ciuitatum celebriorum.

¶ Epitoma Europe Enee Siluij
¶ Situs ⁊ diſtinctio partium totius Aſie per brachia Tauri mõtis ex Aſia Pij ſecundi.
¶ Particularior Minoris aſie deſcriptio ex eiuſdem Pij aſia
¶ Sirie compendioſa deſcriptio: ex Iſidoro
¶ Africe breuis deſcriptio: ex paulo oroſio
¶ Terre ſancte ⁊ urbis Hieruſalem apertior deſcriptio: fratris Anſelmi ordinis Minorum de obſeruancia

¶ Magiſter paulus: Croſnenſis. Lectori ſtudioſo

Qui freta. qui fontes populos ac maenia colles
Quiqꝫ cupis uaſti noſcere regna ſoli
Hunc precor huc uultũ pauliſper uerte benignum
Exiguumqꝫ legas candide lector opus
Omnia quo magni clauduntur climata mundi
Quodqꝫ fouet uarijs terra rotunda locis
Quo populos urbes mirabere flumina montes
Et quae ſunt oculis non bene uiſa tuis
Quo ptolomei ſubito (mihi crede) uidebis
Et releges ſparſim grandia ſcripta libri
Et quod mille alij docti ſcripſere libellis
Hoc paruo inuenies conſpicieſqꝫ libro

Diſthicon

Adſpice quam paruo lector ſtudioſe libello
Clauſa ſit immenſi machina magna ſoli

BIBLIOTH. UNIV. JAGELLONICAE

Reuerendiſſimo in chriſto patri et do-
mino: Joanni dei gracia Epiſcopo Poſnanīēſi Joannes de Stob-
nicza S.D.

NOn eſt nouum. Reuerendiſſime preſul ſꝫ
ab antiquis frequētiſſime vſitatum vt qui
litterarum ſtudijs inſudant ſi quid tandeꝫ
minerue viribus ad ſuam alioꝝ ve vtilita-
tem ſe ſe conficere putauerit id ad bonos
prīcipes ſcribant. qđ mihi feciſſe videntur
nō quo aliquā illis diſciplinā ꝓponāt. ſed
quo gratitudo benefitioꝝ ab ip̄is accepto-
rum. vel amor quo eis afficiūtur innoteſ-
cat ac eorum ex auctoritate ad quos libri
ſcribuntur quedā ip̄is libris accedat auctoritas. horū exemplū ego ſe-
cutus nomini tuo om̄i cum reuerencia ꝑſcripſi quaſdā meas lucubra-
tiōe vel pocius animi recreatiōes Nam cū poſt illam qua pene om̄ib⁹
viribus eram exinanitus longam grauiſſimamqꝫ egrotationē non potui
grauioribus intēdere ſtudijs lectiōe Claudij ptolomei ⁊ alioꝝ qui de ſi-
tu orbis ſcripſerūt interdum oblectari cepi. pulcrum em̄ eſt ac animo
iucundum cognoſcere ſub qua ꝑte celi queqꝫ ꝓuinciaꝝ ⁊ alia id genus
que tractātur in coſmographia poſita ſint. ⁊ quā ip̄oꝝ diſtancia circuli
celeſtes indicant placuit tandem nō ſolum legendo mihi verum etiam
ſcribendo alijs ſi qua poſſem ꝓdeſſe conari. id em̄ p̄cipuū ſtudioſorum
munus putandū eſt. vt nō ad ꝓpriā modo ſed ad cōmunē omniū vtili-
tatem ſtudia referant ſua. itaqꝫ congeſſi in ptolomei coſmographiaꝫ in-
troductionē: nō quā tanta ars requirebat ſed quā tenuitas viriuꝫ meaꝝ
preſtare potūit. vt earum rerum ſtudioſis qui in principijs mathema-
tice minus verſati ſunt patentiorē aliquā ſemitā aperirem. qua ſine er-
rore platiſſimos eiuſdem artis campos ſuum dirigant greſſum. Et ne
ſoli ptolomeo laboraſſem. curaui etiam notas facere quaſdam ꝑtes ter-
re ip̄i ptolomeo alijſqꝫ vetuſtioribus ignotas que Americi veſpucij ali-
orumqꝫ luſtratione ad noſtram noticiam ꝑuenere. Adieci etiam anti-
quis quarundā ꝓuinciaꝝ ciuitatūqꝫ nominib⁹ alia noua quibus nūc ap-
pellantur velut illoꝝ interpretatiōes. Ne aūt cupiam ⁊ noua difficilia
cognitu videantur obbreuitatē quā reqrebat introductio. ideo adiunxi
Epitoma europe Enee ſiluij. paucis qbuſdam in ea de ꝑtibus nr̄e Sar-
macie imutatis. cum compendioſa tocius aſie deſcriptiōe. ac parcium
eius diſtintiōe per iuga atqꝫ brachia montis Tauri. qui totam Aſiaꝫ q̄
longa eſt diuidit tanqꝫ imane eius dorſum. brachia ſua hinc inde miro
quodam mō ſic porrigens vt ex ip̄is nō modo Aſie verū etiam Africe
⁊ Europe vna ſeries monciū accipi poſſet. partes etiam ſingulas mino-
ris Aſie ⁊ Sirie ꝯſtrinxi quoniā harum cognitionē valde neceſſariā ꝓ-

tantum ad alia tum vel maxime ad lectionē ſacraꝝ lraꝝ. compendioſi
us tamē. Siriam. qm̄ minutiores ꝑtes eius quiſqꝫ facile cognoſcere
poteſt ex deſcriptiōe terre ſancte quā nobis donatam a venerando pr̄e
Anſelmo ordinis minorū de obſeruancia verbi dei ꝑ̄dicatore egregio
ſimul cum alijs imprimi ꝓcurauimus. Ex paulo etiam Oroſio princi-
paliores ꝑtes Affrice ſuo loco poſuimus Hec itaqꝫ om̄ia q̄liacūqꝫ ſunt
Reuerediſſime paternitati tue offero nō quo eandem (cui ⁊ ptolomeū
⁊ alios de ſitu orbis ſcriptores non ignotos eſſe ſcio) hac introductio-
ne indigere aut eius lectioni vacare poſſe arbitrarer. noui enim quibus
fluctibus curarum tum paſtoraliū tum reip. regni noſtri hoc potiſſimuꝫ
tempore eſtuat. ſed vt hic om̄is labor meus in tuum nomen referatur.
quo agnoſcat nos eſſe ⁊ fore gratos ſue beniuolencie ac liberalitatis no
bis priuſq̄ȝ aliq̄d meruiſſemus exhibite. Sunt ⁊ alij apud nos viri qui no
men laudeſqꝫ R. P. tue doctiori voce canere iam incipiunt. maiori ore
tandem cantaturi hec ip̄a ⁊ genus ⁊ proauos. cum gymnaſium noſtrū
in quo hec ludunt a tua R. P. magnifice adornatum ꝯſpicent. Nunc
autem hanc velut quandā illoꝝ ꝑguſtationeȝ a nobis benigne accipere
dignetur.

Ad reuerendiſſimū in chriſto patreȝ et dominū dominū Joannem Lubranſkij benignitate diuina epiſcopum poſnanieſem carmē ſapphicū endecaſyllabū Rudolfi waſſerburgenſis

In tuas quāuis mea muſa laudes
Torpeat preſul teneris ſub annis.
Te tamen uerſu celebrande geſtit
Dicere ſapphus.

Gentis Antiſtes decus es potentis
Ipſe lubranc: patrieqꝫ ſplendor
Sic tuum nomen trifide pererras
Climata terre.

Inclite uirtus generoſa gentis
Sic tue floret pylios in annos
Vt tripertita hec remanet uirenti
Pinus honore

Tu uiros chriſti colis exequentes
Jura uel leges ſuperiqꝫ duris
Qui modis celi: ſtudioqꝫ querunt
Gaudia magno

Alter in ſacris Numa predicaris
Edibus: regem recolens tonantem
Vt tue genti faueat: nec ullo
Deſerat euo

Erigis ſtructis benefacta muris
Menia ut uita queat in quieta
Ante non tutus placido ſacerdos
Pſallere chriſto
Namqꝫ prerupto tua templa muro
Sacra uallaſti/quibus ingruebant
Ante latrones iugulum petentes
Canonicorum
Ipſe uirtutes ſequeris beatas/
Cum quibus ſumma reſides in arce
Glorie:⁊ tandem penetrabis alti
Cardinis axes
Diceris clemens:pius ⁊ benignus⁊
Atqꝫ doctorum facilis uirorum
Fotor: ⁊ fautor ſibi ꝙ pateſcat
Janua ſemper
Pluribus fers ſuppeicias alumnis
Et tibi cordi eſt ſtudioſa pubes/
Unde complures alis in paleſtris
Sepe ſacratis.
Ergo te cuncti uenerentur:atqꝫ
Te colant:laudent:celebrent:amentqꝫ
Vulgus. ⁊ preſtans procerum.ac diſerta
Turba uirorum
Regia nobis uenerandus urbe es
Quam due cingunt alie potentem/
Quaſqꝫ diffuſo ſecat inquietus
Iſtula fleru.
Nunc uelim uultu capias ſereno
Codicem doctus modo Strobnicenſis
Quem tibi multa dicat arte factum
Rite magiſter.

In coſmographiam Claudij Ptholomeij Alexandrini Introductio.

Quid ſit coſmographia et quomodo differt a Corographia ſeu Topographia ⁊ Geographia. Caput Primum.

Coſmographia ſcd̄m Ptholomeum. deſignatrix imitatio eſt totius cogniti orbis cū his que fere vniuerſaliter ſibi iungūtur. hec a corographia differt. Nā corographia particularius a toto loca abſcindens ꝑ ſe de quolibet ipoꝝ agit: deſcribens ferme ſingula etiam minima ꝯtentoꝝ a ſe locoꝝ. quemadmodū portus villas vicos fluuioꝝ ſciſſiones ac hmōi alia. que etiā topographia hoc eſt loci deſcriptio. vel pictura appellatur. Coſmographie aūt ꝓpriū eſt vnam eandemq̧ habitabile terram nobis cognitam oſtendere quō natura ſituq̧ ſe habeat ⁊ tantum circa ea intendit que ꝑ deſcriptiones orbis magis generales ſibi iunguntur; velut circa maiora oppida. magnas ciuitates. montes etiā fluuioſq̧ inſigniores Preterea circa ea oīa que iuxta quamlibet ſpēm maiori nota digna ſunt Item coſmographia magis ad quātitatē quā q̄litatem intendit Corographia vero magis ad qualitatē quā q̄ꝛē hec pictura illa mathematica magis eget Differt etiam a Geographia vt ipoꝝ nominū interpretatiōes indicant. Nam coſmographia mundi: geographia aūt terre deſcriptio: vel pictura interpretatur geographia em̄ terram diſtinguit ac deſcribit ꝑ maria montes ⁊ fluuios: nulla rōne circuloꝝ ſpere celeſtis habita Coſmographia autem primum ipſos circulos ꝯtemplatur ⁊ deinde ex ipoꝝ diſtintione terrarum illis ſubiectaꝝ certiſſimis mathematicoꝝ demonſtrationibꝰ ſitus diſtantiaſq̧ oſtendit. Unde de dierum ac noctium magnitudine: De ſtellis que ſemper ſupra verticem nobis ſunt: que ſupra horiſontē nobis feruntur: ⁊ que ꝑpetue nobis non oriuntur: De omnibus deniq̧ q̄ ad rōnez habitationū noſtraꝝ ſpectāt diſerere poterit. que humanis ingenijs mathematico iure demōſtrari altiſſimū atq̧ pulcerrimū eſt.

Coſmographia.

Corographia.

Topographia.

Coſmographie ꝓpriū.

Geographie ⁊ Coſmographie dr̄ia.

De circulis ſpere celeſtis Caput ſecundum

Quoniam om̄is coſmographie ratio fit ꝑ circulos ſpere celeſtis: ideo de ipſis circulis ꝑmū aliquid vel ſuccincte

dicendum eſt. Sunt aũt duplices circuli: maiores. ſ. ⁊ minores. Ma-
Maior ſphere circulus.
ior circulus eſt qui in conuexa ſuperficie ſpere deſcriptus ipſam in duo
equalia diuidit ⁊ hij ſunt ſex: equator. ſ. Zodiacus: Colurus equinoctiorum
Circulus Minor
Colurus ſolſtitiorum: meridianus: ⁊ orizon. Circulus minor in ſpera eſt
qui in eadem ſpere ſuꝑficie deſcriptus ſperam in duo inequalia diuidit
tales ſunt quatuor Arcticus: Tropicus cancri: Tropicus capricorni
⁊ antarcticus. Ita ſummatim ſunt decem nõ reuera exiſtentes ſed ima-
Equator ſeu equinoctialis.
ginabiles: preter zodiacũ qui realis eſt. Equator qui ⁊ primi mobilis
cingulus ⁊ equinoctialis dr. eſt circulus minor ſcdm quãlibet ſui partem
Poli mũdi.
ab vtroqꝫ polo mũdi equediſtans. Sunt aũt poli mũdi qui ⁊ cardines ⁊
vertices dicuntur: duo puncta celi axem terminancia: ita fixa vt nunqꝫ
moueantur. quorum qui ſeptentrionalis eſt polus arcticus vocatur: oppo-
ſitus aũt ei antarcticus. Ideo aũt equator vocatur equinoctialis quoniã
ſole ipm tranſeunte (quod bis in anno in pricipio arietis. i. menſe mar-
Zodiacus.
tio ⁊ principio libre menſe ſeptembri cõtingit) toto terrarum orbe eq-
noctium ⁊ dies nocti equalis eſt. Zodiacus eſt circulus maior equato-
rem in duobus punctis que ſunt principia arietis ⁊ libre ſecans cuius
vna medietas ad ſeptentrionẽ. alia vero ad auſtrum declinat. ⁊ ob hec
obliquus circulus vocatur. Latini etiam eum ſigniferum vocant qꝫ duo-
Signa borealia
decim ſigna in ſe ferat. ſex in medietate ad ſeptentrionẽ vergẽte que
ſunt aries thaurus gemini cancer leo virgo. ⁊ alia ſex ĩ medietate ad au-
Signa auſtralia
ſtrum declinante que ſunt libra ſcorpio ſagitarius capricornus aqua-
rius piſcis. quo fit vt prima ſex ſigna vocantur ſeptentrionalia ⁊ reliq-
Colurus ſolſticiorum.
ſex auſtrialia. Colurus ſolſtitiorum qui ⁊ declinationũ dr eſt circulus ma-
ior p principia cancri ⁊ capricorni ⁊ p polos mũdi tranſiens. Colurus
Colurus equinoctiorum Meridian⁹ Orizon
itidem equinoctiorum circulus maior eſt p principia arietis ac libre ⁊ po-
los mũdi tranſiens. Meridianus eſt circulus maior p punctum verticis
qui zenith dr ⁊ polos mundi tranſiens. Orizon eſt ſpere circulus ma-
ior. ſupius emiſperiũ ab inferiori diuidens. eſtqꝫ is in quem ſub diuo
conſiſtencium. circũducenciũqꝫ oculos videtur obtutus deficere ⁊ ob
Polus orizõtis.
hoc etiam terminator viſus dr: quoniã partem celi viſam a nõ viſa di-
rimit. Diuerſarũ aũt regionũ varius eſt orizon. ⁊ omniũ orizonciũ po-
lus eſt punctus verticalis ſeu zenith. Nam tale punctum omni quaqꝫ ab
ipſo orizonte eque diſtat. Hec de circulis maioribus. Nunc ad mino-
Circulus arctic⁹
res veniamus. Circulus arcticus eſt circulus minor quẽ polus zodi-
aci ad motum primi mobilis circa polum mũdi arcticum deſcribit. An-
Circulus antarcticus.
tarcticus vero eſt circulus minor quẽ alter polus zodiaci circa polum
mundi antracticũ cauſat atqꝫ deſcribit. Nuncupamus aũt polum zodi-
Polus Zodiaci.
aci punctum vndecũqꝫ a zodiaco eque diſtantẽ. ſunt eñ poli zodiaci ax-
Diſtancia polorum Zodiaci a polis mũdi.
is ipſius extremitates. Et quãta eſt maxima ſolis declinatio ab equino-
ctiali tanta eſt poli zodiaci a polo mũdi diſtancia que eſt ſcdm ptolomeũ

⁊ Alfraganum viginti trium graduum ⁊ quinquagīta vnius minutoꝝ
Tropicus cancri eſt circulus minor quem ſol in principio cancri exiſtens ad motū primi mobilis deſcribit qui ⁊ ſolſticium eſtiuū dr̄. Tropicus capricorni eſt circulus minor quē ſol inicium capricorni tenēs ad motū primi mobilis deſcribit. Hunc etiam ſolſticiū hyemale dicimus. Ceterum quia declinatiōis mentionē fecimus ideo ſciendū declinationē ſolis eſſe qñ ſol de eq̄noctiali ad tropicū cancri ad nos ſcandit vel ad capicorni tropicū a nobis deſcendit. Aſcenſionē ꝑ contariū accipimus qñ. ſ. a tropicis eq̄noctiali ꝓpinquat licet improprie a quibuſdam dicatur aſcendere qñ appropinquat ⁊ deſcendere cū a nobis recedit. Ubi ⁊ illud nō eſt ignorandū gradum triceſimā partē ſigni eſſe Et ſignum duodecimā circuli. Sed cum triginta duodecies mltiplicata tricenta ſexaginta reddant quare manifeſtū fit tocius circuli tot eſſe gradus hoc eſt trecentos ſexaginta. ⁊ gradum trecēteſimā ſexageſimam partem circuli. quē aſtronomi frangere ſolent in ſexaginta minuta ac deinde minutum in ſexaginta ſcd̄a. Coſmographi vero gradū frangunt in ꝑtes aliquotas vt in medietates quaꝝ altera ſic figuratur $\frac{1}{2}$ ⁊ valet 30 minuta: vel ī tercias quaꝝ vna figuratur ſic $\frac{1}{3}$ due autē ſic $\frac{2}{3}$ ⁊ vna tertia eq̄ualet 20 minutis: vel ī quartas vt ſic $\frac{1}{4}$ que valet 15 minuta ⁊ ſic ꝯſequēter. Quod etiam circa fractiōes horarū tenendū eſt Nam aſtronomi horam frangunt in 60 minuta. coſmographi in ꝑtes aliquotas que. ſ. aliquociens ſumpte cōſtituūt ꝑciſe totū. Preterea quociens plures fractōes addūtur vni numero graduū aut horarū apd̄ coſmographos ſecunda fractio nō eſt prime nec tercia ſecunde vt fit apd̄ aſtronomos. ſꝫ oēs ſunt fractiōes vni⁹ integri vt ſic | $\frac{1}{2}$ | $\frac{1}{3}$ | $\frac{1}{12}$ | q̄ oēs ſimul ſumpte eq̄ualent 50 minutis Cum aūt trecentorū ſexaginta: quarta pars ſit nonaginta manifeſtū eſt equinoctialē a polis mūdi nonaginta gradibus diſtare que eſt quarta ꝑs circuli. Rurſus ſi a nonaginta gradibus ſubtraxeris viginti tres gradus ⁊ 51 minuta: que eſt maxima declinatio ſolis ſeu qd̄ idem eſt diſtantia tropicoꝝ ab eq̄noctiali: q̄ remanent ſexaginta ſex gradus ⁊ 9 minuta indicant quantitatē diſtancie tropicorum a polis mūdi. ⁊ quoniā quāta eſt maxima declinatio ſolis tanta diſtancia circuli arctici a polo arctico vt ſupra diximus ideo ꝯcluditur a circulo arctico ad eq̄noctialē diſtanciam eſſe ſexaginta ſex graduū ⁊ nouem minutorū tanta etiam eſt diſtātia tropici cancri a polo mūdi arctico. Rurſus ſi a ſexaginta ſex gradibus ⁊ nouē minutis auferam maximam declinacionē ſolis hoc ē viginti tres gradus ⁊ quinq̄ginta vnū minuta: qui remanent quadraginta duo gradus ⁊ decem octo minuta indicant quātitatē interſticij inter tropicum cancri ⁊ circulū arcticum ⁊ eadem diſtancia eſt inter tropicum capricorni ⁊ circulum antarticū que oīa videri poſſunt in formula ſubſcripta capiti ſequenti.

Tropicus cācri

Tropicus capricorni.

Declinatio ſolis

Aſcenſio ſolis.

Gradus.

Signū.

Gradus tocius circuli.

Diuerſitas fractionū gradus ⁊ hore.

Diſtācia equinoctioꝝ a polis.

Maxia ſolis declinatio:

Diſtancia tropicoꝝ a polis mūdi.

Diſtācia equinoctialis a circulo arctico.

Diſtancia tropici cancri a circulo arctico.

De quinqꝫ zonis terram habitabilem ⁊ inhabitabilem diſtinguentibus. Caput Terciū

Forma tocius terre.

TErra tota rotunde eſt figure quēmadmodū ⁊ mūdus
in cuius medio cōſtituta eſt. ⁊ per quatuor minores
ſpere circulos in quinqꝫ zonas vel plagas diuiditur. q̄
rum due que ſub polis ſunt ⁊ extreme nimio frigore

Zone frigide.

rigentes: ⁊ tercia in medio oīm ſita que torrida dr̄ ꝓ

Zona torrida.

pter eſtum ſolis inter duos tropicos diſcurrētes: inha
bitabiles ſunt. relique due habitabiles ⁊ tꝑate. tꝑantur eīn calore me

Zone tꝑate.

die ⁊ frigore extremarū inter quas medium locum tenent. quarū al
teram que eſt inter tropicum cancri ⁊ circulum arcticum nos incoli-
mus. reliquā antichtones. Rurſus ſi noſtrā ꝑ oriſontem diſtinxeris in

Antichtones.

duo latera. latus terre noſtris pedibus oppoſitum ſi hoīes tenent anti

Antipodes.

podes noſtri vocantur. Terram aūt a nobis habitabilem habere figu-
ram clamidis teſtatur Strabo ⁊ Solinus. vel rethis piſcatorij ſeu nu

Forma noſtre habitabilis.

becule oblonge vt tenet ptolomeus ⁊ dioniſius. plaga vero tota quam
nos ⁊ antipodes noſtri incolimus tenet figuram timpanalē vt Ariſto

Forma tocius zone inhabitabil

teles tertio metheorū ⁊ camarecenſis dicunt. Cum aūt dicimus zonā
ſeu plagam inhabitabilē: male dificilemqꝫ habitabilem intelligimus.
ſunt eīn qui exuſtam torridamqꝫ zonam nunc habitant vt qui cherſone
ſum auream incolunt ⁊ Taprobanā inſulam. etiopes etiam ſupra egi

Habitātes ſub torrida zona.

ptum ⁊ alij multi ipis meridionaliores ⁊ maxima ꝑs terre priſcis in-
cognita nuper repta de qua ſermo erit in capite nono. Preterea ex diſ
tancia circulorū minorū quā habent inter ſe vt expoſitū eſt in capite ꝑ
cedenti manifeſtū eſt primā zonam que ſub polo arctico eſt 23 gradus
eſſe ⁊ 51 minutorū. Scdam aūt que antarctica ē ⁊ prime oppoſita to-

Quantitas latitudinis cuiuſlibꝫ zone.

tidem Tercia que tꝑata ē ⁊ noſtra 42 gradus latitudinis habet ⁊ 18 mi
nuta. Quarta que ꝓcedenti par eſt totidem. Quinta vero que torrida
eſt ⁊ media 47 gradus habet ⁊ 42 minuta vt ſequens formula indicat

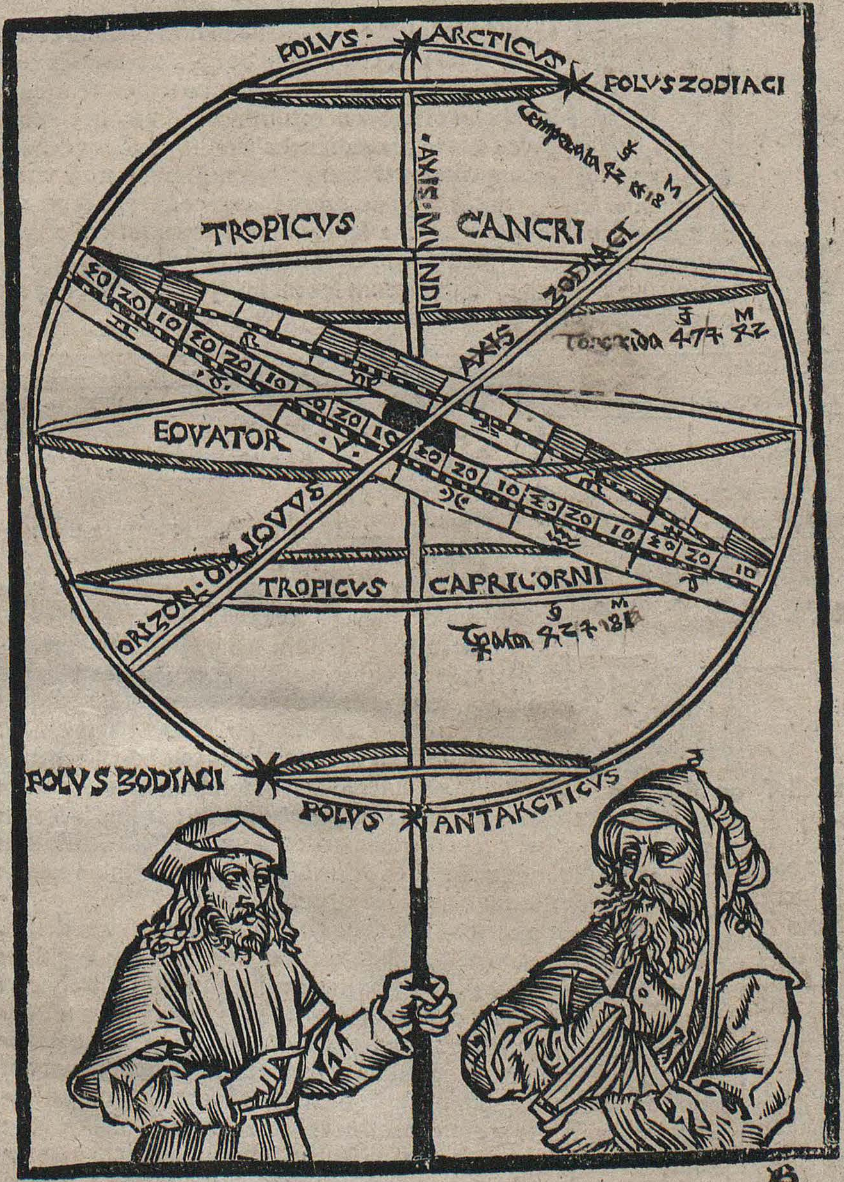
POLVS ARCTICVS
POLVS ZODIACI
AXIS MVNDI
TROPICVS CANCRI
AXIS ZODIACI
EQVATOR
ORIZON OBLIQVVS
TROPICVS CAPRICORNI
POLVS ZODIACI
POLVS ANTARCTICVS

De Ventis Caput Quartū.

Triplex ortus ⁊ occaſus.

Numerus ventoꝝ. Quatuor principales vēti

Quoniam cognitio ventorū nō parum ꝯfert ad coſmo-
mographiam ideo quedam de ipſis ⁊ diſtintiōe eorū
hic ſubijciemus. qd facile dicemus ſi ꝑſciuerimus ſo-
lem habere triplicem ortum ⁊ occaſum ſcdm binos tro-
picos ⁊ ipm equatorē videlicet eſtiualē eq̄noctialē ⁊
hiemalem. ⁊ meridiei ſitꝗ ipius ſeptentriōis vtrinꝗ
aſſignemus latera. his enī ſingulis proprij venti correſpōdēt qui ab il-
lis ptibus flant. Ideo ſummātim 12. ſunt venti tres orientis: tres occidē-
tis: totidem meridiei: ⁊ medie noctis totidem. Ex q̄bus quatuor qui
in ſequenti formula medium locum tenent ꝑncipaliores ſunt alij mi-
nus principales.

Ventoꝝ forma.		Oriens.	Occidens.	Meridies.	Media nox
Collateral	Tro: Cā:	Cecias.	Chorus.	Euronotus.	Septentrio
Medij.	Equator.	Subſolanus.	Fauonius q̇ et Zephyrus.	Auſter qui et Notus.	Aquilo qui et Boreas.
Collaterales.	Trop: Capricorni.	Eurus qui ⁊ Vulturnus.	Affricus qui ⁊ Libs.	Libonothus.	Trachias qui ⁊ Circius.

De paralellis. Caput Quintū.

Paralelli.

Paralelli ſunt circuli vel linee ex omī pte eque diſtantes
⁊ nunꝗ etiam ſi in infinitum ꝓtrahi poſſent ꝯcurrētes
qualis ē in ſpera equator cū illis q̄tuor minoribꝰ circu-
lis quibus zonas in capite tercio diſtinximus. nō quia
quantum primus a ſcdo tantum ſcdus a tertio diſtet:
nam hoc falſum eſt vt ex eodem capite liquet. ſed quia

Inter paralellos diſtantia.

quilibet duo circuli ex illis adinuicem collati ſcdm qualibet ſui ptem
eq̄liter abinuicem diſtant. Licet aūt paralelli q̄bus latitudo locorum
que eſt inter meridiē ⁊ ſepteptrionē depreh̄editur poſſent ad libitum

Numerus ⁊ diſtācia palelloꝝ ſcdm Ptholomeū.

cuiuſlibet plus vel minus diſtātes deſcribi. Ptholomeo tamē ꝓfacili
ori ſuppputatiōe placuit deſcribere viginti ⁊ vnum palellos ab eq̄no-
ctiali verſus arctū ꝯputatos ⁊. 7. eūdo ab eq̄tore dici verſus auſtrum.
quoniam vlterius ſi quiſpiā greſſum tulerit terram ab eo incognitam
reperit. Ita aūt ꝑdictos palellos diſtinxit vt primus diſtet ab eq̄nocti
ali quatuor gradibus fere cum quarta pte: ⁊ dies longiſſimus ſub eo-
dem palello ſupat diem ſub eq̄noctiali quarta pte hore. Scdus palel-
lis diſtat ab ipo eq̄noctiali gradibus octo ac tercia ⁊ duodecima: ⁊ di-
es ſub hoc palello longiſſimus ſupat diem ſub eq̄noctiali dimidio ho-
re: ⁊ ꝓportionabiliter accipienda eſt diſtancia reliquorū palelloꝝ vt ex
preſſum eſt in figura huic capiti ſubſcripta. ſub eq̄noctiali enī degen-

Quare ſub equinoctiali ſp nox ē equalis diei.

tibus dies cum noctibus equari omī tpe neceſſe eſt quoniā cū neuter
polorum illis eleuetur ſupra orizontem ſed vterꝗ ſit in oriſonte ideo

omnes circuli quos deſcribit ſol motu ſuo diurno in quocūq; ſignorū fiat ſic ſecātur ab orizonte vt cuiuſlibet eorum tāta ps ſit ſup orizontē quanta ſub orizonte. Ad ſeptentrionē vero ab eq̄noctiali pcedentibus eo magis ſubleuare polum arcticum ſupra orizontē neceſſe ē quo magis ab eq̄noctiali diſceditur tanto quoq; dies eſtiui lōgiores ſiūt quāto altius polus ſupra orizontē eleuatus fuerit. quoniā ſemꝑ maiores portiones circulorū deſcriptorū a ſole motu diurno erunt ſupra orizōtem ꝛ minores ſub orizonte. Et ꝯformiter accipiendū eſt de palellis ab eq̄noctiali verſus auſtrum declinantibus. Ex ſupra dictis palellis q̄ui meridionalē limitē terre noſtre habitabilis ptolomeo cognite terminat diſtat ab eq̄noctiali circulo gradibus ſedecem vna tertia ꝛ vna duodecima. Qui aūt ſeptentrionalē limitem terminat diſtat ab eq̄noctiali gradibus ſexaginta tribus qui palellus ꝑ thile inſulam ducitur quare tota latitudo terre ptolomeo cognite conſtat gradibus ſexaginta nouem vna tercia ꝛ vna duodecima aut integris gradibus octoginta. nuper aūt verſus meridiē africe ps que ſeptem pene gradibus citra tropicum capricorni incipiens vltra ipm ſimul ꝛ terciā zonam ad auſtrum latiſſime fere ad vigeſimū primū gradum (vbi eſt caput bone ſpei) ab Americo ꝛ ſocijs nauigatiōis eius luſtrata ꝛ deſcripta ē quos gradus ſi ad latitudinē terre ptolomeo note addideris. latitudo terre que iam habitare cognita eſt habebit centum ꝛ octo gradus: qui continent quartā ꝑtem tocius ambitus terre ꝛ vigeſimā. q̄bus quot milliaria correſpondeāt facile cognitu erit ex dicendis in capite octauo. Tipus aūt palellorū p̄dictorū eſt formula ſequens que docet exceſſum graduum vniuſcuiuſq; palelli ſupra eq̄noctialē: quantitatē dierū ꝛ milliaria ſingulis gradibus palellorū correſpondencia ſimul etiam ſub quo palello medium cuiuſq; climatis ſit.

Quare ab eq̄ninoctiali declinādo dies eſtiui maiorantur.

Terminus meridionalis habitabilis.

Terminus ſeptētrionalis.

Latitudo terre a Ptholomeo cognite.

Nuus terminus meridionalis terre. Caput bone ſpei.

Latitudo terre nūc luſtrata.

Climata cū gradibus palellorū ſimul horas Inſinuat numeris iſta figura ſuis.

Paralelli ab equatore.	Gradus diſtantie.	Hore dierū maiores.	Quot miliaria facit gradus vnus.
21 Per Tile.	63	20	28 1/2
20	61	19	
19	58	18	32 1/2
18	56	17 1/2	
17	54	17	37 1/2
16 Diariph:7.	51 1/2	16 1/2	40 1/2
15	48 1/2	16	42 1/2

De climatibus.

Reſiduas pars tabule Climatū cū gradibus paralellor̄ ſimul horas inſinuat.

Paralelli ab equatore		Gradus diſtantie	Hore dieı̄ maiores.	Quot miliaria facit Gradus vnus.
14	Diaboriſt.6.	45	15 1/2	44
13		43 1/12	15 1/4	45
12	Diaromes.5.	40 1/2 1/3 1/12	15	47
11		38 1/2 1/12	14 1/2 1/4	48 1/2
10	Diarhod.4.	36	14 1/2	50
9		33 1/3	14 1/4	
8	Diaalexan.3.	30 1/3	14	54
7		27 1/2 1/6	13 1/2 1/4	
6	Diaſien.2.	23 1/2 1/3	13 1/2	57
5		20 1/4	13 1/4	
4	Diameroe.1.	16 1/3 1/12	13	
3		12 1/2	12 1/2 1/4	59
2		8 1/3 1/12	12 1/2	
1		4 1/4	12 1/4	
Equator a polis eque diſtans			12 continue	60
1		4 1/4	12 1/4	
2		0 1/3 1/2	12 1/2	
3		12 1/2	12 1/2 1/4	59
4	Antidiameroes	16 1/3 1/12	13	
5		20 1/4	13 1/4	
6	Antidiaſines.	23 1/2 1/3	13 1/2	57
7		27 1/2 1/6	13 1/2 1/4	

De climatibus. Caput Sextū.

Climā.

Latitudinez terre quātenus habitabilem exiſtimarūt priſci: etiam p climata diuiſerunt. quorū inicia media ⁊ fines ſunt ſub palellis declaratis in capite p̄cedenti vt formula eorundē palellorū indicat. ideo non inutile erit etiam de climatibus aliquid hic diſſerere. Quapropter ſciendū eſt: Clima eſſe ſpacium terre inter duos palellos īterceptum in quo longiſſime diei ab initio climatis vſq₃ ad finem dimidie hore variatio ē. ⁊ quotū aliqd̄ clima ab eq̄tore fuerit tot ſemihoris lō giſſima eius loci dies ſupat diem nocti equalem. Suntq₃ ipſorū ſeptez

Numer' climatū

gemina: q̄uis ad auſtrū nō ſit ſeptimū adhuc luſtratū. ſed boreā verſus

ptolomeus terram ſeptem ſemihoraꝝ ſeu ſeptem climatū ſpacio hoſpitalem ⁊ habitabilē inuenit. que a locis inſignioribus p̱ que fere medie linee climatum tranſeunt ſua nomina ſortita ſunt. primum dr̄ diameroes q̄ſi p̱ meroen a di qd̓ aput grecos p̱ ꝑcat ⁊ caſui genitiuo iūgitur atq̄ meroe que eſt africe ciuitas metropolis inſule nili in torrida zona citra eq̄torem ſedecim gradibus ſita: huius ⁊ ſubſequēciū inciū medium: ⁊ finem. atq̄ maxime diei in quolibet ipoꝝ horas. ⁊ poli arctici in p̄ncipio medio ⁊ fine: eleuatiōes figura huic capiti ſub ſcripta demonſtrat. Scd̄m dr̄ diaſienes a ſiene egipti vrbe que eſt prouincie thebaidis p̄ncipium. Tercium dr̄ diaalexandrios ab alexandria īſigni vrbe africe egipti metropoli quā. Alexander magnus cōdidit. Quartum dr̄ diarodon a rhodo Aſie minoris inſula que ⁊ ſui nōis in ea ſitam noſtra tempeſtate claram ciuitatem habet fortiter thurcarū efferos bellicoſq̄ impetus ſuſtinentē atq̄ ꝓfligantem generoſiſſime. Quintum dr̄ diaromes ab vrbe europe notiſſima inter italicas maxime clara ⁊ inſigni olim gencium domitrice atq̄ orbis capite nunc patris patrum maximi ſede. Sextum diaboriſthenes a magno. Sarmatarum europe fluuio. Septimū diaripheon a ripheis mōtibus qui in ſarmatica europa inſignes ſunt ꝑpetua niue candentes. plura. climata ad boream Ptolomeus nō poſuit cū illud terre qd̓cumq̄ eſt ineptum habitatiōi hoīm exiſtimauit. pari modo dicendū eſt declimatibus que ſunt vltra eq̄noctialem ad auſtrū quorū ſex ꝯtraria noīa hābēcia luſtrata ſunt. ⁊ dici p̄nt anthidiameroes antidiaſigenes anthidiaalexādrios ātidiarodō Antidiaromes: ātidiaboriſthenes: a greca particula anti q̄ oppoſitū vel ꝯtra denotat. de q̄b⁹ auſtralibus climatib⁹ hec pomponij mele verbā intelligenda ſunt vbi ait. zone habitabiles quaꝝ alteraꝫ nos incolim⁹ alteram antichtones paria agunt anni tp̄a verum nō pariter quoniā cū in altera eſt eſtas: in altera hiems. ⁊ in altera vere exiſtente in altera autumnus fit

Denoīatio climatis.
Clima primū. Meroe.
Clima ſcd̄ꝫ
Clima terciū. Alexandria.
Clima quartum Rhodus.
Clima quintū. Roma.
Clima ſextū. Boriſtenes.
Clima ſeptimū. Riphion.
Climata auſtrala
Pomponij Mele ſententia.
Tp̄a anni q̄n agā tur in climatibus auſtralibus.

Figura ſeptem climatū que poſuit Ptholomeus

	* Diſtancia horaria. *					Latitudo poliq̄ arctici eleuatio		
	Principiū.	Mediū.	finis.			Principiū.	Mediū.	finis
	Hore.	Hore.	Hore.			Gradus.	Gradus.	Gradus.
1	12 1/2 1/4	13	13 1/4			12 1/2 1/4	16	20 1/2
2	13 1/4	13 1/2	13 1/2 1/4			20 1/2	24 1/4	27 1/2
3	13 1/2 1/4	14 1/2	14 1/4			27 1/2	30 1/2 1/4	33 2/3
4	14 1/0	14 1/2	14 1/2 1/4			33 2/3	36 2/5	39
5	14 1/2 1/4	15	15 1/4			39	41 /5	43 1/2
6	15 1/4	15 1/2	15 1/2 1/4			43 1/2	45 2/3	47 1/4
7	15 1/2 1/4	16	16 1/4			47 1/4	48 2/3	50 1/2

De meridianis. Caput ſeptimū.

Meridianus.

Meridiani variatio.

Lōgitudo locoꝝ.

Gradus longitudinis.

Inter meridianos diſtantes.

Primus Meridian⁹ Inſule fortunate. Ultimus meridianus ſcd'ȝ Ptolomeū

Lōgitudo terre ſcd'ȝ Ptholome.

Meridianus vt in capite ſcd'o diximus ē circulus maior per punctum verticis ⁊ polos mūdi tranſiens. vñ euenit vt hunc circulum nobis ad ortum vel ad occaſuꝫ ꝓficiſcentibus cōtinue variari neceſſe ſit. ⁊ om̄ia loca quoꝝ vnus ad oriētem magis q̄ꝫ alter vergat: diuerſos habere meridianos ⁊ hoc pacto de locis vicinius ad occaſum vergentibus. his meridinis longitudo locorum que inter oriens ⁊ occidēs eſt diſtinguitur. Unde longitudo locorum nihil aliud eſt quam arcus equatoris inter duos duorum locorum meridianos interceptus ⁊ gradus menſurātes illum arcum. gradus longitudinis vocantur. Et licet poſſint pro voto cuiuſq̄ꝫ magis vel minus diſtantes deſcribi meridiani ſicut dictum eſt de paralellis menſuratione tocius terre habitabilis. Ptholomeus tamen propter faciliorem computationem meridianos proximos inter ſe quinq̄ꝫ gradibus diſtantes fecit in tabula generali coſmographie. ⁊ eoſdem equalibus numeris in latere meridionali ſeptemtrionali ſibi correſpondentibus annotauit qui gradus longitudinis ꝑcant quorum primus qui occidentalem finem claudit eſt meridianus qui ꝑ inſulas olim fortunatas nunc magna Canaria vocatas deſcribitur. Ultimus vero qui extremā plagam orientalem noti orbis terminat d'r meridianus ductus ꝑ metropolim ſinarum. diſtans a primo meridiano gradib⁹ 180. Et eſt lōgitudo tota terre a Ptolomeo cognite: ⁊ medietas ambitus tocius terre. ſed que Ptholomeo ⁊ alijs priſcis erant ignota nuper Americi Ueſpucij aliorumq̄ꝫ luſtratiōe (ſacta iam ꝑ totum ambitum longitudinis terre) nobis deſcripta ſūnt. ſicut in tractu orientali regio Cataij ⁊ magna ꝑs indie meridionalis que eſt vltra centeſimū ⁊ octogeſimū longitudinis gradum. Sil'r in occaſu vltra africam ⁊ europam magna ꝑs terre quā ab Americo eius reꝑtore americā vocant vulgo aūt nouus mūdus d'r. Preterea multe alie maxime inſule ⁊ in orientali ⁊ meridonali ⁊ occidentali occeano reꝑte ſunt quarum ſitus ⁊ in longitudine ⁊ latitudine in nono capitulo exponetur. Nunc aūt hec que Americi veſpucij ⁊ alioꝝ luſtratione cognita ſunt vltra longitudinem terre a Ptolomeo deſcripte ponūtur in alia medietate ambitus terre noſtris pedibus oppoſita vt tabule due in cartis ſeperatim poſite ad caput nonum noſtram indicant. altera em̄ illaꝝ que Ptolomei deſcriptionē cōtinet ꝑ. 180. gradus longitudinis extenditur reliqua que eſt Americi veſpucij ꝑ tot idem ſumpto initio ꝯputationis gradū poſt vltimū lōgitudinis ptolomei hoc eſt a. 180. vſq̄ꝫ ad. 360. In q̄bus tabulis diſtācia inter ꝑalellos ⁊ meridianis nō ꝑ quinq̄ꝫ ſed ꝑ decem gradus facta eſt ob anguſtiam ſpacij.

Applicatio ſupradictaruꝫ ad Coſmographie Ptolomei tabulam ⁊ quo pacto ex ipſis diſtancia locoꝝ ſcd'm

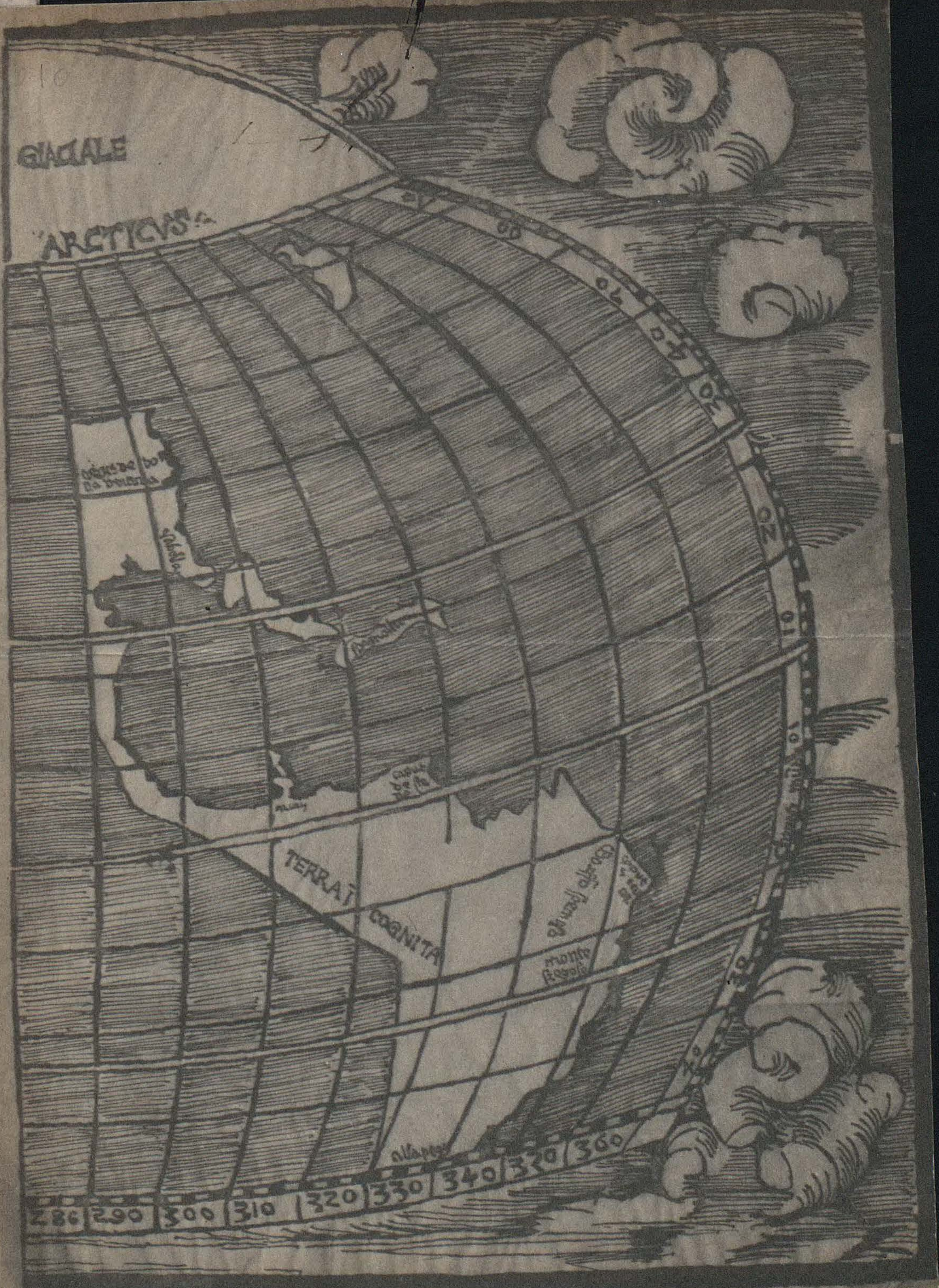
GIACIALE
ARCTICUS
TERRA Ī
COGNITA
monte
280
290
300
310
320
330
340
350
360

7a

Notatka H. Harrisse'a.

Johannes de Stobnicza.

Mappemonde 380 par 270 mm.

Impressum Cracoviae p. Florianum Unglerium,

Anno MDXIJ.

Cf.!! Cartographia Americana Vetustissima - No 92, in

Henry Harrisse Discovery of North America

93, 95, 112, 279-296, 472-4 [illegible]

Niniejsze facsimile przysłał mi H. Harrisse w lipcu 1892, jest ono wyjęte z jego dzieła "The Discovery of North America," London 1892. Facsimile całej mapy znajduje się w dziele: A. E. Nordenskiöld, Facsimile-Atlas till Kartografiens äldsta historia &c. Stockholm 1889.

W tym egzemplarzu "Introductio" brak tej niezmiernie dla rozwoju kartografii amerykańskiej ważnej[1] mapy.

Tad. Estreicher

1) Między innemi jest na niej po raz pierwszy wogóle przedstawiony rzeczywisty sposób połączenia Ameryki Północnej z Południową, t.j. zapomocą przesmyku Panamskiego; inne mapy wcześniejsze, a nawet późniejsze, mają tu cieśninę.

laritudinē ⁊ lōgitudinē eſt inuenienda. Caput octauū

OMnia ſupra dicta i gñali coſmographie tabula Ptolo
mei ſic repies. Nā cū eam inſpexeris primū in ipa equi
noctialem circulum cum duobus tropicis vtrinq; poſi-
tis videbis. Deinde a latere occidentale offerūt ſe ſe nu
meri palellorum cum excreſcencia dierum eſtiuorū vl
tra horas. 12. eq̄noctialis circuli: ſeu diē habitāciū ſube
q̄noctiali ꝓcedēdo ⁊ verſus ſeptētrionē ⁊ verſus auſtrū. Simul ⁊ clima
ta que vt re ipſa ꝓbētur accipiam⁹ primū palellorū verſus ſeptētrionē
qui vltra. 12. horas eq̄noctialis circuli excreſcit quarta pte vnius hore
humanum itaq; genus ſub hoc palello repoſitum habet diem longiſſi-
mum. 12. horaꝝ ⁊ quarta pte hore. ⁊ ꝯformiter de alijs palellis accipi
endum eſt. Innoteſcit deinceps tibi ad extremum orietem p̄fate tabu
le ituro. ğ. eleuatiōis poli ſeu diſtancie ab eq̄noctiali de quinto ſemp in
quintum ſcriptus. ⁊ ab his linee ad occidentez ducte palelli ſunt ſcdm
eleuationis poli gradū deſcripti quinq;. ğ. inter ſe diſtantes. Sub eq̄no
ctiali eñ de gentibus vterq; polus in orizonte eſt vt ſupra diximus: a q̄
ad ſeptentrionē euntibus eo magis ſubleuari polum arcticum oppor-
tet quanto plus ab eq̄noctiali deſcenſum fuerit. que poli eleuatio regi-
onum ⁊ locorum habitabiliū diſtanciā ab eq̄noctiali liq̄do mōſtrat. tan
tus eñ ſemp eſt tractus diſtancie oppidi aut regiōis cuius ahelas noſ
ſe menſurā ab eq̄noctiali quanta eſt eleuatio poli ſupra orizontē eiuſdē
Facilis inde cognitu fiet milliarium numerus ſi pſciueris numeꝝ milli
arium vni gradui correſpondeciū ⁊ eundem mltiplicaueris p numeruz
eleuationis poli. Id tñ maiorē inmodū ob ſeruanduz ſcdm Ptolomei
ſententiam milliaria ab eq̄noctiali circulo verſus arcton non vbiq; gen
cium fore equalia: verum variari ſcdm maiorem aut minorez terre tra
ctum a primo eñ. ğ. eq̄noctialis circuli vſq; ad duodecim vn⁹. ğ. 60. mil
liaria cōtinet itala. vltra vere ꝓcedēdo minuere oporet milliaria vt pa-
tet ex figura palellorū capiti quinto ſubſcripta ⁊ clarius tabula ſequens
indicat. ¶ Et ſi miliaria ad ſtadia: paſſus: cubitos: pedes: ſextā
tes: palmos. ⁊ digitos reducere deſideras hec notato.

In latere occidē tali tabule gñalis Ptholomei ſcri pta.

In latere orien tali ſcripta.

Paraleli.

Eleuatio poli di ſtancia ab equino ctiali indicat.

Inuentio miliarii.

¶ Digitus hec menſurarū minima ſtatuitur.

Palmus digitos habet.	4
Sextans palmos habet.	3
Pes palmos habet.	4
Cubitus ſeſquipes eſt: palmos habēs	6
Paſſus pedes habet.	5
Stadiū paſſus habet.	125
Milliariū ſtadia habet octo vel paſſus	1000

Priſcoꝝ quidā quintā ptē milliaris dicebant eſſe ſtadiū quod ex duce
tis pedibus conficiebant.

De diſtancia locoꝝ.

Equator.	Gradus.	Gradus.	Miliaria Itala.	Miliaria Germana.
	1	12	60	15
Tropic⁹.	12	25	59	14 $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{8}$.
	25	30	54	13 $\frac{1}{2}$.
	30	37	50	12 $\frac{1}{2}$.
	37	41	47	11 $\frac{1}{8}$.
A	41 Uſqȝ ad	51 faciunt.	40	10
	51	57	32	8
	57	63	28	7
Circulus	63	66	26	6 $\frac{1}{2}$.
arcticus	66	70	21	5 $\frac{1}{8}$.
	70	80	6	1 $\frac{1}{2}$.
Polus	80	90	0	0

Inuentio diſtancie locoꝝ ſcdm latitudinē.

¶ Uolens itaqȝ ſcire diſtantiā aliquaꝝ regionū vel locoꝝ alioꝝ ſecūdū latitudinem: vide gradum in fine paralleli inſcripti cui regio ſubiecta eſt. quo reperto vna cū gradu ⁊ parallelo alterius regiōis: ſagaciter tene gradus medios inter gradus ſignatos vtriuſqȝ paralleli. hij em̄ diſtancia illarum ſcdm latitudinem tibi indicabūt. de hinc ex tabella pxime pceden ti vel illa paralleloꝝ quinto capiti ſubſcripta accipe numeꝝ milliariū medijs gradib⁹ correſpōdētē (qui etiā annotari in qbuſdā tabulis Ptholomei ſolent ſub gradibus eleuatiōis poli vel in latere oppoſito) poſtremo numerū milliariū mltiplica per numeꝝ medioꝝ graduū. quo facto in promtu erunt miliaria itala diſtantiā regionū ſcdm latitudinē diſtācium.

Reductio Milliarioꝝ italoꝝ ad germanica meridiani

que ſi ad noſtra velis reducere milliaria diuide numeꝝ milliariuȝ reptorum p quatuor ⁊ ppoſitum habebis verum cū primū ad meridionalem prefate tabule ptem aſpexeris lineas verſus ſeptemtrionē ſubleuatas cōſpicies quas meridianos memorāt quoniā vbi ſol aliquā illarum linearum tetigerit. huic hoīm generi quod ſibi ſbctm̄ eſt meridiem efficit.

Principiū meridianoꝝ ⁊ graduū lōgitudinū.

quoꝝ meridianoꝝ ⁊ graduū longitudinis principiuȝ eſt ab occidentē ex ipis fortunatis inſulis p quas prim⁹ meridianus a Ptholomeo deſcriptus eſt vt diximus. proceſſus vero ad orientē.

Meridianoꝝ diſtancia

Eminoꝝ etiam diſtantia meridianoꝝ quīnqȝ graduum duntaxat eſt. ⁊ trium quindecim:

Quot gradus vni hore correſpōdēt

qui vnius hore quantitatē obtinent. quoniā ſol ad motum primi mobilis quindecim gradus eqnoctialis circuli in vna hora ptranſit. q̊ fit vt regio quindecim gradibus aut tribus meridianis ab alis diſtans: ſi orientalior fuerit integra hora cicius meridiem ⁊ diem occaſumqȝ ſolis habet reliqua ad occiduum ſolem vergente.

Inuētio diſtancie locoꝝ ſcdm lōgitudinum.

Meciturus itaqȝ oppidorum aut regionū alioꝝ ve locorū diſtantiam ſcdm longitudinis tractū ab vtriuſqȝ regionis meridano ad gradus longitudinis deſcende: ⁊ me

dios vtriuſqꝫ meridiani gradus tenaciter obſeruato: vna cū numero miliarium: quem vbi multiplicaueris ꝑ graduum reptorū numerū: diſtancia longitudinis patebit. vbi vero ad axez ſuſpicies reperies gradꝰ correſpondētes gradibꝰ longitudinis a regiōe i latere meridionali notatis

De partibus terre et earū longitudine ac latitudine

Caput nonum

Totam terram Ptholomeo notm ex ꝓdictis conſtat habere latitudinē 80 graduū longitudinē vō 180 ⁊ hāc quoque terminari dixit a quattuor orbis ꝑtibus terra icognita quamuis pleriſqꝫ in locis oceano intercepta. videlicet ab ortu ſolis terra incognita que populis orietalibus maioris Aſie ſinarū. ſ. atqꝫ ſerū adiacet. A meridie ſilr terra incognita que indicum pelagus cingit. que ve amplectitur meridionalem etiopum regionem agiſimbā nominatā. ab occaſu etiam terra incognita que ſinum africe etiopicū cingit: ⁊ deinde occidētali oceanō qui vltimas occidētis ꝑtes alluit. A ſeptemtrione oceano q̄ inſulas britani e circūplectitur ⁊ ꝑtes europe maxime ſeptemtrionales claudit. preterea limites reliquos habet terram incognitā que ꝑtibus aſie maxime ſeptemtrionalibꝰ emittet Sarmacie. ſ. ⁊ Scitie atqꝫ Serū: ſcꝫ hi ſūt termini habitabilis noſtre a Ptholomeo deſcripti. Nunc autē multo amplior latitudo ⁊ ad ſeptemtrionē ⁊ ad meridiem: maiorqꝫ longitudo ipſius cognita eſt Amerij veſpucij aliorūqꝫ luſtratiōe: compertūqꝫ eſt ipſaz (quod ⁊ homerus ꝓdidit:) velut quandā ingentē inſulā ab omī ꝑte oceano ablui ac circum nauigari. Nec ⁊ ſiunica ſit in tres tn̄ ꝑtes veteres illam diſtinxerunt quarū pre magnitudine prima eſt Aſia. ſcd'a Africa Tercia europa. Aſia cōiungitur africe ꝑ iſthmū iudaicū: ſeu ꝑ dorſū arabie coartatū inter mare noſtrū ⁊ ſinū arabicum licet Ptolomeus dicat eas ſub tropico capricorni ꝯiungi ꝑ terram incognitā que indicum pelagus circūplectitur: que eius ſolitaria ſentētia vtrum vera ſit nec ve in ſequenti capite dicemus. Europe ⁊ Aſie coniunctio fit ꝑ dorſū quod inter paludem meotim ⁊ ſarmaticū oceanū excurrit ſuper Tanais fluuij fontes: Africa nuſqꝫ ꝑ ſe ſe europe coheret. mari noſtro inter vtraſqꝫ inter iacente. Europa ab occidente mari atlantico a ſeptemtriōe britannico ab oriente Tanai fluuio Meotide palude ⁊ mari pontico. a meridie mari mediterraneo quod noſtrum appellatur clauditur. Eius latitudo inicium ſumit a decimo ꝑalello qui ꝑ Rhodum deſcribitur ⁊ diſtat ab equinoctiali 36 gradibus. panditur aūt vltra vltimū ꝑalellū ſeptemtrionalem 63 gradibus ab eq̄noctiali diſtantē. longitudo vero a tertio gradu incipiens vbi caput europe eſt appellatū ſacrū fere ad ſexageſimū quintū gradum ꝑte ſui ſeptemtrionaliori ꝓtenditur Africa ab occiden

Terminū terrē habitabilē ſcd'm phtolomeū.

Tres ꝑtes terre

Aſie ⁊ africe cōiunctio

Europe ⁊ aſie.

Europe termini

Latitudo europe.

Longitudo europe.

De partibus terre.

Africe termini.

te mari atlantico a meridie ociano etiopico. a ſeptentrione mari medi
terraneo ab ortu nilo fluuio egipti terminatur. Cuius latitudo eſt inter

Latitudo africe

decimum palellum qui fuit inicium latitudinis europe ſub tota torrida
zona et inter vigeſimū primū gradum vltra tropicum capricorni vſqꝫ
ad Caput bone ſpei extēditur. Lōgitudo aūt eadem fere eſt cum longi

Lōgitudo africe

tudine europe licet ſub torrida zona quibuſdā ꝑtibus vſqꝫ ad octogeſi-
mum gradum attingat. Aſia que ceteras magnitudine ⁊ opibus vin-

Aſie termini.

cit ab occidente habet eoſdem terminos quibus europa ⁊ africa. ab ori
ente eos orientaliqꝫ indico a meridie meridionali indico ⁊ rubro. latitu

Latitudo aſie.

do ei⁹ paulo minor ē quā europe ⁊ africe ſimul maxīe in pte orietali. Lō

Longitudo.

gitudo vero incipiens a quinqgeſimo quinto gradu(vbi frons eius que
minor aſia vocatur excurrit inter africam ⁊ europam)protēditur ſcdm
Ptolomei traditionē vſqꝫ ad 180. gradū. Nunc aūt cum tota luſtrata

Quarta ps orb.

eſt vſqꝫ ad 240. Non ſolū aūt ꝓdicte tres ptes nunc ſunt latius luſtrate
verum ⁊ alia quarta pars ab Americo veſputio ſagacis ingenij viro in

America.

uenta eſt. quam ab ipſo Americo eius inuentore amerigem q̄ſi a ameri
ci terram ſiue americā appellari volunt cuius latitudo eſt ſub tota torri

Latitudo quarte partis.

da zona ⁊ ꝑ omīa climata tam ſeptemtrionalia ꝙ meridionalia. Lōgitu

Longitudo quarte partis.

tudo aūt eius ſic deꝑhendetur ſi in gradibus lōgitudinis a Ptolomeo
deſcriptis cōtinue ꝓcedatur ꝑ ambitum terre ad ſupficiem ipſius terre
pedibus noſtris oppoſitā ſic vt c onpleantur 360. gradus longitudinis
tocius ambitus terre. longitudo itaqꝫ huius quarte ptis eſt a 280 gra-
du vbi pars eius ſeptemtrionalior incipit vſqꝫ ad 345 in quo pars eius
meridionalior deſinit. Pars ei⁹ africe oppoſita ꝓpinquior eſt cōtinen-
ti noſtre habitabilis. nec tū ꝓpinquius ad eam accedit quā 20 gradibus

Dria quarte ptis a trib⁹ priorib⁹.

vel citra Nūc in modū terra iam quadriptita cognoſcitur ⁊ prime tres
eius partes cōtinētes ſunt : quarta inſula cum omni iquaqꝫ mari circū
data cōſpiciatur. Trium inſuper ꝑcium terre priſcis note cognitiōem

Numer⁹ tabularum pholomei.

Ptolomeus tradidit in 26 tabulis: quarū decem ſunt europe. quatuor
africe ⁊ duodecim aſie. quas autē ⁊ quot regiones quelibet tabularum
contineat ⁊ in quo libro a Ptolomeo tranctantur ⁊ que longitudo que
ve latitudo cuiuſqꝫ illarum ſit ex tabula huic capiti ſub ſcripta facile co

Declaratō ſequētis tabule.

gnitu eſt. in qua primus ordo numerorū gradus longitudinis regionū
Se Scdus gradus latitudinis vt eos deſcripſit Ptolomeus indicant
quentes vero duas columnas numeroꝝ Jacobi Stapulenſis adiecim⁹
quibus cognoſcūtur principia media atqꝫ fines in gradibus tum lon-
gitudinum tum latitudinum vt tituli vniuſcuiuſqꝫ indicāt. Addidim⁹ etiā

Numerus prouinciarum.

tabulam longitudinis latitudiniſqꝫ quarundā inſigniorū ciuitatum ex
Ptolomeo depromtam. Sūt aūt omēs prouincie a Ptolomeo deſcri
pte 94. europe 34. africe. 12. aſie. 48

Nomina xxxiiij. prouinciarũ Europe.

Noĩa 34. p̃uinciarꝝ Europe cũ interp̃tatiõibus Nicolai Germanici
Ptholomei descriptio. Jacobi Stapulensis.

Ex secũdo libro.	g̃. lõgi:	g̃. lati:	g̃. longitu: P	m.	f.	g̃. latitudi: P	m.	f.	
Hibernia ĩsula Britanica	11	58 1/2	7	13	18	62	59	57	Prima tabula.
Albion insula britanica nunc vero Anglia dicitur.	20	54	14	22	30	61	56	51	
Hispania betica. nunc regnum granãte.	7 1/3	38 1/3	4	8	12	40	38	36	Secũda tabula.
His: lusitana nũc portugalia	8	39 1/2	2	6	11	41	39	37	
His. tarracõ. nũc catalonia.	11	42	4	12	20	45	39	34	
Gallia aquitanica nũc frãcia & Burgundia.	18	43 1/2	17	19	21	55	49	43	Tercia tabula.
Gallia Lugdunensis nunc francia Normandia Britania minor & Turonia.	23	48	16	20	25	51	45	39	
Gallia belgica nũc picardia flãdria. luczelburgia. lotringia burgũdia alsacia & suicia necnõ rinẽses.	26	47	22	25	29	54	49	45	
Gallia narbonensis. nũc prouincia vel delphinatus	22	44 1/2	21	25	29	45	43	42	
Germania magna ꝯtinet. franconiã. Uestualiã. Hassiã. Saxonia. Marchiam. Doringiã. Meissam. Slesia. Morauia. Bohemiã & foetlãdriã.	34	52	27	36	46	59	52	46	Quarta tabula.
Rhecia nunc Suecia.	32 1/4	46 1/3	29	30	31	47	46	45	
Uindelicia nunc Bauaria.	32 1/2	46 1/3	32	33	34	46	46	45	
Noricũ etiã dicitur & Stiria	37	46	34	35	37	49	47	45	Quinta tabula.
Pannonia sup̃ior. nũc austria	39 1/2	47	37	42	48	47	46	45	
pannonia iferior nũc hũgaria	39 1/2	47	41	43	45	47	44	42	
Illiris nunc Sclauonia.	41	44	36	42	49	45	39	34	
Dalmacia.	44	42	37	41	46	44	42	41	
Noĩa p̃uinciarꝝ Europe. Ex tercio libro Ptholomei.									
Italia.	36	41 1/3	28	38	49	45	41	38	Sexta tabula.
Cirnos insula nũc Corsica.	31	40	30	34	39	41	40	39	

Nomina prouinciarū Europe.

		Scdm Ptholomeū deſcriptiō.					Scdm Jacobū Sta.		
		g. lōgi:	g. lati:	g. longitu:			g. latitudi.		
Septima tabula	Sardina inſula.	31	37	29	34	39	39	34	29
	Sicilia inſula.	39	36	36	38	40	39	36	34
Octaua tabula.	Sarmacia europe nūc Polonia Maſſonia Pruſſia Lituania Curlandia Samethia Liuonia	57	56	47	59	72	68	54	41
	Ruſſia ⁊ gottia.								
Nona tabula.	Jaſies metanaſte nūc ps vngarie vltra danubiū in ſeptentrionē ⁊ orientem porrecta.	43	48	43	44	45	48	47	46
	Daci. nūc trāſiluania ⁊ vala.	49	45	43	51	59	48	45	43
	Miſia ſupior nūc ſernia ⁊ p	43 ti boſ	43 na.	45	47	49	44	43	42
	Miſia īferior ptim boſna ⁊	46	45	47	52	57	48	45	43
	Tracia nūc Turcia (vulgaria	43	45	51	53	50	44	42	41
	Cherſoneſus.	54 ½	41	54	54	55	41	41	41
Decima tabula	Macedonia.	50	41	44	49	54	48	43	38
	Epirus nūc Romania.	45	38	44	46	49	39	37	36
	Achaia.	50	37	48	50	53	38	37	36
	Euboea inſula nigropont.	53 ½	37	52	53	55	38	37	36
	Peloponeſus nūc morea.	50 ½	39	47	49	52	45	59	34
	Creta inſula nūc Candia.	54	35	52	53	55	55	44	34
	¶ Ex quarto libro Ptholomei prouincie Africe duodecim								
¶ prima tabula	Mauritania Tinganica. nunc Barbaria.	8	35	6	41	76	35	30	26
	Mauritania Ceſarieñ.	18	32	11	18	26	36	31	26
Scda tabula.	¶ Numidia.	30 ½	30	20	33	46	38	32	26
	Africa minor.	36	31	26	36	46	41	30	20
Tercia tabula.	¶ Cirenaica q̄ ⁊ pentapolis	50	28	47	49	51	31	26	21
	Marmarica.	52	28	51	58	55	39	31	25
	Labia africe.	57	29	55	58	60	33	19	5
	Egiptus inferior.	61	30	52	58	65	31	27	25
	Egiptus Tebais.	62	24	52	58	65	31	27	25
Quarta tabula.	¶ Libya interior.	18	22	1	24	48	33	19	-5
	Etiopia ſub egipto.	62	12	59	70	82	22	11	1
	Etiopia interior.	50	12	10	45	80	12	14	16

Nomina xlviij prouincie Aſie ex quinto libro Ptolomei.

Nomina.	ḡ. lon:	ḡ. lati:	ḡ. lōgitu. p.	m	f.	ḡ. lati. p.	m	f.	
Pontus ⁊ bitania.	58	42	56	56	62	43	41	40	Prima tabula.
Aſia regio nūc turcia.	58	40	55	58	62	41	38	35	
Phria magna.	60	38	55	58	62	41	38	35	
Licia.	60	37	59	60	61	37	36	35	
Galacia.	62	41	61	63	65	44	41	38	
Paphlagonia piſidia.	62	43	61	63	65	44	33	64	
Pamphilia iſaura.	61	37	61	62	64	38	36	35	
Capadocia.	65	39	27	49	72	51	44	37	
Armenia minor.	71	39	65	68	71	42	39	57	
Cilicia.	68	37	64	66	69	38	37	36	
Sarmacia aſiatica.	74	54	64	75	87	55	50	46	Scda tabula.
Colchis.	73	45	71	72	74	46	45	44	Tercia tabula.
Iberia.	75	45	74	75	76	46	45	44	
Albania.	78	45	77	81	85	47	45	44	
Armenia maior.	77	41	71	75	79	44	41	38	
Ciprus inſula.	66	35	64	65	67	36	34	33	Quarta tabula.
Siria Caua.	71	36	66	69	73	37	33	30	
Siria phenica.	67	31	64	65	67	32	31	30	
Siria paleſtina iudea.	67	31	64	65	67	32	31	30	
Arabia petrea.	68	31	65	67	69	31	29	28	
Meſopotamia.	33	37	72	75	79	44	39	34	
Arabia deſerta.	75	32	72	75	79	35	32	29	
Babilonia.	78	32	38	59	80	35	32	30	Ex ſexto libro.
Aſſiria.	80	37	76	79	83	39	37	35	Quinta tabula.
Suſiana.	84	34	80	84	48	38	34	30	
Media.	83	39	80	89	90	43	38	34	
Perſis.	90	32	85	89	94	35	32	29	
Parthia.	36	37	94	97	100	33	36	34	
Carmania deſerta.	96	32	94	97	100	34	32	30	
Carmania	99	35	94	99	104	29	23	18	Sexta tabula.
Arabia felix.	86	22	65	79	94	29	20	11	

Reſidua pars tabule prouinciarū aſie

		g. longi	g. lati	g. longitu			g. latitudi		
Septima tabula	Hircania.	95	40	94	97	100	42	40	38
	Margiana.	103	40	101	103	106	43	41	39
	Bractriana.	116	41	111	115	119	44	41	39
	Sogdiana.	113	44	117	120	124	45	43	41
	Saces.	130	43	120	130	140	49	42	36
	Scitia inter imaū mōtē.	120	43	91	97	104	48	45	43
Octaua tabula.	Scitia extra imaū.	150	48	144	147	150	49	43	37
	Serica.	162	45	156	166	177	51	44	37
Nona tabula.	Aria.	104	37	102	06	111	38	35	33
	Paropaniſade.	117	35	113	116	119	38	35	33
	Drangiana.	108	29	103	107	111	32	30	28
	Arachoſia.	115	30	112	115	118	32	30	28
	Gedroſia.	115	29	105	111	118	28	22	17
ex ſeptimo libro Decima tabula	India intra gangem.	132	25	109	128	147	37	24	11
Undecia tabula	India extra gangem.	152	22	137	154	142	35	18	1
	Sinarum regio.	172	16	156	177	180	26	14	2
Duodecia tabula	Taprobana inſula.	124	3	116	125	135	12	8	1

Regiones extra Phtolomeū.

¶ India.	Longi	Latitu
Tagut Regio.	220	55
Catay Regio.	220	45
Cha ra regio.	200	42
Mangi Regio.	220	35
India ſuperior.	210	30
India meridionalis.	200	10
Zipangri inſula.	265	18
Iaua maior inſula.	225	20
Candin inſula.	248	24
Necura inſula.	210	23
Angama inſula.	221	33
Pentam inſula.	203	26

¶ India.	Longitudo.	Latitudo.
Iaua minor inſula.	206	38
Seilam inſula.	180	30
Madagaſcar inſula.	108	23
Zanzibar inſula.	113	38
Iſabella inſula.	303	26
Spagnolla inſula.	3[illegible]5	20

Tabula longitudinis et latitudinis ciuitatum ex Phtolomeo deprompta.

	Nomina	Longi:	Latitu:
Ex hiſpanis.	Gades vel gadira inſula	5 1/6	36 1/2 1/6
	Calpe mons.	7 1/2	36 1/4
	Corduba ciuita	9 1/5	38 1/5
	Toletum.	10	41
	Mons Cōpoſtella. ſ. Jacobus	6 1/6	44 1/2 1/4
Ex gallia	Maſſilia.	25 1/2	43 1/12
	Turonia.	20	48
	Leucotecia pariſius	24 1/2	48 1/4
Ex italia	Roma.	36 1/2	41 1/2 1/4
	Mediolanū.	30 1/2 1/4	44 1/5
	Opiperiū padua	33 1/2	44 1/2 1/4
	Bononia.	33 1/5	42 1/5
	Florencia.	33 1/2	43
	Venecia.	34 1/2	45
Ex illiria	Jader.	42 1/5	43 1/2 1/5
Ex Dalmacia.	Epidaurꝰ ar-	43 1/5	42 1/5
	Adra. (ragusa.	42 1/5	44 1/5
ex corſica	Kopicum.	30 1/2	41
Ex ſardinia.	Ericiū.	31	38 1/2
Ex ſicilia	Lilibeum.	37	36 1/5
	Pachinus.	40 1/2 1/6	36 1/2
	Pelorus.	31	38
	Ethna.	39	38
	Siracuſa.	39 1/2	37
	Virunniū naiſtat	40 1/2	55
Ex Germania.	vetterra aq̄ſḡni	28	51 1/2 1/5
	Agripinēſis nunc Colonia.	28 2/5	51 1/2
	Maneū ptheno-	35 1/2	53 1/2 1/4
	Rugiū (polis Kolenburgk.	42 1/2	55 2/5
	Municiū gottin	31 2/5	52 1/5
	Lupſurdū lipſig.	38 1/6	51 2/5
	Cramonariū.	31 1/2	50
	Bambergk.	31	50 1/2

Nomina.	Longi:	Latitu:	
Segodunū nure	31 1/2	49	
Monoſ (berg gada egra	34	49 1/2	
Biturdiū erfor	34 1/2	5 1/4	
Tiniona (dia nouum forum.	32 1/2	48 1/2 1/4	
caſurgis praga	39 1/4	50 1/6	
Moniſterium Bawdiſſen.	39	51	
Megithmacia	39 2/5	51	
Budo (ligniczris vratiſlauia.	40	50 1/2	
eburū olmucz	41 1/5	49	
Arſicua brum.	41 1/5	49	
Are flauiane.	30	48	
Morlingen.	31	47	
Ulma.	31	47	
Corrodunum Cracouia.	44	51	
Caliſia.	43 1/2	52 1/2 1/5	
Kiſiana giēgē	31	47 1/2	
francfordia.	40	53	Extra phtolomeū.
Poſnania.	41	53	
Stetin	43	55 1/2	
Nibergk.	40	59 1/2	
Lubegk.	34 1/2	56	
Danczg.	45 1/4	55 2/5	
Roſtok.	39	55 1/2	Ex Sarmacia.
Noua menia.	60 1/2	48 2/5	
Alopecia iſula Tanais.	66 1/2	53	
Iſlandia. iſula.	11	65 1/2	Extra phtolomeū.
Goticia orien:	56	67	
Orcades iſula.	30	61 2/5	
Tile iſula.	33	63	

Reſidua pars tabule longi: et lati: ci:

	Noia	longi:	latitu:
	Norwegia.	41	63 1/2
	Succia ꝛ got-	47	64
	Scocia (tia	50	61
	meridionalis.		
	Islandia.	42	61
	ſabuloſus pōtꝰ	56 1/2	59 1/2
	Cottia iſula.	58	62
	Riga metopo-	61 1/2	61
	lis liuonie.		
Ex tauri	Cherſoneſus	61	47
ca.	theodoſia capha	63 1/5	47 1/5
	Partenium.	64 1/4	48 1/2 1/4
	Cimerium.	62	48
Ex vide	Artobriga ra	32 1/4	47 1/6
licia	tiſbona.		
	Bocodux pata	33 1/2 1/5	47 1/6
	Auguſta. (uia.	32 1/2	46 1/3
	Lanczhuta	33	46 1/2
	taxegeciū rotuil	29 1/2	46 1/4
Ex rhe-	Druſomagūs	31 1/2	46 1/12
tia	kempten.		
Ex nori-	Uacoriū villa	36	45 1/2 1/4
co	cum.		
Ex Au-	viliobona viēna	37 1/2 1/4	46 2/5
ſtria	Sauaria gretz.	38 1/5	46 2/5
	murocla morek	39 1/4	46 1/6
	Bolenciū pa	40 1/2	46
	chelſpurgk.		
Ex hun-	Curta buda.	42 1/5	47
garia	Teucoburgiuz	44 1/4	45 2/5
	quincꝫ eccleſie.		
	Caſchouia.	44 1/5	50
	Carmiſegetu	45 1/2 1/4	45 1/4
Ex tran-	ſa corona.		
ſiluania	Sengma Cle	47 1/2	44 2/5
ſeu dacia	ſemburg.		
	Druphegis no	47 1/2 1/4	44 1/2
	ua ciuitas.		

Noia	longi:	latitu:	
Abdera.	52 1/6	41 1/2 1/4	ex tracia
Baſanciū con	56	43 1/2	
ſtantinopolis.			
Theſalonica.	49 1/2 1/3	40 1/2	Ex ma-
Philipis.	50 1/2 1/4	41 1/2 1/6	cedonia
Heraclea.	47 2/5	40 2/5	
Lemnos iſula	52 1/2	41	
Ambracia	48	38 1/5	ex epiro
Actium.	48 1/4	37 1/2 1/4	
Nicopolis.	47 1/5	37 1/2 1/4	
Itaca iſula.	48	37 1/6	
Corcitopolis.	45 2/5	37 1/2 1/3	
Cephalonia.	47 2/5	37 1/3	
Athene.	52 1/2 1/4	37 1/4	Ex acha
Calcis.	49	38 1/2	ia.
Chius inſula.	54 2/5	36 1/2 1/4	
Delus iſula.	55 1/3 1/6	37 1/5	
Lacedemon.	50 1/4	35 1/2	Ex pelo
Corinthus.	51 1/4	36 1/2 1/3	poneſo.
Micene.	51 1/2 1/4	36 1/6	
Cortina.	54 1/4	34 1/2 1/3	ex creta
Miuo: portꝰ.	55 1/5	35 1/4	
Tigis ceſarea	6 1/2	35 1/2	Ex mau
Atlas maior.	8 1/3	26 1/2	ritania.
Utica numidie	35 2/5	32 1/2 1/4	
Utica africe.	32	32 1/2 1/4	ex africa
Carthago.	34 1/2 1/5	32 4/5	
Sirtis magna.	43 1/5	30 1/2 1/5	
Cyrene.	50	31 1/5	Ex cire-
Pentapolis.	48	31	naica.
Alexandria.	60 1/2	31	
Peluſium.	63	31 1/4	Ex egip
Babiloia noua	62 1/4	30	to.
nūc cairꝰ vl alkair.			
Thebe.	62 1/2	25 1/2	
Siene.	62	23 1/2 1/5	
Meroe.	61 1/2	16 1/2 1/5	
Calcedon.	56 1/2	43 1/2	ex bitinia.

	¶ Noia	longi:	latitu:
Ex aſia regione.	Nicomedia.	47 $\frac{1}{2}$	42 $\frac{1}{2}$
	¶ Iliū oli troia	55 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$	41
	Nicea.	57 $\frac{1}{2}$	41
	Apamia.	61 $\frac{1}{6}$	38 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$
	Epheſus.	57 $\frac{2}{3}$	37 $\frac{2}{3}$
	Smyrna.	57 $\frac{1}{3}$	38 $\frac{1}{3}$
	Pergamus.	57 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{7}$	39
	Tiatira.	58	39 $\frac{1}{2}$
	Sardis.	58 $\frac{1}{3}$	38 $\frac{1}{2}$
	Philadelphia.	59	38 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$
	Loadicia.	59 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$	38 $\frac{2}{3}$
	Philomeliū.	62 $\frac{1}{2}$	39 $\frac{1}{2}$
	Miletus.	58	37
	Apolonia.	57	41 $\frac{1}{2}$
	Cnidus.	56 $\frac{1}{2}$	36
Ex gallatia a qua	¶ Sinope.	62 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$	44
	galate.) Acyra.	62	39
Ex piſidia	¶ Apolonia.	62	39
	Antiochia	62 $\frac{1}{2}$	39
Ex capadocia	¶ Ceſaria mag	66 $\frac{1}{2}$ na	39 $\frac{1}{2}$
Ex armenia minori.	¶ Nicopolis.	69	41 $\frac{2}{3}$
Ex licia.	¶ Patara.	60	39 $\frac{1}{6}$
	Mirra.	61	36 $\frac{2}{3}$
Ex cilicia.	Pompeio polis condam ſole	67 $\frac{1}{2}$	36 $\frac{2}{3}$
	Tarſos	67 $\frac{2}{3}$	36 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$
	Tenedos iſula.	55	30 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$
	Mitilene in leſbos inſula.	55 $\frac{2}{3}$	39 $\frac{2}{3}$

Chius inſula.	56 $\frac{1}{3}$	38 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{6}$	
Samus inſula.	57	37 $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{6}$	
Rodus.	58	36	
¶ Seleucia.	68 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{6}$	35 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{6}$	Ex ſiria.
Antiochia.	70 $\frac{1}{2}$	37 $\frac{1}{3}$	
Achō ol[im] ptholomais.	66 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$	33	
Sidon	67	33 $\frac{1}{2}$	
Tirus	67	33 $\frac{1}{3}$	
Damaſcus.	69	33	
Julias.	67 $\frac{1}{2}$	32 $\frac{1}{2}$	
Joppa.	65 $\frac{2}{3}$	32 $\frac{1}{3}$	
Aſcalō philiſtiȝ	65	31 $\frac{2}{3}$	
Hieroſolima.	66	31 $\frac{2}{3}$	
Sichem.	66 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$	31 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$	
Sebaſta ſamaria (Eluſa idu-	65 $\frac{2}{3}$	32 $\frac{1}{2}$	
	65 $\frac{1}{6}$	30 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$	
Azotus	65 $\frac{1}{2}$	31 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$	
¶ Seleucia	79	35 $\frac{2}{3}$	ex meſopotania
Ediſſa.	72 $\frac{1}{2}$	37 $\frac{1}{2}$	
¶ Nepha metropolis	83 $\frac{1}{2}$	15 $\frac{1}{2}$	Ex arabia.
Sochor.	78 $\frac{1}{2}$	12 $\frac{2}{3}$	
¶ Babilon.	79	35	ex aſſiria
Niniue.	78	36 $\frac{2}{3}$	
¶ Bactra.	116	41	Ex ulterioribus
Oxiana carmonie	117 $\frac{1}{6}$	44	
Caligut.	129	17 $\frac{2}{3}$	
Bragma.	128	19	

Quemadmodū ſitus Uniuſcuiuſqꝫ re
gionis inueniendus ſit. Caput decimum.

Formatio tabu-le.

QUi ſitus regionū vrbium ⁊ aliorū locorū ex gradib⁹ lon
gitudinis ⁊ latitudinis nondū ſatis explorat⁹ fuerit. nec
tabulas Ptolomei habere pōt. habeat tabulam quantā
cumqꝫ libuerit (quāto tamē maior fuerit tanto commodi
or) ⁊ deſignatis eius quatuor lateribus. dextro quidem
per oriens. ſiniſtro per occidens ⁊ item meridionali ⁊ ſe
ptemtrionali: mox ab occidente in oriens deſignet equinoctialem. ⁊ ab
ipſo incipiendo diſtiguat ſic latus occidentale ⁊ orientale vt ad ſeptem-
trionalem partem vltra eq̄noctialem deſcribat in vtroqꝫ latere. 66. gra
dus latitudinis. Ad meridiem autem. 27. ⁊ interſticijs graduum pun-
ctis vel breuiuſculis lineis notatis: ſcribat in huiuſmodi iterſticijs vtri
uſqꝫ lateris numeros gradū latitudinis. poterit aūt ſi anguſtior ſit ta
bella de quinto in quintū gradū ꝓcedere vt fecit Ptolomeus in gene-
rali tabula aut de decimo in decimū ſicut in his tabulis que ſeperatim
in Cartis magnis ſunt factum eſſe vides Sed ſi quātitas tabule pat i-
tur certior erit ſi ꝑ ſingulos gradus ſit diſtincta: exemplo ſpecialiū ta-
bularum Ptolomei. deinde diſtinguat latus meridionale ⁊ ſeptemtri
onale per gradus longitudinis eadem diſtantia que fuit in gradibus la
titudinis. vel alia que quātitati tabule magis congruat: obſeruata ab oc
cidentali parte initio ſumpto ad orientalem plagam ꝓcedendo donec
vltimus gradus habitabilis noſtre cōpleatur videlicet. 180. ⁊ iterſticijs
graduum punctis vel lineis vt prius deſignatis: numeri gradū longi
tudinis locis ſuis diſtribuātur. In tabula ſic diſtincta cognoſces ſitum

Uſus tabule.

regionum ⁊ aliorum quorūcumqꝫ locorū hoc pacto. Accipe gradus lō
gitudinis ⁊ latitudinis regionis. aut vrbis cuius ſitum ſcire deſideras
ex capite p̄cedenti. ⁊ illos quere in tabula p̄parata: longitudinis quidē
in latere meridionali ⁊ ſeptemtrionali. latitudinis aūt ī reliquis duob⁹
Deinde a punctis vel lineis in fine graduum reptorum notatis: duplici
filo ꝓducto ad medium tabule: locus in quo filum vtrumqꝫ ꝯcurret erit
ſitus regionis vel vrbis quaꝫ querebas. Idem modus erit inueniendi

Uſus ſpecialiū tabularꝫ ptholo-mei.

propoſitum ꝑ tabulas Ptolomei: primū em̄ ingredi oportet ī tabulas
titulo illarum regionū de quibus cognoſcere deſideras inſcriptas. ⁊ no
mine regionis vel vrbis aut alterius loci quem ſcire vis reperto: accipe
gradus longitudinis ⁊ latitudinis nomini appoſitos. Deinde perge ad
pictas tabulas ſimili titulo titulatas: ⁊ circumſpectis ibidem lateribus
gradus loci queſiti in illis ſcriptos videbis: longitudinis in meridionali
⁊ ſeptemtrionali: latitudinis in occidentali ⁊ orientali. inter quos duo-
bus filis ductis. locus in quo ſe ſe interſecauerint hec filia erit regionis
vel vrbis queſite. Si autem diſtanciā eiuſdem ab aliquo alio inueſtiga-
re volueris ſiue ꝑ grad⁹ ſiue ꝑ milliaria ad ea que in octauo capite p̄cipi
untur recurre ⁊ optato pocieris.

De partibus maris et ſinibus Caput vndecimum.

Mare quod vniuerſaȝ terram circuit oceanus vocatur q̄ licet vnus ſit queadmodū ⁊ ipſa terra. m̄ltis tñ dr̄ noīb' acceptis vel ab inſulis in eo poſitis vel a littoribus regionum vrbium aliorū ue locorū que illidit. Nam in occidente vnde Zephirus ſpirat ⁊ mons ille Atlas vertice pulſans celum erigitur. ab hiſperia vlteriori quā illidit heſpericum mare. aut ab ipo monte Atlante atlanticū appellāt Ad boream autē cum ſol ibi tarde tepideqꝫ illuceat ob ipius a curſu ſolis diſtanciam ⁊ vallatam altiſſimis mōtibus regionē ex quibus caliginoſi obtegitur nubibus ⁊ dura inhorreſcit glacie quicq̄d ea loca circumfluit oceani a cōcretis vndis glacialem pontū appellāt: aut ab eo ꝙ ibi ſētus interigiſſe videantur mortuū mare: tum etiam ꝙ ſine motu perpetue quieſcat Saturninū: vbi aūt ſol oritur Oceanuȝ eoum oriētaleqꝫ dicum vocant qui ⁊ in meridiē longe lateqꝫ difuſus ſtatim ex ſe effudit mare qd rubruȝ etiopicūqꝫ appellāt. hec ſunt noīa parciū eius gn̄aliora a Dioniſio theſſalonicenſe deſcripta. Aput Ptholomeū aūt multo plura oceani noīa videre licet. in hūc ferme qui ſeq̄tur ordinem digeſta

Oceani occidentalis noia.

¶ Heſpericus ⁊ Atlanticus iuxta latus occidentale africe ⁊ europe

Oceani ſeptentrionalis noia.

¶ Cantabricus iuxta cātabros populos hiſpanie a ſeptemtrione
Aquitanicus iuxta aq̄tanicaȝ Gallie partem ab occidente
Vergonius alluit britanniam ab occidente
Hiperboreus alluit hiberniam a ſeptemtrione.
Caledoni' alluit Britāniaȝ a ſeptemtrione ex oppoſito ſilue Caledonie
Britannitus inter Britāniam ⁊ Galliam.
Germanicus inter Germaniam ⁊ Britanniam.
Sarmaticus inter Sarmatiam ⁊ Daciam.
Congelatus ſiue Glacialis vltra Noruegiam Sueciaȝ ⁊ Gothiam
Cimbricus iuxta cimbros populos Germanie ſeptemtrionalis qui
Hiperboreus ex oppoſito mōciuȝ hiperboreoꝝ ⁊ maris Caſpij dr̄
Sciticus iuxta latus ſeptemtrionale aſie.

Oceani orientalis ⁊ meridionalis noia.

¶ Eous indicuſqꝫ orientalis
Indicus meridionalis circa latus aſie meridionale
Mare rubrum circa latus orientale africe.
Praſodū iuxta latus orientale africe citra ⁊ vltra tropicū capricorni
Etiopicum circa latus meridionale africe

De mediterraneis maribus.

¶ Itaqꝫ cum vniuerſaȝ terraȝ oceanus circumeat ex eo multi ſinus ex omni parte erumpūt qui cum ꝑ mediuȝ terre diffundantur mediterranea maria vocantur. ex his primus eſt qui mare noſtruȝ dici ſolet Europam ab Africa ſeperans. ⁊ effluit ex oceano occidentali quem Atlanti-

Initium noſtri maris med. eteranei.

De partibus maris.

Initiũ noſtri maris mediterranei. Colũne herculis.

eum diximus. qui ab occaſu ſoli s intra viſcera terre irrũpens: mediam hanc noſtram habitabilem amplis ⁊ nominatiſſimis equorib⁹ alluit. ⁊ ſeiſſis Calpe atq; abila montibus quos columãs herculis nominãt inter hiſpaniaʒ quam leuo latere radit ⁊ mauritaniaʒ circa quam dextra diffunditur factum primo anguſtuʒ ita vt facto quodaʒ hoſtio limen aperire dicatur: ⁊ inde mediterraneis finibus imixtus ⁊ in oriente inter

Finis maris mediterranei.

Aſiam minorem ⁊ egiptuʒ donec pfundat Siriam: ⁊ ad ſeptemtrionẽ inter Europam ⁊ Aſiam vſq; ad palludem meotidẽ ppellitur. Cuʒ antẽ multas gentes illidat mltaſq; circũfluat inſulas ⁊ altiſſimos ſcopulos. ex ipis mlta variaq; aſſumit nomina que ſunt hec.

Maris mediterranei noĩa.

¶ Fretum Gaditanũ vel herculeũ columnas herculis.
Hibericaʒ iuxta hiſpaniam que olim hiberia dicebatur.
Balearicum circa inſulas Baleares
Gallicum iuxta Galliam Narbonenſem.
Corſicum circa Corſicam
Sardoum circa Sardiniam
Liguſticum circa liguriam ptem italie alpibus ſubiectam
Tuſcũ vel Tirrenũ qd italiã ab occidẽte alluit vſq; ad ſiciliã qd itali iferũ nominare ſolent
Adriaticũ qd alluit Italiã ab oriente ⁊ verſus venecias ſinũ efficit qd ſuperum vocant
Ioniũ qd ⁊ Auſoniũ ab acroceraunijs mõtibus circa greciã vſq; ad peloponeſum ſeu Moream
Siculum ex oriẽtali latere Sicilie vſq; ad Cretam inſulam
Creticũ a leuo latere crete vſq; ad pamphiliam
Carpatiuʒ ex orientali latere Crete vſq; ad Carpatos inſulam
Numidicũ quod alluit Numidiã regionẽ africe
Africuʒ iuxta africã minorẽ vbi due ſunt ſirtes
Egipciacũ vel phariũ inter egiptũ ⁊ latus dextrũ C re
Siriacũ qd et feniciũ dr iuxta indiaʒ ⁊ feniciã partes Sirie
Pamphilicũ iuxta pamphiliam
Rodienſe ex latere orientali Rhodis inſule
Ciprium qd circũfluit Ciprum inſulam
Egeum a ionio in leuum iuxta greciaʒ ad ſeptemtrionẽ diffuſuʒ
Helleſpontus a Tenedo inſula prime anguſtie inter europã ⁊ aſiam
Propontis dilatatũ mare ſtatim poſt helleſpontuʒ
Boſphorus Traci⁹ vbi iterũ ſe coartat mare iuxta Conſtantinopolim
Pontus euxinus vbi iterum ſe magis q̃ꝫ propontis dilatat.
Beſphorus Cimerius mare iuxta Thauricam iterum reſtrictum Ubi paludi meotides comititur ſub axe ſeptemtrionali

Caſpij ⁊ hircani maris denoĩatõ ⁊ quãtitas.

¶ Secundũ mare mediterraneũ eſt Caſpium a Caſpijs montibus quibus adiacet dictum qd ⁊ hircanũ dr ab hircania regione ſibi ɔtermina.

Hoc mare antiqui qui nondum ſufficienter ea loca ſcrutati fuere exoc
eano congelato qui ⁊ hiperboreus dr̄ anguſto ore in morem fluminis
terras ingredienti confici dicebāt qui vero diligēcius iam eadem loca
rimati ſunt aſſerunt id mare eſſe vaſtiſſimū qd̄ nec vllum habet exitum
nec alicuius aque ſalſe habet introitū ſed ex immenſis in ipm̄ confluen
tibus fluminibus factū. qd̄ Ptolomeus etiam verum eſſe fatetur. ⁊ he
rodotus dixit ipm̄ p̄ ſe ſe eſſe nec cum alio q̊quā mari miſceri: lōgitudo
eius eſt quindeciꝫ dierūꝫ curſus nauis que remis agatur. latitudo vero
vbi amplius octo ¶ Terciuꝫ mare mediterraneūꝫ a Ptolomeo po-
nitur indicum. totum enim cū ſinibus eius affirmat a terra ex om̄i p̄te
claudi. in qua ſentencia pene ſolus eſt. om̄es enim quos vidimus de ſi
tu orbis ſcribentes mare Indicū ad auſtruꝫ ⁊ orientem ſine terminis
ponunt. ideo nos ſecuti ſentēciaꝫ Strabonis Dioniſij ⁊ pomponij Me
le: pauloan̄ poſuimus mare indicū inter p̄tes oceani. ⁊ horū ſentenciaꝫ
eſſe veriorē ꝓprobant nauigatiōes Americi ⁊ aliorū ex oceano Atlanti
co facte ſub torrida zona iuxta africam p̄ mare ethiop. cū vſq; ad mare
indicum. Ex hoc oceano Indico effluunt quatuor inſigniores ſin⁹ teſte
Ptholomeo. quoꝝ primus eſt ex aduerſo ponti euxini inter egiptum ⁊
Arabiam qui vocatur ſinus arabic⁹ vel maris rubri quē filij iſrl̄ ſicco pe
de trāſierūt Scd̄us eſt perſicus maxie aduerſus mari Caſpio inter Ara
biam ⁊ perſideꝫ latus exedens Et hij duo ſinus vocātur maria mediter
ranea a Dioniſio. Pom. Mela ⁊ herodoto. Tercius ſinus ex oceano In
dico circa hoſtia Gangis fluuij indici vocatur Gangeticus. Quart⁹ q̄
proprie magnus appellatur vltra Auream cherſoneſuꝫ ad orientē ſolē
Sunt preterea ⁊ alij plures inſignes ſinus quos ſua nomina in tabulis
Ptholomei vnicuiq; harū rerum ſtudioſo facile prodent: q̊s ſep̄atim
ſingulos enarrare hic ſup̄uacaneū eſſet. vnū tantūmō qui nr̄e patrie pro
pinq̊or eſt: ⁊ a vetuſtis ſcriptorib⁹ neglect⁹ ſilēcio p̄terire nobis minime
licet Balteū ſinū dicere volo: quē alij Codanum vocant cuius ideo ne-
mo veterum meminit ſed eum oceanū Sarmaticū putauerūt ⁊ parteꝫ
eius qui Germanicus ⁊ Cimbricus appellari ſolet· quoniā tunc p̄s euo
rope ſeptemtrionalis minus q̄ꝫ nunc cognita erat. Criſtiana religio hanc
orbis partem illuſtrauit. que fortiſſimis gentib⁹ deterſa barbarie mitio
ris vite cultum oſtendit. Iſte ſinus adeo longe lateq; patet vt quidaꝫ ex
recentiorib⁹ ſcriptorib⁹ ipm̄ inter maria mediterranea ꝯnumerare ni-
hil dubitant. origo eius ex Britannico oceano ducitur qd̄ ⁊ Germani-
cum ⁊ Cimbricū appellari poteſt quoniā Cimbros Germanie populos
alluit Hoſtium aūt eiuſdē eſt inter Cherſoneſuꝫ Cimbricā quā Daciam
hodie vocant ⁊ halandiaꝫ. excurrens aūt in orientem in ſeptemtrionem
panditur inſulaſq; magnas ambit. meridionale litus Saxonib⁹ ac pru
tenis tradit. orientale liuones tenent. quib⁹ oppoſituꝫ litus occidentale
occupat Gottia occidētalis ⁊ meridionalis. ſupra vltimā partem eius

Qd̄ idicū mare nō medieterra-neū ſed extremū eſt.

Sinus indici maris.

Arabicus ſinus.

Perſicus ſinus

Gangeticus ſin⁹

Sinus magnus

Balteus ſinus.

Sinus baltei ori-go.

Hoſtiū baltei ſinus Gentes quas alluit ſinus balticus.

De Inſulis Peninſulis et Hiſtmis.

que maxime ſeptemtrionalis eſt habitant Gotti orietales in littore ſe-
ptemtrional. prima ps eius Balteatus pontus: extrema mare Gotti-
cum: media pontus Sabuloſus vocatur. vt perpulcre. effinxit Nicolaꝰ
germanicus in tabula pruſſie. quā Phtolomei tabulis ipſe iterſeruit

De inſulis peninſulis et hiſtmis caput duodecimum.

Inſula.

OMnis terra aūt dr inſulā aut peninſula aut hiſtmus aut
continens Inſula ē terra que vndiqꝫ aquis clauditur vt
hibernia Albion ⁊ mlte alie tam in externo qꝫ in medi-
terraneo mari poſite. ē eñ mare plenū inſulis: quas hic
enumerare longū eſſet nec neceſſariū: quoniā q̄ ex eis
inſigniores ſunt ex duobus proximis p̄cedentibꝰ capi-
tibus accipi poſſunt. Reliquarū aūt cognitio ex Phtolomeo inq̄ratur

Peninſula.
Cheroneſus.
Cherſoneſus.
Idē ſcāt.
Quatuor penin
ſule celebriores
Iſtmus gnaliter

Peninſula quā greci Cherſoneſuz ⁊ Cheroneſuz dicunt eſt terra q̄ fer-
me inſula eſt ⁊ vndiqꝫ fere aquis clauſa: tantū anguſtia que dr hiſtmꝰ cō-
tinenti ānectitur ⁊ ſunt quatuor celebriores quaꝝ peloponeſus q̄ nunc
morea dr cum Taurica Cherſoneſo in mari noſtro ſunt. relique aūt due
in exteriori. Nā aurea Cherſoneſus in indico oceano eſt Cimbrica aūt
que nunc Dacia vocatur in Germanico qui ⁊ Cimbricꝰ appellatur. Iſ-
thmus licet dici poſſit om̄is terra inter duo maria coartata vt Italia in-
ter mare ſuperū ⁊ inferum Sitr illa ps terre que eſt inter pontū euxinuz
⁊ mare Caſpium in qua eſt Colchis iberia ⁊ albania circa montē cauca-
ſum vt item illa que inter mare egipciacum ⁊ ſinum arabicuz coartatur
⁊ eſt dorſum arabie per qd aſia africe ꝯiungitur qd perfodere Seſoſtris
egipti rex primū cogitauit vt ſinum maris rubri ⁊ noſtrū pelagus vnuz
mare faciens nauigatiōem ex altero in alteruz paraſſet Mox darius rex
perſarum: deinde Ptholomeus ſequens qui foſſam eduxit latitudine
centum pedum: altitudine triginta: lōgitudine paſſuum tria millium ⁊
quingentoꝝ. vltra pgredientē metus inundatiōis perterruit: excelſiore
tribus cubitis rubro mari reperto qꝫ ſit terra egipti: plinꝰ obmiſſaz foſſi
onem aſſerit ne mare immiſſuz aquaz Nili corrūperet: que ſola potuz pre-
bet egipcijs. pprie aūt hiſtmus terra dr que inter duo maria ꝯcluſa iter
porrigit ad Cherſoneſuz qualis eſt Corintius per quē peloponeſus ꝯiū-
gitur ꝯtinenti achaie: in quo Corintus vrbs ſita eſt. quē pfodere Deme-
trius rex. Dictator Ceſar. Caius princeps. Domicius Nero īfauſto (vt
oim exitu patuit) incepto tentauerūt. Continens vero terram ſignificat q̄
nec eſt inſula nec peninſula nec hiſtmus quam vulgo terram firmam ap-
pellant qualis ē noſtra polonia vel vngaria.

Qui dorſuz ara
bie pfodere cona
ti ſunt.

Iſthmus pprie
corintꝰ Qui hi
ſthmū corithꝰ p
fodere tētauerūt
Cōtinēs.

Quomodo diſtancia ciuitatum inueni enda ſit.

Ciuitatum diſtanciā cōtingit cognoſcere vel ex ſola dr̄ia
lōgitudinū: vel ex ſola dr̄ia latitudinū: vel ex vtriſqꜫ illis
quedā eñ ciuitates differūt ſola latitudine q̄a ſcʒ ſunt eq̄
occidētales vel eque oriētales ſed altera earū eſt meri-
dionalior: altera ſeptentrionalior: ⁊ has neceſſe ē eſſe ſub
eodem meridiano ⁊ ſub diſtinctis paralellis. Quedā dif
ferunt ſola lōgitudine que .ſ. ſunt eque ſeptētrionales vel eque meridi-
onales: ſed altera earū plus vergit ad orientē altera ad occidētē ⁊ has
neceſſe eſt eſſe ſub eodē paralello ſed ſub diuerſis meridianis. Quedaʒ
differunt ⁊ lōgitudine ⁊ latitudine que .ſ. nec ſunt eque occidētales vel
orientales nec eque ſeptētrionales: vel meridionales. Que igitur dr̄nt
ſola lōgitudine aut latitudine illaꝝ diſtancia facile inuenitur ſi acceptis
longitudinibꝰ ⁊ latitudinibꝰ eaꝝ ex nono capite: minor lōgitudo vel lati
tudo ſubtrahatur a maiori: nam reſiduū erit dr̄ia lōgitudinū vel latitudi
num in gradibus ⁊ vltra ſi milliaria diſtancie ſcire placuerit opare ſecū
dūm doctrinā Capitis octaui. ml'tiplicando gradus repertos ꝑ numerū
milliariū vni gradui correſpōdenciū. Ciuitatū aūt q̄ differunt logitudīe
ſimul ⁊ latitudine hoc mō comperies diſtanciā. primū recipe lōgitudi
nes eaꝝ ⁊ minori ſbtracta a maiori habebis dr̄iaʒ lōgitudinū ipaꝝ. ⁊ cū
idē feceris cū latitudinibꝰ: habebis dr̄iaʒ latitudinū. Deide duc vtrāqꜫ il
laꝝ differenciarū in ſeipaʒ: mltplicando .ſ. dr̄iaʒ lōgitudinū ꝑ ſeipaʒ: ⁊ dif
ferenciā latitudinū ꝑ ſeipam. Deinde ꝓducta ſimul adde ⁊ tociꝰ agre-
gati vel numeri quadrati ꝓpinq̄oris ſi illud ꝓductū nō fuerit numerus
quadratus quere radicē quadratā ſcdm̄ artē de radicū extractione. ⁊ il
la oſtendet gradus diſtancie queſite. ex gradibus autē milliaria cogno-
ſces vt prius. Si aūt ꝑ illam artē querere radicē quadratā cuipiā non ē
facultas. videat eam in formula ſubſcripta in qua cuiqꜫ numero quadra
to ſua radix ſubſcripta eſt. ſed primū paucis accipiat quid ſit numerus
quadratus quid eius radix ⁊ que generatō numeroꝝ quadratoꝝ. Eſt igi
tur numerus quadratꝰ qui fit ducēdo quēpiam numeꝝ in ſeipm̄ ſemel
vt quaternariꝰ qui cōſurgit ex ductu binarij in ſeipm̄ ſemel: Nam bis
ij. ſunt iiij. radix aūt numeri quadrati eſt ille numerꝰ qui ducitur in ſeip
ſū vt binariꝰ eſt radix quaternarij. ternariꝰ nouenarij ⁊ ſic de alijs. vt pa
tet in formula ſubſcripta que facta eſt ꝑ generationē numeroꝝ quadra
torum que talis eſt. accipiātur om̄es numeri ſcdm̄ eorum ordinē natu
ralem incipiendo a binario vſqꜫ in infinitū ⁊ ducatur q̄libet eorū in ſeip̄
ſemel. ⁊ exurgent numeri quadrati vt ſic.

Numerus quadratus

Radix numeri quadrati.

Generatio numeroꝝ quadratoꝝ.

[illegible]

Numeri q̄drati.	4	9	16	25	36	49	64	81	100	121	144	169	196
Radices eoꝝ.	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

Numeri quadrati.	196	225	256	289	324	361	400	441	484	529
Radices eoꝝ.	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23

DIſtanciam ciuitatum in gradibus etiam ſic facilius inuenies. primū in tabula formata ſcd'ʒ doctrinā capitis ꝓcedentis vel in tabulis ſpecialib' Phtolomei pictis inuenias locū ciuitatū quarū diſtanciā vis cognoſcere. deinde extenſis pedibus circini ⁊ poſitis ad loca ciuitatū: recipe diſtanciā illoꝝ locoꝝ: ⁊ eam traduc ad latus tabule vicinius locis ciuitatū ⁊ quot ibi gradus interceptos pedibus circini videris: tot erunt gradus diſtancie queſite. quos gradus ſi multiplicabis ꝑ numerū milliariū vni gradui coreſpōdenciū habebis diſtāciam ī milliarib'. Nec tñ quiſꝙ putet ſe ſemꝑ inuentuꝝ ꝑciſe euꝫ numerum milliariū diſtancie ciuitatū qui vulgo cōputatur Nam huiuſmodi milliaria nō vbiꝙ genciū immo nec in eadem regione equalia ſunt: ꝑterea menſurātur nō ꝑ lineā rectam (qd' menſuratō mathematica req̄rit) ꝓ multas ciuitates ī ſe recipiūt ꝑpter paludes ⁊ alia viam rectā per ſe nō admittētia. ꝑterea ſi cupiā lōgitudines vel latitudines ciuitatū in capitulo nono ſcripte falſe videātur ⁊ nō hee quas quiſꝙ in regione ſua ꝑ īſtrumēta mathematica vel alijs modis exꝑtus fuerit id eñ fieri pōt potiſſimum in ſeptētrionalib' regionib' in q̄bus fere oīa nomina ciuitatum poſita a Phtolomeo (quē imitati ſum') vel deleta ſunt ſimul cum ipſis ciuitatibus vel īmutata quia nec mōciū nec fluminū nec gencium nomina pſeuerant ⁊ ꝓuinciaꝝ regnoꝝꝙ termini varietatē accipiunt. a Strabone qui ſub Tiberio Ceſare vixit vſꝙ ad noſtrum Phtolomeum qui ꝑ tpa Antonij pij ſitū orbis deſcripſit haud equidē magnū tps eſt: ⁊ tamē tāta nominū variatio interſceſſit vt pauciſſimos ſcitaruꝫ populos etiam ex his nominari videam' apud vnū quos nominauerit alter. Que igitur vetera nomina q̄bus ciuitatibus nūc adaptanda ſunt nō aliter ſciri pōt ꝙ ſi quiſpiā ꝑ inſtrumēta mathematica vel alijs modis experietur que lōgitudo queꝙ latitudo priſcis illis nominib' a Phtolomeo aſcripta cui ciuitati reſpondent. quod nos non feciſſe fatemur ſed ab alijs tradita hic inſeruimus gr̄a exempli que ſi alicui nō placeāt non calumnietur nos ob eam rem ſed que ipe rectius nouit ⁊ nobis ⁊ alijs ſine inuidia cmonmunicet

De miliaribus

De longitudinibus ⁊ latitudinibus

Strabonis ⁊ Ptholomei tpſ

Tetraſtichon Ad liuorem.

Cui maleſane noces pluſꝙ tibi liuor: honori
Detrahis alterius: quin en tibi ſupplicium es
I phlegetontias herebi decurre ſub vndas
Ne doctos laceres liuor acerbe viros.

De formatione et uſu quadrantis Caput ultimum.

Annectamus adhuc ſup̄ioribꝰ anteqꝫ receptui canamꝰ quadrātē vtilē ad cognitionē eleuatiōis poli ſup̄ orizōtē: cētri orizōtis qd̓ zenit vocatur ⁊ climatū: q̄ vł maxīe coſmographū ſcire op̄tet. formatur itaqꝫ idem q̄drans hoc pacto. Diuide quēcūqꝫ circulū in p̄tes quatuor ita q̄ due diametri ſe in centro ad angulos rectos interſecent. quarū vna (que altera ſui parte pinnulas habet) axē polorū mūdi: ⁊ altera equatorē ſ̄cabit Deinde eam partē circuli que eſt inter ſemiaxem pinnulas habentē ⁊ alterā ſemidiametrū in p̄tes xc. diuidas atqꝫ oppoſitam in totidē: figaſqꝫ ꝑpendiculū ad centrū ⁊ paratus erit q̄drans

Cuius hoc eſt exemplū.

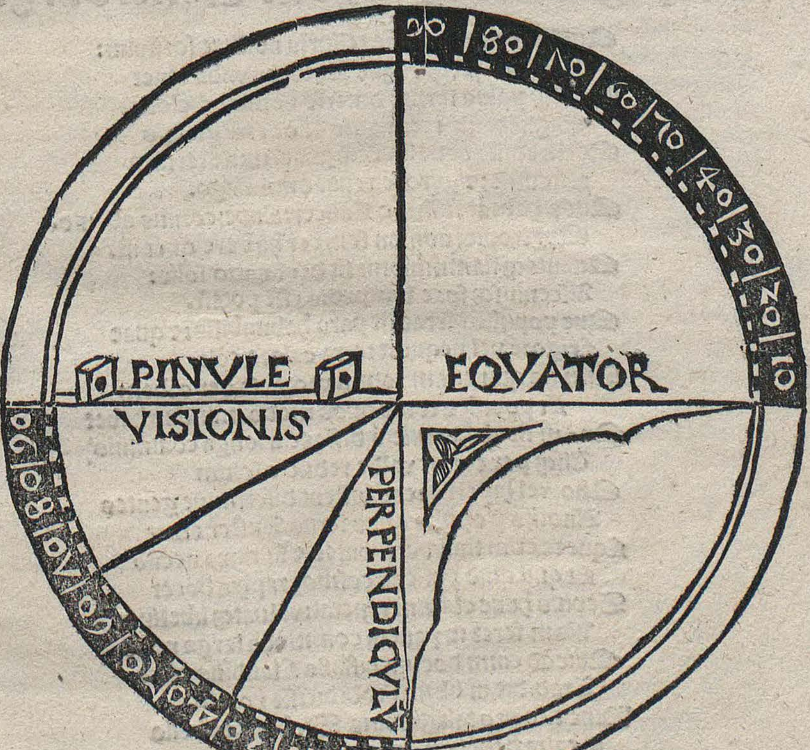

Uſus Quadrantis.

Cuius hic eſt vſus. verte eū ita vt ꝑ pinnularꝫ foramina polum directꝰ videas ⁊ ad qđ clima atqꝫ in quē gradū ꝑpendiculū ceciderit in eo ipº climate ⁊ eleuatiōis gradu tua regio exiſtit. ⁊ quāta eſt eleuatō poli mūdi ſupra oriſontē: tanta eſt diſtancia zenit ab eq̄noctiali. polus aūt mđ ⁊ ſi nō eſt ſtella vel ꝑs ſtelle ſed pūctus imobilis qui eſt terminus axis in qua celū mouetur ſolet tñ illa ſtella in ſeptētrione que maris dr̄ vicinior illi puncto: polus vocari. cuius iſta ſit noticia viſis duabꝰ ſtellis plauſtri q̄ due rote currus vlt'ie dicuntur iaciatur linea ſuꝑ eas in directū ⁊ q̄cunqꝫ ſtella lucidior ceteris in hac linea occurrit hec polus dr̄ que ſtella in ſeptētrionē magis ꝓcedētibus magis eleuatur. in auſtrū vero deꝓmitur rotūditate terre id exigente ¶ Finis Introductiōis

Poli noticia.

Epigramma Rudolfi Uaſſerburgeñ.

Quiſquis amat vaſtae telluris noſcere formam:
Nomina queqꝫ vagae Thetyos vnda tenet
Quoſqꝫ polus ſeruat diuerſo nomine ciclos.
Signaqꝫ ſus lineat quis duodena globus
Qui mediā aequali diſtinguat limite terram
Circulus: ⁊ gyro circuat omnimago.
Quos habeat ſummo Cancer: Capricornus ab imo.
Qui tropici nomen ſemper habere queunt.
Quantaqꝫ flammiuomi ſit declinatio ſolis:
Aſcenſuſqꝫ ſuae lampadis eſſe poteſt.
Que populis terrae ſit pars habitabilis: ⁊ quae
Frigore vel nequeat terra calore coli.
Climata quin etiam totum protenſa per orbem
Et populos totus quos modo mundus habet
Quam ſit ab herculeis diſtancia longa columnis
Uſqꝫ per eoum valde reducta ſolum
Quo vel hiperboreae diſtent diſcrimine gentes
Anotijs populis quos ferus Auſter amat
Equora cum finibus: montes ⁊ flumina necnō
Et quicquid pollens coſmographia docet
Sepius hunc clarum repetat: voluatqꝫ libellum
Nam feret in paucis commoda larga notis
Quicq̄d enim doctus diffuſis Claudius olim
Tradidit in libris hic didiciſſe poteſt
Hinc tibi pro tali grandis Stobnicza libello
Gratia debetur: lauſqꝫ perennis erit.

Prologus

NOn me latet difficillimā eſſe ꝓuinciaꝝ de-
ſcriptionē: q̄ꝫ ⁊ autores ipſi quos imitari
oporteat non ſolum varij: veꝝ ⁊ inter ſe con
trarij: ac magnoꝑe diſſēciētes inueniūtur
Et ipaꝝ ꝓuinciaꝝ limites ꝑdominaciū au
toritate ac potencia ſepe numero ꝯmutati
Nam que ꝓuīcia latiſſima quondā fuit eta
te noſtra aut extincta eſt. aut ꝑ modica: cō
tra vero que nulla vel minima extitit: nunc
latiſſimam florentiſſimāq̄ꝫ videmus longo
bardiam ac Romādiolani non cognouere
maiores. noſtra tp̄a Iniubriaꝫ: Emiliaꝫ: ac flaminiā prorſus ignorant.
Macedoniā ſub Emathione rege a quo Emathia cognominata per an
guſti clauſerant termini. Virtus poſtea regum ⁊ gentis induſtria ſub ac
is finitimis populis: longe ac late ꝓtendit. Dent igitur veniam equū
cenſeo ſi qui mea ſcripta legentes nō eos locoꝝ terminos ꝯcenderint.
quos ipi vel mente ſua ꝯceperūt vel apud alios inuenerūt: Nos que ab
alijs accepimus ſeu veteribus ſeu nouis autoribus īcorrupta referimꝰ.

VNgariam nonulli panoniā vocant tanq̄ꝫ hungari panno
niorū loco ſucceſſerit. veruꝫ neq̄ꝫ hungaria panonie ter
minos iplet. neq̄ꝫ illa tam lata olim fuit quā noſtra eta-
te hungaria. Intra tanubiū em̄ ⁊ alpes qui ad Italiā ⁊ Pannonia.
adriaticū reſpiciūt mare panonia ꝯtinebatur ab occaſu
noricū Enumq̄ꝫ amnem: ab ortu myſos ac tribalos ⁊ flu
men ſauū cōtingens. intra quos limites auſtrie magna
portio clauditur ⁊ a theutonibꝰ incolitur. Stiria quoq̄ꝫ yſdem terminis Hungaria.
continetur Valeria quondā appellata. Hungaria vero quāuis inferiorē
pannonia a flumio Leytha vſq̄ꝫ ſauum complexa eſt. Danubiū tn̄ tranſ-
greſſa ad polonos vſq̄ꝫ ꝓtenditur: ⁊ que quondam arua tenuere Gepide
Daci q̄ꝫ: poſſidet. Imperiū genti ſ hungarie multo lacius eſt quā hun-
garia. Nam ⁊ Dalmate quos Sclauos: ⁊ Illirij quo Boſnenſes. Triba
li ſeu miſij quos tum ſeruios: tū Raſcianos appellāt: ⁊ gethe quos par Imperiū Hungarie.
tim Valachos partim trāſiluanos nominat: hungaroꝝ Imperiū ſubie-
runt ⁊ ſi nōnulli eius noſtre thurcoꝝ armis victi defecerunt. hanc ꝓuin
ciam quatenus citra iſtrū extēditur ſub Octauiano ceſare Romani pri Qui ꝓuincie hūgaroꝝ dn̄abatur.
mum obtinuere Bachone pannonioꝝ rege ſubacto ⁊ amātinis inter ſa
uum ⁊ drauum proſtratis. Daciam vero traſdanubiū que nunc hunga
rie portio eū Traianus edomuit ⁊ in ſolo Barbarico ꝓuinciā fecit. ſed
amiſſa ſub Galieno per aurelianū recuperata eſt. poſt Romanos aliq̄n
huni ſcitica gens: aliq̄n Gothi ex inſulis balthei maris populi; deinde lon

gobardi ex germania profecti pannoniā occupauere. ¶Poſtremo hun-

Hungaroꝝ origo.

garorum natio ex vltimis ſchitharum finibus inundauitqꝫ vſqꝫ in hāc di-
em regno potitur ⁊ vltra citraqꝫ iſtrum late dominatur Extat adhuc nō

Altera hungaria

longe ab ortu thanais altera hungaria noſtre huius de qua ſermo eſt ma-
ter: lingua ⁊ moribus pene ſimilis quāuis noſtra ciuilior eſt criſti cul-

Scepuſium.

trix: illa ritu barbarico viuens ſeruit idolis ¶ Sepuſiū eſt pars hunga-
rie que trans danubium in ſeptentrionē vſqꝫ ad polonos ⁊ moravos por-

Tranſiluania.

rigitur vbi olim gepide cōſedere. ¶ Tranſiluana regio vl-
tra danubium ſita quā daci quondā incoluere feroces populi ⁊ multis
Romanorū cladibus inſignes: hāc nr̄a etate tres incolunt gētes theu-

Gentes tranſiluanie. Theutōes. Septēcaſtra. Siculi.

tones. Siculi. ⁊ valachi: Theutones e ſaxonia originē habēt viri fortes
⁊ bello exercitati a ſeptem ciuitatibus quas inhabitant Sibenburgēſes
patrio ſermone appellati. Siculi hungaroꝝ vetuſtiſſimi credūtur primi
omniū qui ex hungaria veteri in hanc ꝓuinciā venerint. eam ob cauſā
quamuis agros ſuis colunt manibus ac rure viuentes greges pecorū
paſcunt: nobiles tn̄ appellātur. ⁊ occurrentes inuicem alter alterū gene-
roſum dominū ſalutant. nec tributa pendunt niſi quo anno Rex hunga-
rie coronatur. tunc enī quot ſunt p̄res familias tot boues regi tradunt:
quorū numerū ſupra ſexaginta milia eſſe ferunt Juſſi vero in bellum ex-

Valachi.

ire niſi pareant capitali pena plectuntur: bona fiſco applicātur. Valachi
genus Jtalicum ſunt. quēadmodū paulo poſt referemus paucos tamē
apud tranſiluanos inuenies viros exercitatos: hungarie lingue neſcios

Valachie termini.

Valachia lata regio eſt a tranſiluanis incipiens vſqꝫ ī Eu-
ximum protenſa pelagus plana ferme tota ⁊ aquarū in-
digua. cuius meridiem hiſter fluuius excipit: ſeptentri-
onem Roxani occupāt: quos noſtra etas Ruthenos ap-

Thira fluuius.

pellat ⁊ verſus fluuium thiram nomades ſcytharum genꝰ
quos tartharos hodie vocitamꝰ: hanc terram incoluere

Gethe incole dacie.

quondā, gethe qui ⁊ darium hiſtaſpis filium turpi fuga repulerūt: ⁊ liſi-
machum regem viuum in poteſtatem ꝑtraxerunt: ⁊ thraciam pluribus

Valachoꝝ origo

cladibus affecerunt. ¶Poſtremo romanis armis ſubacti ac deleti ſunt
⁊ colonia romanoꝝ que dacos coherceret eo deducta duce quodā flac-
co a quo flaccia nūcupata. exinde longo tp̄is tractu corrupto vt fit voca-
bulo Valachia dicta: ⁊ ꝓ flaccis Valachi appellati. Sermo adhuc gen-

Valachoꝝ ſermo

Peucen.

ti Romanus eſt quāuis magna ex parte mutatus ⁊ homini Jtalico vix
intelligibilis Valachi etiā inſulas hiſtri accolunt inter quas peucē apud
veteres fama notam. ⁊ in thracia quoqꝫ ſedes habent. Valachorum pars

Tracie fines.

thurcorum imperio pars vngaris paret.

Thracia poſt valachos ⁊ vngaros vt pleriqꝫ auctores tra-
dūt ipiqꝫ p̄ſtantiores: ampliſſima ꝓuincia eſt longe la-
teqꝫ patens. cui ab oriente Euxinū pelagus ac propon-
tis ocurrit a meridie egeum mare ⁊ ſtrimen fluuiꝰ ſimul
qꝫ macedonius ager ſeptentrionē hiſter claudit. occidē-

tis orani tũ pꝫonie mõtes.tum panonia.ꝛ ſauus excipit amnis.Jn q̄ ſen
tencia ꝛ plinium veronẽſem fuiſſe video.ꝛ Strabonẽ ipm̄ qui iuga mõ
tis hemi thraciam diuidere mediã affirmat:idemq; dardanos:tabolos:
miſos incolere traciam nõ ambigit.Tribalos aũt eos coluiſſe campos
in quibus vel Raſtiani modo vel ſeruij ſedes habent.nemo negabit qui
ſcripta veterũ p̄ſenti rerum ſtatui coaptauerit Myſi vero poſt tribalos
ad orientem vſq; in exinum protẽdũtur.nũc hiſtrum:ꝛ hemũ montẽ ha
bitacula ſortiti hos hodie bulgaros appellant.poſt quos maritima loca
verſus meridiem ad helleſpontũ vſq; Romania eſt nacio greca:q̄ꝫuis
olim barbara fuerit ꝛ iterũ noſtro tp̄e deleto grecoꝝ imperio dominã
tibus thurcis in barbariã redijt.huius p̄uincie metropolis eſt bizancium
agios prius appellata.Cõſtãtinũ ꝟo ĩpatorẽ cognoĩe magnũ cũ ſtatuiſ
ſet imperij ſedem ex vrbe Roma in orientẽ trãſferre:quo facilius par
thorum excurſinos compeſceret.tradunt ecleſiaſtici autores in troaẽ
profectum ibi regie vrbis fundamẽta iaciſſe vbi quondã Agamenon ce
teriq; grecoꝝ principes aduerſus priamũ reges fixere tentoria.Sed ad
monitum in ſomnis a Criſto ſ[a]luatore locum alium deſignante ceptum
opus cuius diu manſere veſtigia infectum reliquiſſe:atq; in thraciã na
uigantem bizancium petiuiſſe:eũq; locũ ſibi diuinitus oſtenſum dixiſſe
mox vrbeꝫ ampliaſſe:noua menia erexiſſe:ſublimes excitaſſe turres:ma
gnificentiſſimis tum priuatis tum publicis operibus exornaſſe:tantũq;
illi decoris adieciſſe vt altera Roma nõ immerito dici poſſet.Scripto
res vetuſti qui florentẽ videre deorum pocius in terris habitaculũ quã
impatorum putauere.nomen vrbi nouam Romam impator indidit ſꝫ
vicit obſtinatio vulgi vt a cõditore pociꝰ cõſtãtinopolis vocaretur Hãc
noſtra etate occupant ſpurciſſimi hoĩes thurci quos plures etatis noſ
tre nomine theucrorũ erronee appellant credo eos idcirco moueri qm̄
thurci troiaꝫe poſſidẽt quã thurci tenuere ſed theucrorũ origio ex creta
atq; italia fuit.turcorũ gens ſcitica ꝛ barbara eſt.de cuius origine quã
qꝫ is p̄poſitũ egredi videar dicere haud alienum exiſtimo qñ ſub euo noſ
tro intantum hõc genus hoĩm auctum eſt vt aſiam greciamq; tenẽs la
tinum criſtianũq; nomen late p̄terreat

Turchi vt ethicꝰ philozophꝰ tradit vltra pirricheos mõ
tes ꝛ taratontas inſulas cõtra aquilonis vbera ideſt ad
ſeptemtrionalẽ oceanum ſedes patrias habuere.gens
truculenta.ignominioſa.ꝛ in cunctis ſtupris ac lupanari
bus fornicariis comedit que ceteri ab hominãtur immũ
dorum luporum ꝛ vulturũ carnes.nec abortiuis hoĩm
abſtinet.diem feſtum nullum colit niſi menſe auguſto ſaturnalia. Põ
ponius mela enumerans gentes Sauromaticas ſic de Turcis ait Tur
ce gẽtes vaſtas ſiluas occupãt alũturq; venãdo Hec gens teſte othone
hiſtorico ꝛ imperatoris friderici patruo regnante apud francos pipin e

Hemus mons.
Tribaloꝝ cãpi.
Myſi.
Bulgari:
Romania:
Bizanciũ.
Cõſtantinus ma gnus
Cõſtãtinopolis.
Thurci nõ recte theucri vocãt.
Thurcoꝝ patrie ſedes.

Caſpijs portis egreſſa: cū auaribus quos hungaros noſtrā vocat etas fe
roci pugna multis vtrobiqꝫ deſideratis ꝯflixit exin pontuꝫ capadociāqꝫ
trāſgreſſa ad reliquas inde finitimas gentes ſenſim dilapſa more latro
num clamdeſtinis quibuſdā extranſiōibus vires ſibi vendicans occupa-
tis qbuſdaꝫ mōtibus ⁊ clauſtris opportunis vnde ꝑ occaſiōes facile ir-
ruptiōes fieri poſſent vſqꝫ adeo emerſit ⁊ ſublata eſt animis vt palā iam
⁊ pari marte aduerſum finitimos de agri poſſeſſione certaret. Et deinde
ꝓcedenti tp̄e non ſolū pontū ⁊ capadociam verum Galaciaꝫ Bitiniaꝫ ⁊

Prouincie ipio thurcoꝝ ſbicte.

Pamphiliam Piſidiā vtramqꝫ phrigiam: Cilices Cares ⁊ eam aſiam
que minor vocatur ad oras vſqꝫ Jonij ⁊ littora greci maris occupauerit
non vnum quendam principem ſed alios alij duces ⁊ varia auſpicia qua

Tranſitus thurcoꝝ in greciā. Amurates.

ſi per factionē ſecuti. Deinde duobus de grecorum imperio diſceptan-
tibus ab altero qui ſuperari timebat in auxiliū accerſita Amurates Tur
chorū princeps in greciam primus tranſiuit vbi conſulto bellum protra
hens poſtquam ambos eneruatis conſumptiſqꝫ viribus fractos ac de-
feſſos animaduertit: arma in eos ſine vllo diſcrimine per occaſionem con

Calipolus.

uertit. ⁊ occupato Calpoli oppido per opportune in Cheroneſo ad heſ-
leſponti fretū ſito cetera greca oppida aperte petere bello palamqꝫ ſibi
⁊ poſteris grecorum polliceri imperium non dubitauit. magnaꝫqꝫ thra
cie partem nullis ferme obſiſtere audentibus ditioni ſue ſbiecit. Js vita
functus duos reliquit filios Solmanim ⁊ pazaitem. Solmano breui e

Pazaites quas ꝓuincias in grecia occupat.

vita ſubtracto. res vniuerſa ad paſaitē deducta eſt Qui ꝓſperos fortune
adeptus afflatus vſqꝫ adeo nouelli regni fines extulit vt thraciam pene
vniuerſam excepta cōſtātinopoli ac pera. Theſſaliā: Macedoniā: Pho

Mahometes.

cidem: Boeciaꝫ: atticā maiore ex parte occupauerit. Myſos quoqꝫ: Jl
lirios: Tribalos crebris incurſiōibus infirmauerit. Deinde Machome
tes valachis fortiſſ. ⁊ bellicoſiſſ. natiōibꝰ trāſdanubiū vt añ dixīmꝰ lato
dominantibꝰ bello attritis tributa grauia impauit. quo mortuo Amura

Theſſalonica direpta a thurcis cū alijs.

tes filius eius Theſſalonicaꝫ illuſtrem Grecie vrbem quam tum vene
ti poſſidebant vi captam diripuit eaqꝫ victoria auctus Epirum atque e-
tholiam non obſcuras ꝓuincias reliquo regno adiecit. Ab eo tp̄e Ma-
hometes animuꝫ cōuertit ꝯſtātinopolim vt eam ſibi ſubigere poſſet. ne
que eñ ad ſuam gloriā ꝑtinere arbitrabatur vrbem in medio Turcho
rum ſitam eſſe que ſuo imperio non pareret tantoqꝫ maius in de nomini
ſuo decus accedere: ſi eam vrbem expugnaret quāto ꝓgenitores ſui idē
conati turpius a ceptis deſtitiſſent. votiqꝫ compos factus eſt cum maxi

Cōſtantinopolis ⁊ pera capte a Turcis.

mo dedecore ac detrimēto republice chriſtiane capta eñ eſt ab Cōſtāti
nopolis anno xp̄i. 1452. Perēſes vetus colonia genuenſiū qui ⁊ Galate
nuncupantur cognita ꝯſtātinopolitanoꝝ clade priuſqꝫ rogarentur Ma-
chometi dedicionē fecere. muri vrbis diruti: mercatorum bona cōtra fedus
direpta: femine puerique ludibrio habiti. ¶ Proxima Tracie ad oc-
cidentem ac meridiem ꝯiungitur macedonia. terraꝝ imperio quondaꝫ

potita que inter duo maria ꝓtenditur Egeum ⁊ adriaticum latus eius
meridionale theſſalie atq; magneſie terga ꝓtegunt. partem ſeptemtri-
onalem peonia ⁊ paphlagonia excipit: q̃uis ⁊ ipe regiones in macedo-
num poſtea iura cōceſſerint macedonie addite. Epirus quoq; macedo-
niam attigit ⁊ illirica terra: altera meridiem: ſeptemtrionē altera exci-
piens In adriatico littore dyrachium vetus ciuitas iacet ab cheroneſo
vbi ſita eſt nacta vocabulū Epidamnus antea dicta ⁊ a corciris olim con-
dita. Nec ꝓcul infra terram appolonia fuit optimis inſtituta legibus ⁊
Auguſti ceſaris: qui grecas ibi lr̃as didicit ſtudio memorabilis. In alte
ro littore theſſalonica eſt potens quōdam ciuitas quam ep̃le pauli ap̃li
famoſam reddidere hanc ſimulac magneſiam noſtro tp̃e thurcoruz ar-
ma inuaſerunt. Nobiliſſimi mōtes olympus pieris ⁊ oſſa: Pindus iſu
per ⁊ othis laphitaꝝ quondā ſedes thurcorum imperio parent. penes
quos quinq; ⁊ lxx vrbes fuiſſe olim plinius affirmat. totum peneū thur
ci poſſident inter flumina theſſalie clariſſimū. homerus tribus nomini-
bus theſſalos appellauit mirmidonas: herenos: ⁊ acheos. hic termopi
larum anguſtie perſarum cede inſignes que licet xerſis impetum tenu-
ere turchorum tn̄ armis claudere tranſitū minime potuere. q̃uis no-
ſtram magis deſidiam accuſandā putauerim. ¶ Poſt theſſaliam Bo
ecia ſuccedit ab ortu in occaſum porrecta eubo. cum mare Criſeumq;
ſinum cōtingens: thebarum claritate apud om̃is ferme hiſtoricos no-
minata. hic muſis natale in Elicōis nemore: hic ſaltus cytheron ⁊ hyſ-
menus amnis. ⁊ fontes dyrce: arethuſa. ⁊ aganyppe: que patria quon-
dam liberi patris atq; herculis fuit: que fortem produxitis Epaminun
dam Non cedens athenis claritate ciuitas ea noſtra etate exiguum ca
ſtellū thebarū eſt. ⁊ a thurcis proximi animis cū̃ reliqua boecia occupa
tum. ¶ Sequitur hellas que a noſtris grecia appellata acten id eſt
littus priſci nocauere. mutato deinde noīe atticā dixere. homerus cun-
ctos atticam incolentes appellauit Atheminſes Protenditur autem
actica ex boecia vſq; in iſthmum corinthiacum. parte ſui que appella-
tur megaris. In attica ciuitas athenienſis quondam nobiliſſi ma no-
ſtro tempore parui oppidi ſpeciē gerit. in eo tn̄ ſaxo quo vetuſtum mi-
nerue templū fuit arx eſt ꝑ omnē greciaz nominata cum opis magnitu
dine cum difficultate oppugnatiōis. hāc florentinus quidam mahome
ti tradidit cum imploratis latinoꝝ auxilijs nullius opem inueniret.
¶ Peloponeſus attice iungitur tocius grecie arx quondā dicta. nam ꝓ
ter habitanciū in ea genciū nobilitatem atq; potenciā. ipe locorū ſitus
principatum deſignat ⁊ imperium. formam eius platani folio ſimilli-
mam priſci dixere longitudine ⁊ latitudine forme parem. ab occaſu in
ortum ſtadiorum mille cccc. perimetros ſiue ambitus ommiſſis finib⁹
vt polibio placet ſtadia 4000 continet artemidorus cccc ſuꝑaddit. cui
⁊ plinius cōſentire videtur: idem duo maris terram ambire dicit Joniū

Macedonie ſitꝰ ⁊ termini.
Dirachium.
Epidamnus.
Appollonia.
Theſſalonica.
Impiū thurcoꝝ
Montes macedonie.
Penes fluuius.
Teſſaloꝝ noīa.
Thermopile.
Boetie ſitus ſitꝰ ⁊ laus Thebe
Elicon.
Citharan.
Hiſmenus.
Aganipe.
Attice noīa.
Attice noīa.
Athenienſis ciuitas.
Arx.
Peloponeſi la- us ⁊ forma.
Maria pelopo ambiencia.

Iſthmos.
Corinthus.

⁊ egenum anguſtie quibus cōiūgitur continēti achaie iſthmos appella-
tur quinq̄ milia paſſuum cōtinētis. hic corinthus nobilis Colonia fuit.
greci principes poſtq̄ turchorū potencia in europam penetrauit ex ma
ri ad mare ꝓducto ꝑ anguſtias muro peloponeſum a reliqua grecia di

Examilium.
Morea
Partes pelopo neſi.

ſtinxerunt. murum ex amilium appellauere. hanc ꝓuinciā latini hodie
moream vocant. in ea achaia cōtinetur. meſſenia: laconia: argos ⁊ arch
adia que medium peninſule obtinet Amurates expugnata Theſſaloni-
ca ſubacta Boeciā ⁊ attica: ad examilium vſq̄ ꝓfectus perterritis gre

Thurcoꝝ impiū

cis diruit murum tributūq̄ annuum dedentibus ſe peloponēſibus im-
perauit. peloponeſus itaq̄ tota turchorū imperio adiecta. Egredienti pe
loponeſum ꝑ anguſtias iſthmi ad reliquā greciam Strabo ⁊ plini⁹ oc

Acheie fines.

currere atticam tradunt: Phtolomeus achaiam cuius fines hoc modo
deſcribit ab occaſu epirum a ſeptemtrione macedoniaꝫ ⁊ partem egei
pelagi collocat ad orientem eiuſdem maris terminos ponit vſq̄ ad ſu-
nium ꝓmontoriū ad meridiem adriaticū pelagus iuxta littus qd ache

Acheloi fluui⁹
Achaie ptes.
Achaie in pelo-poneſo vrbes.

lous amnis irrumpit in Corinthiaco ſinu. qd ſi ita eſt: atticam: Boeciā
phocidem: Theſſaliā: magneſiam: etholiam: ⁊ acarniam: achaia ipſa cō-
plectitur Idem tamē Phtolomeus alio loco mediterraneas pelopo-
neſi ciuitates enumerans elicē: Buram: helena: pheream: in achaia eſſe
dicit ⁊ ꝓpriam eſſe achaiam intra peloponeſum affirmat.

Acarnanie ſitus ⁊ nomi nouū.

Acarnania prior occurrit inter epirum boeciamq̄ ꝓtenſa cui etholia vl
coniuncta vel conmixta eſſe videtur hec hodie ducatus appellatur.

Epiri ſitus ⁊ fi-nes

Epirus in occidua parte ab acroceraunijs mōtibus incipit ꝓtenditurq̄
verſus orientem vſq̄ ad ambrachium ſinum per ſtadia M. ⁊ ccc. Sep-
temptrionalem eius ꝑtem Phtolomeus macedonie coniungi tradit:
Orientalem achaie vſq̄ ad hoſtia fluminis acheloi. Occidentale latus
Ionico excipi pelago aſſerit. Strabo auſonium hoc idem mare appel-

Epiri gentes.
Laões Moloſſi

lauit In epiro quatuordecim fuiſſe gentes Theopompus tradidit qua
rum celebratiſſime Laones ⁊ moloſſi Regnum eīm q̄nq̄ tenuere: pri-
quidem Laones poſterius moloſſi: qui ꝓpter regum cognationem ex

Dodone oracu-lū

eacidarum ſanguine prognati mirū in modum amplificati fuerūt. pe-
nes quos dodone vetus oraculum ac nobile viguit. Oraꝫ eius terre ma
ritimam felicem atq̄ vberem tradidere multeq̄ olim vrbes ⁊ oppida
munitiſſima in epiro fuere ſed ꝓpter populorū rebelliones quibuscum

Paulus emili⁹.
Actica pugna.

Romanis cōtenderūt ꝓuīcia vaſtata eſt. lxx eīm epirotarū vrbes a pau
lo emilio īpatore funditus euerſas eſſe auctor eſt polibius victis mace-
donibus ⁊ perſeo rege ſupato Apud epirum actica pugna late memo-
rabilis cōmiſſa eſt in qua cezar auguſtus marcū antonium nauali pre-

Nicopolis

lio vicit ⁊ ſimul egipti reginam Cleopatram (nam ⁊ ipſa huic certami
ni preſens interfuit) ob quā rem victor auguſtus in ambrachio ſinu vr-
bem condidit ei q̄ vocabulum indidit nicopolim ideſt victorie ciuitatē
Ambrachij ſinus oſtium paulo q̄ ſtadia quattuor maius eſt: circuit⁹ ſta
dia ccc amplectitur. optima omni ex eius parte ſtatio. Ingredientibus

occurrebant olim a dextra habitantes greci. Acarnanes ⁊ appollinis Li-
tij templum quodā in tumulo ad oſtium eminens. ſiniſtra vero nicopo
lis eſt ⁊ epirotarꝫ colonia Caſſiope. nr̄a etas epirū artā appellat. In hu
ius littore apud acroceraūnios montes finiri adrie vel adriatici maris
navigationem ⁊ Ioniū incipere pelagus Straboni viſum ē apud quez
mare auſonium idem quod Ionium eſſe apparet: cum Epiri oram au-
ſonio ablui pelago affirmet. ¶ Que nūc albania dicitur: olim macedo
nie portio fuit ad occidentem verſa. In qua dirachium ⁊ appoloniā fu
iſſe ꝓdidimus non incelebres priſco ſeculo ciuitates. ſermo genti neqꝫ
grecis neqꝫ illiricis notus. Credim⁹ hoc genus hoīm ex albania quōdā
veniſſe q̄ vicina colchidi ī aſiatica Scytia memoratur vt ſepe barbararū
in vndatio nationum Grecie atqꝫ Italie ꝓuincias occupauit. Ualona ī al
bania non magna ciuitas eſt in portu maris ſita qua breuiſſimus eſt in
italiam tractus. hanc pazaites primus ex turchis occupauit. Rebellan
tem amurates recupauit. ¶ Poſt albaniam illirice ſequūtur gētes
ad occidentē ſeptemtrionēqꝫ verſe hoc genus hominū noſtra etas ſcla-
uos appellat. ⁊ alij Boſnenſes alij dalmate: alij Croacij hyſtri carniqꝫ
appellantur Boſnenſos introrſus ad pannoniā vergunt ſeptemtriōi ex
poſit. Reliqui adiacentes mari ad timaui vſqꝫ fontes ꝓtendūtur. hinc
auſoniam illinc pannoniā intuentes Timauus aūt in intimum adriatici
maris ſinū excurrit. cuius fontē matrē appellari maris Strabo ꝓdidit
Querat fortaſſe aliquis vbi nam liburniam dimiſerimus quā ꝑmeaſſe
Antenorem Italiam petentem inſignis poeta cōmemorat Cōfuſi ſunt
admodum ꝓuinciarꝫ fines. nec expedire noua facile eſt. nedum quis ve
tuſtiſſima poſſit abſoluere. Plinius liburnie finem inicium eſſe dalma-
cie dixit ⁊ tragurū marmorū notum in ea eſſe Salonam quoqꝫ coloniā
que ab iadera. c: ⁊ xij. milibus paſſuū abfuit. Iaderā vero. c. lx. a pola di-
ſtare. Ex quo fit vt inter croatinos ⁊ dalmatas liburni ſedes habuerint.
forſitan ⁊ croatini nouum gentis nomen liburnorum loca inuaſerūt. no
bis hec indicaſſe ſufficiat Si quis cerciora deſiderat priſcos euoluat au
tores. Ptholomeus liburniā: dalmaciā: atqꝫ Illiridē ſimul cōfudit. ⁊ il
liridi quidē a ſeptemtrionali plaga pannoniā occurrere dixit: ab ortu ſu
periorem myſiam: ab occaſu hiſtriā: a meridie macedoniā ⁊ adriaticū
littus. ¶ Hyſtriaꝫ veteres italie tradiderunt in qua parenciū ⁊ pola
eſt ⁊ iuſtinopolis quam caput hiſtrie vocant. inconuenieter italie: tamē
iungitur adriatico ſinu diſſecta ⁊ in peninſule modū circūdata mari qua
continenti applicatur a tergo lapidea eſt ⁊ montana regio quā priſci al
biani vocauere Plinius hiſtriam adherere liburnie dixit ex quo palam
fit croatinos liburnorum loco ſuccedere. hiſtriā ab hiſtro amne dictam
ferunt quē a danubio in hadriā fluere falſo credidere. Cui errori ⁊ pom-
ponius mela ⁊ nepos padi accola aures adhibuit Nullus eīn ex danu
bio amnis in adriaticum effunditur mare. Argonautarū eos fabula de-
cepit: quos ꝑ hiſtrum ex mari pontico in hiſtriam vectos memorie pro

Acarnones apollo citius.
Epirus nūc arta vocatur.
Terminus adriaci ⁊ Ionij maris.
Albania pars Macedonie.
Uelona.
Illirice gentes.
Boſnenſes.
Timauus flu.
Terre liburnia.
Plinij ſentēcia.
Salona.
Iadera.
Liburnie ſitus.
Ptholomei ſentēcia.
Illirie fines.
Hiſtrie ciuitates
Parencium.
Pola. Inſtantinopolis
Hiſtrie de noīatio.
Argonautarꝫ.
Nauigatio.

dituꝫ eſt. Sed conſtat eo ex hiſtro in ſauū aduerſo flumine nauigaſſe. De

Naipoꝛtus

inde nauportum quem labacum hodie appellari putauerim cuius palu
dem lugeum ſtrabo appellat. Ex nauporto vero p̄ montes humeris ve
cta nauis in adriaticum prouenit. Hiſtri hodie ſclaui ſunt q̄uis mari

Hiſtroꝝ ſermo

time vrbes italico ſermone vtantur. vtriuſqꝫ lingue periciam habentes

Opidū ſctī viti.
Titiū fluuius.

pars prouincie melioꝛ ea venetoꝝ que maritima imperio ſubiecta eſt
mediterraneā domus Auſtrie poſſidet. Opidum Sancti viti: qd ad flu
men titium ſitum eſt valenſes habent ex quo ad aquilegiam M. ſtadia

Muſium fluuiū

eſſe Tuditan⁹ qui domu[i]t hiſtros tradidit finem Italie muſium fluuiū

Carnoꝝ ſitus.

tradidere Carni inter quos Iapides enumerātur hiſtros ſequūtur ſcla
ui tamen quoꝝ ſermo regionē obtinet Carnes bifariā diuidunt dupli-

Carniola duplex

cem carniolā eſſe dicentes Alterā ſiccā ⁊ aquaꝝ indiguā. in qua hiſtros
ponunt ⁊ Taſſos qui medios inter labatū ⁊ Tergeſtū incolunt mōtes

Ortus ſaui flu.

⁊ ad timauū vſqꝫ pferuntur. alterā irriguā in qua flumen Sauus ortuꝫ

Nauportus q̄ ⁊ labicus.

habet ⁊ nauportus qui labatus hodie appellatur ⁊ alij plures fluui.

Carinthie ſitus.

Carinthia montana ⁊ ipa regio carnis applicatur ad ortū ac ſeptem
trionē ſtirie iuncta ad occaſum ac meridiē alpes italas ⁊ forū Iulij cō-
tingit. multe in ea valles colleſqꝫ feraces tritici: multi lacus: multi am

Drauus.

nes quoꝝ p̄cipuus drauus qui p̄ ſtiriā ac pannoniā in danubiuꝫ fertur
haud inferioꝛ Sauo. Imperiū prouinciē auſtrales obtinent ⁊ archidu-

Sterie q̄ valeria eſt ſitus

cē appellant cui ea regio paret. Stiria quā quondā valeriā inuenio
nuncupatā ad orientē pannonie iūgitur. latus eius ſeptemtrionale au-
ſtriam reſpicit ad occidentē ac meridiē carnis ac carinthianis occurrit
eadem quoqꝫ montana prouincia eſt quāuis in orientē poꝛrecta plani-

Draus mura:

cies non paruas habeat. Drauus ac mura inſignes fluuij terrā irrigant
mura in drauū exoneratur ille in danubiū vrbiū populi plerūqꝫ theuto-
nes ſclaui qui citra drauū rura colunt imperiū auſtralis familie eſt In

Sal.

hac prouincia decoctū ſal ad vicinas rogiōes impoꝛtatur ea ⁊ ferri mi
neras locupletes habꝫ ⁊ argēti fodinas nō ignobiles quāuis icuria p̄n-

Auſtrie q̄ panno nia ſupioꝛ ē ſit⁹.
Laus auſtrie.

cipū argentū haud multū effodiatur. Auſtria olim pannonia ſuperi
oꝛ dicta ad orientē habet hūgariā ab occidente Bauariā ſeptemtrionē
eius Bohemia ⁊ morauia terminant. ad auſtrū vero montes ſtirie qui
longo tractū ab alpibus deriuantur. Latitudo eius trium autem paulo
minus dietarū lōgitudo vero duplo maioꝛ terra nobilis aquis irrigua
vitibus conſita: ligni copioſa agro feraci piſcibus plena vino adeo exu
berat vt bohemis morauis ſthleſitis Bauaris in dando vino ſatiſfaciat

Danubius flu.⁹
Uienna flauiū.

exindeqꝫ quā maximas opes colligit danubius eam mediā ſecat fluui-
us omniū europe maximus Inter precipuas eius ciuitates eſt vienna
pannonioꝝ maximū empoꝛiū olim flauium appellata pꝛincipū auſtrie

Moranoꝝ moꝛes ⁊ ſit⁹.

precipua ⁊ digniſſima ſedes Procedenti per auſtriam in aquiloneꝫ
morauí occurrunt gens ferox ⁊ rapinarum auida inter hungaros Bo-
hemoſqꝫ tranſdanubiū ſita In hac prouincia ciuitates ⁊ opida. Kom

ne eccleſie ritum tenent ⁊ catholice fidei cōſenciūt Barones om̄es fer
me huſſitarum labe infecti ſunt In eadem prouincia cōplura ſunt oppi
da plena populo ⁊ opibus habūdancia inter q̄ Brunna principatū ob
tinet ⁊ Olomuncz que vnica eſt ciuitas morauoꝝ epiſcopalis. Sermo
genti mixtus eſt Theutonicus ⁊ Bohemicus ſuperant tn̄ bohemi q̄rū
eſt regionis imperium. q̄ gentes olim morauiam incoluerint non facile
dixerim quantū vero ex lectione phtolomei accipere licet marcomani
⁊ ſudini cādicq̃ morauiam ⁊ auſtriam q̄ tranſdanubiū iacet incoluiſſe vi
dentur. ¶ Sleſia poſt morauiā ſequitur haud ignobilis prouincia quā
fluuius odera perlabitur inter omnes germanie natiōes late cognitus
fontes eius in hungaria, que sleſie ad orientem iungitur mare balteum
curſum terminat. Lōgitudo regiōis cc. ferme paſſuū. M. ꝯtiet. Latitu
do circiter. lxxx ſtadia: Caput gētis Uratiſlauia ē āpliſſima ciuitas ad ri
pā odere ſita priuatis ac publicis edificijs magnifice ornata cuiꝰ epiſco
patū maiores nr̄i aureū vocauere huſſitaꝝ bella luteū reddidere. Duces
sleſie multi numero īter q̊s paterna hereditas ꝑ capita diuiditur hinc ſciſ
ſa multas in partes prouīcia frequētes calamitates incurrit crebris ex-
poſita latrocinijs. Sleſite ſub imperio bohemoꝝ conſtituti ſunt ſermo
gentis maiori ex parte theutonicus eſt quāuis tranſ oderā polonica lin
gua preualet ob quā rem nō immerito quidā hoc in loco germanie ter-
minum eſſe oderam putauere: quāuis idem fluuius in ſeptemtrionē ver
gens germanicas partes ripis ambabus alluit. Libet in hac parte ger
manie linquere fines ⁊ ad orientem ac ſeptemtrionē ſarmaticas inuiſe
re gentes. ¶ Polonia, vaſta regio eſt ⁊ plana: ex qua etiam planicie q̄
lingua ſclauonica pole dicitur nomē accipit: hec sleſie ad occidentē con
termina eſt prutenis ⁊ maſouitis a ſeptemtrione ab oriente Ruthenis
a meridie hungaris carpato monte quē accole Crapak inter iacēte hec
duo ſortitur nomina nam partem eius occidētaliorē ac ſeptemtrionali
orem Saxonibus ac prutenis vicinam maiorem poloniam vocant. al-
teram minorem que orientalior ac meridionalior eſt ⁊ hungarie ac ruſ
ſie vicina In hac ad ripam iſtule fluuij Cracouia eſt precipua regni ciui
tas in qua arcium liberalium ſcola floret arte mathematica celebris in
maiori Polonia Poſnania ⁊ Gneſna celebriores ciuitates ſunt. Ex du
cibꝰ polonoꝝ Meſco q̄ lumē occuloꝝ qđ ſibi natura negauerat a deo cō
ſecutus eſt primus criſtianā cum gente ſuſcepit religionē ⁊ eccleſias
pontificales Gneſnenſē que metropolitana eſt: Poſnanienſem Craco
uienſem: Uladiſlauienſem: Plocenſem: Uratiſlauienſem: Camenecē-
ſem: Culmenſem: ⁊ Lubucenſem in qua cōditus eſt inſtituit. Tūc enī
ſub imperio polonie ⁊ marchia in qua eſt Lubecenſis eccleſia ⁊ tota sle
ſia in qua eſt Uratiſlauienſis fuit. Eius filius Boleſlaus Chabri ab otho
ne primo imperatore ⁊ corona ⁊ libertate donatus eſt quē Gneſnā vo-
to ad limina diui Adalberti venientē magno cū honore miroq̃ apparatu

Brunna.
Sermo morauoꝝ.
Incole p̄ſci regiōis morauie.
Odera fluuius.
Uratiſlauia.
Duces sleſitaꝝ
Sleſitaꝝ ſermo
Germanie terminus.
Polonie d̉ noīs ⁊ termini
Due partes polonie.
Cracouia.
Poſnania.
Gneſna.
Meſco primus Ducū polonie. Chriſtianus.
Boleſlaus primꝰ rex polonie.

perat. Polonis genti ceruiſia ex tritico ⁊ lupulo factis vinee cultura in
cognita ſed terra ferax cereris piſce ⁊ volucribus habundans: multa fe
Hircinia ſilua.
rarum venatio. Hercinia enim ſilua (que bohemiã a Saxonia diuidit ꝑ mo
rauiam vſq; ad poloniam venit ⁊ circa Cracouiam eius ſaltus ſuos ex
tendit: ⁊ deinde per maſouiam ad lituaniam ⁊ vſq; ad Scitiam exten
ditur) maximos ferarum greges nutrit In his ſaltibus equum ſilueſ
trem venantur: ac feros boues quos priſci vros vocauere biſontem eti
am que ferox ac inmanis belua eſt Terra nullum aliud fert metallum
preter plumbum ⁊ ferrum. ſalis maxima copia eſt qua cetere longin
que gentes vtuntur quod maximum preſtat toti regioni emolumentum
Nam ſub terra exciduntur ingencia ſalis ſaxa. extra terram autem ſalis
Maſouie termini.
mollioris fit decoctio ex qua inter ſaxeũ ſal collecta. ¶ Maſonie
ducatus eſt regno polonie ſubiectus ⁊ ipſi cõiuncta occidentali ⁊ meri
dionali latere. eius pars ſeptemtrionalis ad prutenos attingit: orienta
lis aũt lithuanis eſt cõtermina. in hac eſt pontificalis eccleſia plocenſis
iuxta iſtulã fluuium quo maſonia quibuſdã in partibus a polonia diſter
Lithanie ſitus.
minatur. ¶ Lituania ⁊ ipſa late patens regio paluſtris ferme omis ac
nemoroſa Maſouitis ac polonis ad orientem cõnexa. Partem eius ſe
ptemtrionalem prutem ac liuões excipiunt ſed inter vtroſq; ꝑ maſſage
tas vſq; ad baltheum ſinum attingit. orientalẽ moſkouite meridionalẽ
Ruteni qui etiam Lituanis nõ in parua multitudine inmixti ſunt licet
ſermone ac religione ab ipſis ſint diuerſi Ruteni enim ſermonẽ ſclauis
intelligibilẽ loquitur Lituani proprio vtũtur ſermone ⁊ idolis ſeruie
runt vſq; ad Uladiſlaum magnum eorum ducem qui ad regnum polo
Rutenoꝝ fines.
nie vocatus primus ex lituanis criſtianã ſimul cum gente ſua ſuſcepit
religionem. caput regionis eſt vilna epiſcopalis ciuitas. ¶ Ruteni quos
appellare roſſanos Strabo videtur Lituanis cõtermini ſunt ad orien
tem thartaros qui iuxta pontum euxinum ſunt ⁊ valachos contingunt
meridionalis eorum pars adiacet mõtibus ſarmaticis qui bus tranſil
uanie que hungarie pars eſt cõiungitur: occidentẽ eorum poloni quorũ
imperio parent excipiunt. regionem ampliſſimã habent ⁊ frumenti ac
Sermo Rutenoꝝ
mellis feraciſſimã ſermo gentis eſt ſclauonic⁹ quo etiam ſcõm rittum
grecorũ rem diuinã (hoc eſt miſſas ⁊ cetera officia eccleſiaſtica) agunt
Uarie ſecte in lingua ſclauonica.
Nam ⁊ literas ꝓprias alias a grecis ⁊ latinis ac ebraicis habẽt Latiſſia
enim eſt lingua ſclauonica ⁊ in varias ſectas diuiſa Nam ex ſclauis alij
romanam eccleſiam ſequũtur vt dalmate Croatini Carni Poloni Alij
Ruſſie ꝑtes tres
grecorum ſequũtur errores vt Bulgari Ruteni ⁊ Moſkouite. Alij ꝓ
prias hereſes inuenerũt vt Bohemi Morauí ⁊ Boſnẽſes. Ruteni igi
tur de quibus loqui incepimus tripartitã habent regionem prima eius
pars adiacet polonie orientẽ verſus: in qua ferme omes q nobiles ſunt
Leopolis.
⁊ qui ciuiliorem agunt vitam relictis grecorũ erroribus rittũ eccleſie
romane ſuſceperunt Caput huius prime partis ruſſie eſt leopolis vrbs

non cõtermĩnẽda ſede archiepiſcopali decorata. ¶Ex hac in
orientem gredienti occurrit. alia pars ruſſie que thartaris ac Ualachis
vicinior eſt Podolia appellatur tota ferme ab ipſis thartaris valachis
Podolia.
ac thurcis frequẽtibus incurſiõibus noſtra etate in ſolitudinem redacta
vt ⁊ neceſſitatẽ peregrinãtibus ferre nõ poſſit. quãuis fertiliſſima ſit ita
Fertilitas ruſſie.
vt gramma in altitudine vnius celſi viri excreſcant ⁊ apibus ⁊ melle to
ta redolens vt non ſatis illis locus ſit vbi mella deferant. ſub arboribus
namqꝫ aut virgultis ⁊ ſiluis fauos educũt. circa arces tamẽ que relicte
ſunt ⁊ inter ſiluas hinc inde rura coluntur opida eius olim opulentiſſi-
ma quedam penitus deleta ſunt quedam ad ſpeciem villarum redacta
vnica tantum ciuitas eſt podolie integra Camijenijecz vocata: ad quam
Camienijecz.
hoſtibus acceſſus nõ datur ob ipſius loci naturalẽ munitionẽ que caput
eſt huius ſede partis Ruſſie ⁊ ſedes epiſcopi. habuit eñ ⁊ hec pars in
oppidis eccleſias ritum eccleſie Romane tenẽtes Poſt hac tercia ꝑs
que alba ruſſia vocatur extenditur late in ſeptemtrionem vſqꝫ ad liuo-
Alba ruſſia.
nes ⁊ in orientẽ vſqꝫ ad Tanaim fluuium terminũ cõiem Europe ⁊ aſie
Tanais fluuius.
iuxta cuius rippas habitant Maſkouite qui licet rutenis ceteris ligua ⁊
Moſkouite.
ſecta ſimiles oĩo ſint ⁊ ad hanc terciam ꝑtem ruſſie ꝑtineant tñ vt no
mine ita imperio ab alijs ſepati ſunt. cum eñ oĩes alij Ruteni impio
regis polonie pareant Moſkouite ꝓprium ducem habent. Ex hac ter
Pelles p̃cioſores.
cia parte Ruſſie pelles p̃cioſiores ad varias gentes mittũtur hanc etiã
perlabitur ille celebris fluuius boriſtenes quẽ accole neper vocãt iuxta
Boriſtenes fluuius.
quaꝫ ciuitas eſt nomine Smolenſko in qua ſedes eſt Metropolitani ru
tenorum in hac etiam eſt illa magna ciuitas ad quã ex lõginquiſſimis
Smolenſko.
partibus illuc mercatum aduenĩẽtes mercatores nogardiã vocãt: ꝑhto
lomeus noua menia: incole Nouogrot. hanc dux Moſkouie cum ma-
Nouogrot.
gna parte terre noſtra etate occupauit. hec ſunt partes Ruſſie olim di-
uites ⁊ populoſe nũc pro maiore parte deſolate. Ita poſt grecorum
ruinam Rutheni grecorum ſciſmatici noſtra etate afflicti ſunt ⁊ nõ ſi-
ne magna clade fidelium Multi enim fideles qui inter Ruthenos ha
bitabant ſimul cum ruthenis partim ceſi partim in ſeruitutem abacti
ſunt. ¶Liuonia deinde criſtianarum vltima prouinciarꝫ ad ſeptem
Liuonie ſitus.
trionem lithuanis ⁊ rutenis iungitur fratres theutonici qui beate marie
vocantur hanc armis queſiuere ⁊ chriſti ſacra ſuſcipere coegerunt cum
eſſet antea gentilis ⁊ idola coleret. eam alluit ab occidente mare balteũ
Baltei maris deſcriptõ.
quod pleriqꝫ veterum oceanum eſſe putauerũt: nondum ſeptemtrio vt
hodie cognitus grecis atqꝫ italis fuit Origo hu9 ſin9 ex britãnico mari
ducitur qđ germanicũ appellari põt nã ⁊ germãie magnã ꝑtẽ alluit Oſ
tium eius in occidenti eſt nõ longe a cheroneſo cimbrica quam daciã
hodie vocant. Excurrẽs autem in orientẽ in ſeptemtrionẽ panditur inſu
laſqꝫ magnas ambit. Occidentale littus noruegi occupant: ad ſeptem-
trionem ſemiferos hoĩes eſſe tradunt cum quibus nullum lingue con
mercium: nauigantes autem ſignis tantum ⁊ nutibus conmutare mer

ces feruntur. meridionale littus ſaxonibus ⁊ prutenis traditur oriental

Maſſagetarꝝ ſitus.

le vt diximus liuones tenent ¶ Inter liuoniā ⁊ pruſſiam paruam ter⸗
ram eſſe ferunt vnius diei ferme latam itinere ſed longiſſimā a prute⸗
nis ad liuones quam maſſagete qui vulgo Szmocz vocantur colunt gēs
polonorum imperio parens. atqꝫ in regnum polonie ad mare proten⸗
ditur ⁊ balteum quem diximus ſinum Redeunti ex liuonia in germa⸗

Situs pruſſie. Viſtella qui ⁊ iſtula.

niam per littus balthei maris poſt maſſagetas pruteni ſe ſe obijciunt
qui rippas vtraſqꝫ viſtelle amnis accolunt Is eſt ſarmacie ac germa⸗
nie terminus qui exoriens in montibus qui poloniam hungariamqꝫ di
rimunt partem polonie irrigat. Pruſſiā vero quā longa eſt percurrit.

Fines pruſſie

ab oppido Torni vſqꝫ Gedanum quo in loco balteum influit hūc fluuiū
Iſtulam quibus etatis noſtre ſermo cōgruit. alij viſtellam vt diximus
vocauere. quod vltra fluuium eſt ſarmatici Iuris fuit quod citra germa
nici ad orientem ac meridiem maſouite poloniqꝫ rura colunt. Occiden
tem ſaxones occupant aquilonem Baltei maris excipit littus. frumen
ti ferax regio eſt aquis irrigua ⁊ plena colonis. multa ambitioſa oppida
multi maris ſinuoſi reflexus amenam efficiunt. Pecorum ingens vis

Aduentꝰ fratrū. ſ. marie in pruſſiā

multa venatio piſcatio diues. Barbara hec gens ⁊ idolorum cultrix vſ
qꝫ ad fridericum imperatorem eius nominis ſcdm fuit Sub eius ve⸗
ro imperio cum amiſiſſent criſtiani Pholomaidē Sirie ciuitatem fra
tres theutones quos ſancte Marie appellant inde fugati in germaniā
rediere viri nobiles ⁊ rei militaris periti. qui ne per ocium marcerēt fri
dericum accedētes pruſſiam germanie cōterminam criſti cultū ſper⸗
nere dixerunt. ſepe illius gentis hoīes i Saxones ceteroſqꝫ vicinos ex
currere ingentem vim pecorꝝ atqꝫ hoīm abigere eſſe in animo ſibi com
peſcere barbaram gentem: annuat tantum imꝑator prouinciā qꝫ fratri

Maſſouite antiq dñi pruſſie.

bus perpetuo iure poſſidendā tradat ſi eam armis acqrant: Iam enim
Maſouie duces qui ſe eius terre dños affirmabant ius ſuum fratribus
conceſſerant. grata ablatio friderico fuit qui collaudato ꝓpoſito quas
voluere frēs lrās ſub aurea bulla ꝯceſſit Illi ſūptis armis breui tꝑe quic
quid prutenici iuris citra viſtellam fuit occupauere. Deinde tranato flu
uio vetuſtam ⁊ late patulam quercū in caſtelli modum erectis ꝓpug⸗
naculiſqꝫ iuxta rippam munierunt vbi collato ꝑſidio vlteriores prutenos
vexare ceperunt. pugnatum eſt ſepe pro quercu ⁊ ingentes paganorꝫ
copie fugate ⁊ delete ſunt bellū plurimis annis productū eſt: ad extre⸗
mum fortuna fratrum impio arridens omnem eis pruſſiam ſubiecit. vi⸗
cte barbare nationes iugum ſubire. ex illo tꝑe lingua theutonica intro⸗
ducta eſt ⁊ cultus xp̄i gentibus imperatus Eccleſie quoqꝫ pontificales
erecte trans viſtulam Pomeſanienſis Culmenſis Sambienſis ⁊ Var
mienſis Quo in loco munitam quercū fuiſſe diximus nobile opidū edi

Marieburgū.

ficatum eſt qđ Marieburgum vocāt ⁊ arx nobilis atqꝫ ampliſſima: hic
ſedes magni magiſtri qui cunctis fratribus preeſt pruſſiam incolētibꝰ
erat. ſed bellis inter ipſos fratres cum polonis exortis: tandem ipſa arx

cum ciuitatibus viciniorıbus in poteſtatem regis polonie venit Sunt
alij duo in eadem religione magiſtri Alter Liuoniam regit. Alter con-
uentus almanie gubernat. theutones huius religionis inuentores fue-
re ⁊ propterea nemo ad eam recipitur niſi theutonicus nobilibus ortꝰ
parentibus ⁊ cui ꝓpoſitum ſit ꝓ tuendo chriſti euāgelio aduerſus ſaluti
fere crucis inimicos armis depugnare. ob eā rē albis veſtimentis vtun-
tur nigra cruce inſuta barbam om̄es nutriunt exceptis qui in ſacris al-
taribus ſeruiūt. ¶ Poſt prutenos ſaxonicū nomen incipit. gens vali-
da ⁊ latiſſima cui ab occidente veſera apud antiquos viſtergus fluuius
terminum facit. Pleriqꝫ vſqꝫ ad rhenum protēdi ſaxones arbitrati ſunt
Aquilonarē plagā dani obtinēt ⁊ mare balteū. ad meridiē francones: ba
ioarı ⁊ Bohemi ſiti ſunt. Orientalē plagam ſleſite ſimul ⁊ pruteni obti-
nēt. In his terminis īcluſi ſunt thurnigi Brādeburgeñ: Miſneñ. Luſa
cij Pomeraniqꝫ quos om̄es ſaxonici iuris eſſe volunt. Priores tn̄ Thu
ringos in ea terra conſediſſe quam ſaxones aiunt. hos em̄ grecam ſobolē
eſſe affirmant ex Macedonia claſſibus aduectam que Thuringos mul
tis bellis defatigatos paternis agris eiecerit qđ mihi non fit veriſimile
eſt em̄ vetuſtiſſimū in germanica terra ſaxonicum nomen cuius omnes
veteres meminere. Thuringos nemo antiquoꝝ cū nominat qui germa
nicas gentes enumerat. In aduentu primo francorū qui tp̄e Ualenti-
niani ceſaris germaniā primo intrauere Thuringos nominari reperio
ob quam rem male quadrat hiſtoria veritati que thuringos priores ſa-
xonibus in germania fuiſſe contendit fateboꝛ tamen ſaxonie limites ali
quando minores fuiſſe aliqn̄ maiores Nam ſicut imperia ita ⁊ prouin-
ciarum limites ex tēpore variantur Inter pomeranos qui orientem ſaxo
nie incolunt oppida ſunt digna nomine Uiſmaria ⁊ Sundis: Griſuoldia
Stetinum: Roſtochium: In quo ſcola liberalium arcium haud cōtem
nenda ⁊ hec quidem mari proxima multis ac diuitibus negociatoribꝰ
habitata eſt. ⁊ in mediterraneis Caminum Pontificalis ciuitas cuius
dioceſis latiſſima eſt nec minor Maguntna creditur. Epiſcopus loci
Romano dūtaxat preſuli ſubeſt. Brandeburgenſes in duas marchias
diuiduntur Quarum altera vetus: Altera noua vocatur. Ueterem mar
chiam perlabitur Albis fluuius In cuius littore Stendalum eſt oppi-
dum ⁊ Gardeleum ⁊ Soltuedleum: Oſterburgium Nouam marchi-
am interſecat fluuiꝰ odera haud multo inferioꝛ albi In eiꝰ littore frank
fordia eſt diues emporium ⁊ Lubucenſis ciuitas. Sproua quoqꝫ fluui
us eādem prouinciam irrigat equandus Tiberi. Berlinum in eius lit
tore oppidum iacet Eſt ⁊ aliud flumen honela nuncupatū qđ Brande
burgium ex quo Marchiam nomem habet in duas partes diuidit vete
rem ac nouam efficiens ciuitatem Ibi epiſcopalis ſedes eſt ⁊ Marchi
onum tribunal Ad eiuſdem fluminis ripam Habelber quoqꝫ ſitum eſt
pontificalis ciuitas circum nobile territorium cui Prigeniza eſt nomē
multis refertum oppidis ⁊ marciali populo plenum Caput miſnenſiū

Inuētores religiōis ſ. marie.

Saxonie Situs ⁊ termini

Gentes ſaxoniā incollētes.

Turingi Saxonū origo.

Pomeranoꝝ vrbes.

Brandeburgenſiū due marchie

Ueteris marchie opida ⁊ ſitus.

Noue marchie ſitus ⁊ vrbes.

Sproua fluuius

Honela fluuius

Brandeburgiū.

Prieniza.

Miſna.

Miſna.

nenſium ciuitas Miſna eſt vnde nomen regioni datum eſt. hanc quoqꝫ
Albis alluit fluuius hic valida arx ⁊ in ea Cathedralis eccleſia In qua

Martinopoli:

quoqꝫ prouincia multa ſunt oppida marciali populo plena ⁊ martinopo
lis in honorem martis a veteribus condita Meburgium hodie vocant

Herfordia.

¶ In thuringia Nobile opidum ⁊ caput gentis Herfordia Maguntí
no ſubiecta pontifici. ſtudijs liberalium arcium inſignis Nurenbergē
ſis quoqꝫ ciuitas duci Saxonie parens hec oīa iure Saxonum vtun-

Veri ſaxones.
Madeburga.

tur ⁊ lingua iſdem moribus freti Ceterum veri ſaxones Madeburgen
ſes nullo dubitante habentur Bremenſes quoqꝫ Alberſtatenſes Hil-
demēſes: Verdenſes. Bruſuicenſes: Hanburgenſes: Luneburgenſes
⁊ Lubicenſes. In Madeburga archiepiſcopalis ſedes habetur: ⁊ in ho
norē ſancti Mauricij ex quadrato lapide diues templum ottonum no
bile opus ⁊ in eo ſancti florentini corpus. ¶ Hoc loco quoniā Saxonie
dania iungitur priuſqꝫ germanie reliquas partes abſoluo de ipo danie
Regno viciniſqꝫ in aquilonē verſus aliqua referre inſtitui non indigna

Tria regna ſep-
temtrionalia.
Dania ſeu dacia
Cimbri.

cognitu. Tria ſunt in ſeptemtrionē vergencia regna ſibinuicem cohe-
rencia Danorum qđ hodie daciam appellant. ſuetiorum ⁊ noruegiorū
Daniam (ſiue daciam dicere volumus cōſuetudini ſeruientes) germa
nie portio eſt cheroneſi habēns formam. hanc quondā cimbri tenuere.
Unde illa inundatio barbarorū emerſit quā Marius arpinas italiā pe-
tentem ⁊ res. Romanas euertere minitantē ad internitionem deleuit

Suecia.
Scandania.

Suecia cincta vndiqꝫ mari plures continet inſulas in quibus. Scanda
nia eſt apud veteres late memorabilis hinc quoqꝫ populorūm innume-

Gottorꝫ origo ⁊
in curſio.

rabilis multitudo egreſſa omnē olim europā armorū turbine ac procel
la inuoluit. Nam gottorꝫ (qui hunos bello vicere Pannoniam: Miſiam
Macedoniam: ⁊ omnē Illiridem occupauere: Germaniā: Italiam: ac
Galliam vaſtauere: ⁊ demum in hiſpania conſedere) huic fuit origo.

Noruegie ſitus.

Noruegia que de ipo ſeptemtrione ſortita eſt nomen continenti ꝑ Ru
thenos iungitur ⁊ in arcton protenſa incognite terre ſeu ſtricto glaciē

Dacie aliud no-
mē ⁊ lin ua.

oceano vt pleriqꝫ fabulantur cōtermina. eſt ad orientis ꝑtem ac meridiē
balteo mari alluitur ad occidētē britannicus finit oceanus. Daciam ho
die theutones danorum appellant Marchiam: cuius lingua germanis
incognita eſt. ex noruegia veniſſe putant qui cimbrorum occupauerint

Bohemie ſitus
⁊ termini.
Longitudo bo-
hemie.
Hircinia ſilua.
Albis fluuius.
Multauia.

loca. ¶ Bohemia intra limites germanie incluſa tota aquilonibꝰ expo
ſita eſt habens ad orientem morauos ⁊ Sleſitarum ꝑtem: ad aquilonē
Saxones ⁊ Miſnenſes: ad occidentē. Agrum noricum: ad meridiem
Auſtriam ⁊ Bauariam vndiqꝫ germanie populis cincta. Latitudo lon
gitudoqꝫ eius pene partrium fortaſſe dietarum. ſilua hercinia vniuerſā
cingit. albis vero ꝓclarior eius amnis eam mediam irrigat Alioſqꝫ nō
parui nominis fluuios excipiens vt Multauiam que pene Pragā me-
diam ſcindit tandem ꝑ conualles ⁊ abrupta moncium nemoroſoſqꝫ ſal
tus hercinie ſilue preceps labitur per Miſnenſem prouinciam fluens
prope Hamburg vrbem ſaxonie in germanicum mare abſorbitur.

Opidā regni memorabilia ſunt Praga regū Bohemie digniſſima ſe- — Praga.
des: Cadanū: Bruxia: Schlakenwerdū: Cutianū cupri argentiqꝫ mine
ris celebratiſſimū. Regio prorſus: frigida armētis tū feris ⁊ piſcibus
abundās. ager ei optimus frumēti ⁊ ordei feraciſſimus. ¶ Phriſones — Friſonū ſitus.
ad oceanū ſiti ab oriente Saxoniā cōtingunt. ad meridiē veſtualos. ad
occidentē traiectenciū terre iunguntur: quāqꝫ ⁊ ipos traiectēſes pleriqꝫ
Phriſones eſſe volūt. Jn pecoribus om̄is eorū ſubſtācia eſt. ager pla
nus ac paluſter eſt multo gramine fecūdus ligno caret. bituminoſo ce — Defectus ligno
ſpite ⁊ ſicco ſtercore boum ignes fouent. ¶ Hollandia quoqꝫ ꝓuincia — rū.
germanie a ſeptemtrione oceano alluitur mari. qd reliquū eſt rheni flu — Holandie ſitus.
minis brachia intercipiūt inſulāqꝫ cōficiunt. Paluſtris paſcuoſa pluri
bus ſtagnis ac maris interfuſa ſinibus. Nec deſunt qui Traiectū no- — Traiectū.
bilem vrbē in hollandia ſitā dicant nobis haud alienū eſſe videtur aliqñ
Phriſie Traiectenſes aliqñ hollandie traditos eſſe. vt ſepe regionum
terminos dominanciū imperia mutant. noſtra quidem etate neqꝫ phri-
ſie: neqꝫ hollandie dantur. Principatus eccleſie Traiectēſ impatori tā
tum ſubicitur. latamqꝫ poſſidet terram diuerſis. Rheni meatibus inter
cluſam. Cui ab oriente Phriſij. a meridie veſtuali iūguntur. hollandia
ſetemtrionē excipit ab occidente ducatus. Gelrie de quo ſuo loco di-
cemūs Rheno flumine diſiūgitur. Jmperitiſſie vero (ne dicam) fallaciſ
ſime nōnulli etate noſtra Traiectū gallice nationis ciuitatē eſſe dixerūt
cum de pontificis ageretur electione. Nam quo pacto Traiectū Gal
lie dabimus trans duo Rheni brachia ſitum: qñ ⁊ qui cis Rhenū ha-
bitāt Calonieñ: Climēſeſqꝫ ꝯſtat eſſe germanos. Traiectenſiū qppe ſit᷒
mos ſermoqꝫ germanicus eſt. Traiectum dites ⁊ populoſa ciuitas eſt
Epiſcopus vrbis xl M. pugnatorū ſi qñ neceſſitas īgruit educit ad bel
lum. forma viris ac mulieribus egregia: ab exterorum incurſu ⁊ aqua
rum inundacione ⁊ ꝓpria virtute defenduntur. potūs genti cereuiſia
vinum mercatores afferunt. ¶ Ultimi germanorū ad ſeptemtrionē ⁊ — Zelandinoꝝ.
occidentez verſꝰ holandini ſunt inſulares populi Rheni hoſtijs obiecti — Doldacēſes alꝭ
inter quos precipui. Doldracenſes habentur Ea ciuitas ē egregie mu — mitelburgēſes.
nita dites opum negociatōiqꝫ maxime accomoda. ¶ Ueſtualia Rhe — Ueſtualie termi
no fluuio ab occidente clauditur: viſurgo ab oriente quem veſeram ho- — ni.
die vocant. a ſeptemtrione Phriſiam habet ⁊ traiecenſiū. terram meri
diem haſſie montes excipiunt quos anobos. Phtolomeꝰ appellare vi-
detur ex quibus amaſis fluuius oritur qui padeburnā ⁊ monaſteriū nō — Amaſis fluuius
ignobiles ciuitates alluens mediam ferme ꝓuinciam interſecat ⁊ per
phriſiam defluens fertur in mare. Salas quoqꝫ fluuius veſtualiā irrigat — Salas fluuius.
Jnter veſtualos ac francones haſſia iacet montana regio que a Rhe- — Haſſie ſitus.
no in ſeptemtrionē porrecta Thuringie iūgitur. ¶ Francia huic ſucce — Origo francoꝝ
dit nobilis ſane ꝓuincia ⁊ admodum potens ab incolatu francorum ſic
appellata q̄ deleto Jlio duce priāo. magni priami ex ſorore nepote per
pontum Euxinū in Meothidas paludes in Scithiam ꝑuenere Jbiqꝫ ci

Sicambroꝝ denominatō.

nitatem edificarūt quam vocauere Sicambriā: ex qua dicti Sicambri
Conſtat enī poſt euictā incenſamqꝫ troiā qui ſupfuerūt excidio in tres
turmas diuiſos in exilium profugiſſe. ⁊ alios quidem Enea duce Itali

Origo albanoꝝ ⁊ romanoꝝ.

am petiuiſſe a quibus albani ꝓdierunt ⁊ deinde Romani qui orbis im
perio potiti ſunt. Alij ſub anthenore ꝑ medios achiuos elapſi: illiricos
penetrauere ſinus ⁊ regna Liburnorū ad intimū adriaticū pelagus ac
ceſſere: vrbemqꝫ condidere patauiū vbi ſepultum anthenorē tradūt qui

Venetoꝝ origo.

Enetum fugas ſecum duxit a quibus poſtea dicti veneti. quorū ē hodie

Francoꝝ incrementū.

ingens poteſtas terra mariqꝫ. Tercij vt diximus in Scitiā penetrarūt
quo in loco in magnam gentē coaluerūt. deinde ex Scitia digreſſi ⁊ in
germaniam profecti in ptibus thuringie cōſederūt. Per idem tempus
Gothi qui iam vrbem Romanā irruperāt vltra ligerim fluuiū in Gal
liam ſedes inuaſerunt Burgūdiones quoqꝫ iuxta Rodanū habitabant

frācoꝝ imperiū

qui ⁊ ipſi paulo poſt reges habere ceperunt franci vero trāſmiſſo reno
romanos qui ea loca tenebāt fugauerīt: Paulatimqꝫ aucti potēcia Ma
guncíam: Treuerim: Agrippina: Tornacum: Cameracum: Rhemos:
Sueſonam: Aurelianū inuaſere: ita vt ab aquitania vſqꝫ in Baioariam
imperium extenderēt hoc ergo francorū genus cū e ſcithia in Germa
niam veniſſet ibiqꝫ diu conſediſſet germanicū effectum eſt adeo vt tota
ferme gallia ⁊ magna germanie pars a montibus pirheneis vſqꝫ ad pa
nonie terminos: francia diceretur Nam quicquid francis ſuberat frā
cia vocabatur Ea in duas partes diuiſa fuit Nam qd eſt gallie occiden
talis francia dicebatur. Quod eſt germanie francia dicebatur orienta
lis. ⁊ germaniam quidē eatenus extenderunt quatenꝰ ſermo germani
cus ꝓtēditur. Hec gens ſub Carolo magno Romanū impium meru

Sub carolo magno franci imperiū meruerūt

it: qui afflictam longobardico bello ſedem apoſtolicā cōſolatus eſt. Ca
rolus enī ꝗuis gallie potiretur imperio germanꝰ tñ fuit. in germania
natus alituſqꝫ Cuius ſedes plerumqꝫ in aqſgrano fuit que ciuitas theu
tonica eſt. Ibi palacium eius ⁊ caput oſtenditur. eius poſteri imperiū
tenentes in gallia ⁊ in germania regnauerūt. deficiente aūt maſculina
linea imperiū ad germanos id eſt ad francos orientales rediit inter q̊s
primꝰ habitus eſt otto Particularis gallie prouinciasq̄ diſtinguere ve
lit occurrunt maxime inſignes francia: Normania: Britania minor:
Turonia: Picardia: Prouīcia: Delphinatꝰ Burgundia: Lothoringia
atqꝫ vt omīs gallia habeatur diſtinctior: nō abſurdum fuerit ſcire. xiij.
in ea eſſe archipreſules: qui reliquis ꝑ totam galliā ciuitatibus circiter
centum principantur. Archipreſules hij ſunt Remenſis. Senonenſis
Rothomagenſis: Lugdunenſis: Biſuntinus Viennēſis: Tarantaſianꝰ
Ebredunenſis Aquenſis Arelatenſis Narbonēſis Biturciēſis Turonē
ſis Burdegalēſis Auxitanus Poſt quos longo quidē tpe ſupra noſtrā

Franconie fines

memoriā Tholoſanus: ⁊ noſtra etate Auinionēſis archipreſulatꝰ emi
nenciam accepere frāconie vero vt noſtra etate recipitur a meridie ſue
uis ⁊ Baioarijs iūgitur: ab occaſu Rheno: ab ortu bohemis ac Thurin

gis: ſeptemtrionē idem Thuringi haſſiq; excipiunt. prouinciā p labitur haud ignobilis amnis quē moganum vocant Phtolomeus hunc fluuium Menū appellare videtur. q̄ ſuperiores germanos ab inferiorib⁹ eundem diuidere affirmat neq; eñ alius fluui⁹ eſt qui eam diuiſionem apercius quā moganus efficere poſſit. ⁊ hodie quidē inferiores germani vſq; ad maguntiam procedūt: abinde ſuperiores vocantur. Mogan⁹ vero ex montibus Bohemi ortus in regione Maguncie in Rhenū fluuium exoneratur ob quam rem nō defuerūt qui Maguncīā Moguntiam a Mogana fluuio dicerent. Perlabitur idem fluuius non paucas ciuitates quarū illuſtriores ſunt Herbipolis ⁊ frankfordia In herbipoli nobilis epiſcopi ſedes eſt qui ⁊ frankoꝝ dux habetur ⁊ cum rem diuinam facit gladium in altari nudum ante ſe habet in frankfordia nobile emporiū eſt: in quo ſuperi cum inferis germani cōueniunt bis ſingulis annis. ibi quoq; impator eligitur ex veteri conſuetudine. ob quam rem palam eſt imperium datum eſſe germanis: qñ inter eos eligitur ⁊ coronatur ⁊ ſic demum ad culmen glorie Rome quoq; diadema ſuſcipitur Eſt aūt franconia partim plana: partim mōtoſa. mōtes ipi haud difficiles ſunt ager nō admodū pinguis nam plerumq; arenoſus ē. multis in locis conſiti colles vineis gratum pducunt vinum maxime vero apud herbipolim multe ſilue: ⁊ multa venatio eſt. Terra in multos partita eſt dños. q̄uis Epiſcopū Herbipolēſem ducem franconie dicant vt ante relatum eſt Maguntina eccleſia ⁊ Bambergēſis plurima obtinent loca Palatinus quoq; Comes haud paruam occupat partē Marchiones Brandeburgēſes tanq̄ burgrauij norimbergēſes potentes in ea ſunt: multe p̄terea ciuitates impiales apud frācones florēt de Norimberga dubium eſt franconie aut baioarie cedat. ipm nomen indicat ad Baioarios vrbem pertinere Norimberga eñ Noricū montes ſignificat. ob quam rem patet noricoꝝ ciuitatē fuiſſe. Noricis aūt baioarij ſucceſſere ⁊ nunc ea portio terre baioarie que inter danubiū ⁊ norumbergam iacet noricū appellatur Ciuitas tamē in parrochia Bambergenſi eſt que ad frankones pertinet Ipſi Norunbergēſes nec Baioares nec frāconēs videri volunt ſed tercium qddam ſepatum genus Baioaria ad ortum eſtiuum: ac meridiei ptem franconie primat Ea quoq; perlata ⁊ diues terra eſt Cui ad meridiē alpes Italie iunguntur. Sueui ad occidentē eius ſolem recipiunt. Auſtrales orientem. ac Bohemi ſeptētrionē. Danubius mediam ferme plabitur. Inter auſtriam ac Boioariam alij anaſum alij enū terminū poſuere Sueuos a Baioarijs. Licius diſtreminat amnis. hanc olim regionē norici tenuere cuius adhuc portio media inter Ratiſbonam ⁊ norūbergā trans danubium ſita (vt añ diximus) Noricum appellatur Pontificales vrbes quinq; in ea ſunt: quaꝝ vna metropolitica eſt Salczburgā vocant ex flumine Salcza cui adiacet. Veteres iuuaniā vocauere. ¶ Anglia inſula proxima ad ſeptemtrionē regno francie neq; eñ plus quā xxx milibus paſ

- Moganus fluui⁹
- Inferiores germani ſupiores
- Maguncia.
- Herbipolis.
- frankfordia.
- Locus electiōis impatoris.
- franconie diſpoſitō.
- Dñi franconie
- Norumberga.
- Noricum.
- Baioarie ſitus ⁊ termini.
- Salczburga.
- Anglia inſula.

Britannicū mare. Albion. Britannia: Scocia. Hibernia.

ſinum id mare latum eſt qđ flandriam atqꝫ Angliam interfluit cui quo-
dam britanie nomen fuit nunc anglie hanc veteres tum albion tū brita-
niā vocauere. huius ſuprema portio in aquilonē verſa vocatur Scocia
fluminibus haud magnis ⁊ monte quodā ab anglia diſcreta vbi brumā
li tpe fere trium horarum dies eſt. ¶ Hibernia inſula paruo a britānia
diſiuncta freto. partim libera Scotoꝝ amicicia ⁊ ſocietate gaudet par

Hiſpāie regna.

tim anglicano paret imperio. ¶ Hiſpania latiſſima regio ⁊ terra opti
mis comperanda: viris armiſqꝫ potens. hoc anno noſtro in plura regna
diuiſa eſt. Primū ac maximū Caſtelle regnū appellāt. Proximū ei ar
ragonū. Tertio loco protugalēſe. cuius ſceptra noſtra etate modera-

Emanuel.

tur glorioſus princeps Emanuel. huiꝰ claſſes victriciaqꝫ ſigna nō ſine
omniū magna admiratione nunc ad antipotas: nunc ad auſtrū hiemale
ſolſticiū tranſcendētes: nunc ad ortus ſolis vſqꝫ ad Taprobanā inſulā.
⁊ mille alia loca nobis incognita penetrarūt Quarto Nauarre. Granā
te qđ ab euuangelio xp̄i alienū eſt vltimū ponunt qđ vrbem habet eiuſ-

Sarraceni ex hiſpania pulſi:

dem nominis maximā munitiſſimā bellicoſiſſimā oppulētiſſimāqꝫ: quā
nunqꝫ antea a Criſtianis debellatā noſtro euo Rex hiſpanie Ferdinan-
dus Sarracenis qui in occidente graſſabātur decennali obſidione ⁊ bel
lo abſtulit Criſtianitatiqꝫ adiecit anno a natiuitate domini. M. cccc. xcij
Eſt etiam regnum Gallicie quod longe lateqꝫ vulgatur propter commu

Compoſtella

nem peregrinationem ad diuum Jacobum appoſtolum qui in ciuitate

Jtalie ſitus ⁊ forma:

Nouio (nunc Campoſtella) quieſcit. ¶ Jtalia omnis inter adriati
cum ⁊ tuſcum mare ſiue ſuperum ⁊ inferum in formam cruris vel bra-
chij extenditur. Et a iugis alpium quibus ad ſeptemtrionem a gallia ⁊

Apēninus mōs

germania clauditur porrecta: appennino monte quo tota ſecundum lō
gitudinem diuiditur veluti dorſo ſe ſe attolens vſqꝫ ad reginum verticē
⁊ littora brutiorum (ex quibus breuiſſimus tranſitus in ſiciliā eſt) protē

Jtalie duo cornua.

ditur. Nam in vltimo ſui in duo cornua ſcinditur quorum alterum ⁊
quod breuius eſt Jonium reſpectat equor. alterum Siculum in extre-

Lōgitudo ⁊ Latitudo Jtalie.

mitate rhegium oppidum continens Cu.ꝰ longitudo ab auguſta preto
ria quē vt dixit Pliniꝰ libro quarto in alpineo fine ſita ꝑ Romā Capu-
amqꝫ porrigitur vſqꝫ ad opidum rhegium teſte ſolino decies centena ⁊
xx milia paſſuū colligitur. Latitudo vero vbi plurimū quadringenta de

Umblicꝰ Jtalie

cem: vbi minimū centū triginta ſex milia. vmbilicū (vt varro tradidit) in

Terminus Jtalie ⁊ gallie ciſalpie

agro Reatino habet hec dudū teſte Plinio in libro tertio ex latere ma
ris ſuperi rubiconem fluuiū pro finibus habuit ita vt a rubicone vſqꝫ ad
alpes gallia fuerit q̄ ciſalpina togataqꝫ dicebatur ⁊ nō italia vbi eſt me
diolanū Ticiū ⁊ comū ſed nunc ⁊ hec pars in nomen italicum tranſijt.
Parciales autem Jtalie regiones ſunt Campania Calabria: Lucania:
Apulia Sabinia Thuſcia Umbria Lacium Hetruria Marchia ⁊ in ea
Gallie parte que ab vſu toge togata: ab italis Ciſalpina dicitur. Ligu-

Sicilie ſitus ⁊ forma.

ris tranſpadū: Jnſubria aut ⁊ Venecia citra padū. ¶ Sicilia inſula eſt
ad vltimū Jtalie. cuius forma eſt triangularis quin ⁊ ipſos angulos to

eidem pꝛomontoꝛia in extremitatibus ſuis cōficiunt e quibus ip̄a a po
etis trinacria dicta fuit. Hoꝛū quidē vnus in meridiē vergit ⁊ pachinus — Pachinus.
dicitur Alius vero ad ſeptemtrionē ſpectat ⁊ peloꝛus vocatur nec plus — Peloꝛus.
diſtat ab italia q̄. M. ccccc. paſſ. bus. Alius aūt in Libiam ⁊ occaſum — Lilibeus.
tendit atqꝫ in ip̄am Carthaginē maxime ſpectare videtur nec ab affri-
ce littoꝛe pluſq̄ centū viginti milia paſſuum diſtat: vocaturqꝫ Lilybeus
⁊ hij tres montes tria inſule latera cōſtituentes: vnū quidē ad aphricā
exponunt: reliqua duo latera verſus Italiam ip̄am coartantes in inſulā
in peloꝛū deducūt. Metropolis Sicilie eſt ciuitas ſiracuſana. ¶ Ad oc
cidentē nauigando ex ſicilia occurrit Sardinia inſula in mari tirreno ſi- — Sardinia.
ta qđ etiam ab ip̄a Sardinia Sardoū vocatur inter ſardinie ciuitates p̄
cipua eſt Calaris. Huic ad ſeptētrionē ꝓxima eſt alia inſula in liguſti- — Coꝛſica.
co mari quā hodie Coꝛſicā vocāt: dicta pꝛimū Therapne deinde a Cirno
rege Cirne cognominata.

Generalis deſcriptio tocius Aſie et

diſtinctio parciū eius ꝑ bꝛachia Tauri montis cū ꝑticulariozi deſcripti
one Minoꝛis aſie Ex aſia Pij ſcdi. — Aſie ſitus.

ASia ⁊ ad ſeptemtrionē ⁊ ad meridiē extēdi
tur. Auſtralioꝛa ei⁹ latera Meroe ſunt oppo
ſita: q̄uis aurea Cheroneſus in india ad
equinoctialē vſqꝫ circulū ꝓtēdatur. Partes
eius magis Boreales ad Scithas ꝑtinēt in
tra ⁊ vltra Imaū montē que ad paralellū vſ
qꝫ ꝑ thilē ꝓferūtur. taurus mediā q̄dāmodo
ſcindit: qui ab occidēte in orientē excurrens
partē ad aq̄lonē: partē ad meridiē relinquit.
greci alterā interioꝛē vocant: alterā exteri- — Tauri mōtis
oꝛem. Latitudo mōtis pleriſqꝫ in locis ſta- — quātitas
dioꝝ tria milia cōtinet. Lōgitudo quātū Aſia ſtadioꝝ circiter quinque ⁊ — Caput tauri.
quadraginta milia: ab oꝛa Rhodienſi vſqꝫ ad indie ⁊ Scithie extrema- — Tauri noīa.
oꝛientē verſus. Caput ei⁹ inter Cariā Liciāqꝫ cōſurgit q̄bus in locis modo — Cadim Cragas.
cadim mons: mō cragas appellatur: neqꝫ altitudine: neqꝫ latitudine me
moꝛabilis: multe ſunt eius ꝑtes: ⁊ multa illi noīa vetuſtas indidit: Pro
greſſus intra cōtinentē quātū licie fines extenduntur tum pꝛimū attolli — Maſicitū.
tur ⁊ ꝓmōtoꝛiū Maſicitū ad dexterā emittit: qđ in mare Pamphilicū
vſqꝫ ꝓcumbēs: Pamphiliā ip̄am liciamqꝫ diſiūgit. mox ad ſeptemtri- — Celenoꝝ iugū.
onē vergēs: celenoꝝ efficit iugū: qđ ad magnā frigiā licaoniāqꝫ reſpicit:
trāſmiſſa vō hic atqꝫ ī de Piſidia Ciliciā attigit. ⁊ Anthiochia a ſiniſtris — Taurus.
relicta ī duo coꝛnua diuiditur: q̄ꝛū dextrū Tauri nomē retinet ſiniſtrū an — Antitaurus.
titaurū vocāt: qui ſeptemtrionē verſus incedēs: minoꝛem Armeniam a — Scoꝛdiſcus.
maioꝛi diſterminat: relicto ad ſiniſtram iugo verſus: Euxinum pontum
tū cui Scoꝛdiſco eſt nomen: et oꝛientalia Capadocie a minoꝛi armenia

Gñalis deſcriptio tocius Aſie

Amanus mons ſcīgit Ex Tauro vero cum ad extrema Cilicie ꝑuenit amanus oritur: q̄
Siriam a dextris relinquēs ad euphratē vſqꝫ verſus orientem digredi-
Taurus. tur: nec interruptus eſt: vt Straboni placuit nomē amittit: ſed multum
in altū latūqꝫ creſcēs: multifidus efficitur Pars auſtralior Taurus eſt
qui Armeniā a Meſopotamia diſterminat Pars ſeptētrionalior in mul
Aniantis. tos quaſi ramos ſcinditur: Phtolomeus poſt ſciſionē Euphratis ama-
Niphates. num montē iterū appellat Taurū inter Armeniā Meſopotaniāqꝫ ꝑten
ſum donec rurſus ab amne Tigridis interrūpitur: vltra vero Niphatem
nominat: cui Aſſiria i dextro latere ſubiacet: ⁊ Adiabena regio q̄ dimiſſa
vltra Capri amnis fontes. Niphates in duas ſcinditur ꝑtes: Ea que ad
ſeptemtrionē vergit: Caſpios mōtes efficit: qui ad hircanū pelagus de-
Choatras. feruntur. que vero ad meridiē inclinat Choatras mons appellatur: qui
iuxta Aſſiriā aliquādiu ꝓgreſſus in Auſtrū: rurſus in duo cornua diuidi-
Zageius. tur que Medorū ꝓuinciā includūt. ſeptētrionale nūc Zageius mons:
Orontes. nunc orontes appellatur Auſtrali parchoatras eſt vocabulū quo medis
Parthoatras. diſiungitur a ꝑſide. Cōiunguntur iteruz hec inter ſe cornua circa finem
Medie ad orientē ⁊ iterū diſiungūtur: Ragianā Sigrianāqꝫ terram in
cludencia: Circa finē vero Sigriane denuo ꝓpemodū coherent: ita vt
Porta. portam quandā videātur efficere: q̄ in Parthiā iter aperiat Nā ⁊ par-
Coros. thia Thauro cingitur cuiꝰ pars ſeptētrionalis coros vocatur. Inter hir
Maſdoranus. caniam Parthiāqꝫ diſcurrēs orientalis Maſdoranꝰ: qui Parthos ab
Parthoatras. Aria ſeꝑat. auſtralis Parchoatras ſicut circa perſidē mediāqꝫ nomiatur
Hic parthos a Carmania ꝓhibet. Coros aūt hircaniā ꝓtergreſſus ꝓmō-
toriū nō paruū a ſe dimittit: qđ ad hircanū mare ꝓcumbēs Margianam
Sariphus. ab hircania ſeꝑat. Ipe inter Margianā ⁊ Ariā dilapſus Sariphus ap-
pellatur: Ex quo brachiū aliud excurrit ſeptētrionē ⁊ occidentē verſus:
Bactrianā a Margiana diſiungēs: qđ vbi ad hircanū prope pelagus ꝑ-
uenit: rurſus ad orientē ſeptētrionēqꝫ decurrit: vſqꝫ iaxartez fluuiū. ipſe
Paropaniſus. vero poſtqꝫ Bactrianā: Ariāqꝫ tranſmiſit: Paropaniſſus vocitatur: a q̄
regio que ad auſtrū vergit Paropaniſſadū nominatur eius concluſa iu-
Caucaſus. gis. Ulterius iam indiā ingreſſus Caucaſus dr: qđ nomē ab alexādri mi
litibus accepiſſe videtur. Eius glorie cauſa ⁊ ꝑ adulationē: que regū co
mes eſt: tamqꝫ ille Caucaſi iuga ⁊ ꝓmethei miracula tranſcēdiſſet. Hec
altiſſima videtur: ⁊ admodū lata indie mōtana: que ad ſacas ꝑtingēcia
Comedorū. Comedoꝝ noiantur: deīceps Imaus īcipit: ⁊ vſqꝫ ad fōtes gangis exten
Imaus. ditur: ex quo dorſum deriuatur: qđ in ſeptētrionē vergens: in oceano ꝓ
cumbit: Et iuxta Phtolomei traditionē Scijthas duas i partes diuidit
multoſqꝫ ramos ꝓducit: qui Boreales Aſie partes multifariā parciūtur
Is vbi ꝑ aliquantū ſpaciū Gangē ꝓtermiſit: ⁊ ad exteriorē indiā ꝑuenit
Emodus. Emodus nominatur: qui circa finē indie in duos ramos diuiditur vſqꝫ
Otorocoras. in coꝝ excurrētes pelagus; alteri otorocoras nomē eſt; ⁊ Seres reſpicit:

alteri Semãtinus ad ſinas terrarũ vltimos. medij inter vtrũq; Sẽman
tini degunt. Et ipi orientalium extremi: ac pene incogniti. ſic Taurus ſe
habet tocius Aſie diuiſor: cui ꝑ Antitauꝝ ⁊ Caſpiũ montẽ Caucaſia iu-
ga. ⁊ quecũq; ꝑ aſiã montana excellũt ꝓpe modum cõiuncta ſunt. Nec
male exiſtimaſſe putauerim. Si quis ꝑ Juga ſirie que de tauro deriuã
tur: ⁊ dorſum Arabie qđ iter mare noſtrũ arabicũq; decurrit: Troglodi
tarum mõtes vſq; ad eos qui lune vocãtur: et deinde ꝑ iuga incognita
in athlantẽ vſq; ꝑueniri poſſe affirmauerit Rurſus que Hiſpaniaꝝ mon
tes Pirheneis cõtineri: ⁊ illos ꝑ mõtana galliaꝝ gelidas alpes attinge
re: Ex quibus huic apemini⁹ italiã omnẽ interſecat: illic ꝑ hiſtriã ⁊ dal-
maciam vſq; in Peloponeſũ ⁊ in traciã altiſſima iuga decurrũt: Et in-
ter Rhenũ ac Danubiũ dorſum aſſurgit qđ ex alpibus deriuatũ ꝑ ger-
maniã: Sarmaciãq; dilapſum: ſupra fontes Tanais ad Ripheos mõ
tes attingit: Et ꝑ illos caucaſo iũgitur: ex inde ꝑ Caſpiũ antitaurũ: de-
inq; taurus ipa cõprehẽditur: Ultra quẽ regnare magnũ ãtiochũ roma
ni ꝑmiſere: ex quo fit vt taurus cõtinẽtis vna mõciũ ſeries intelligatur
quãuis pleriſq; in locis tumor nõ ſatis appareat: Aſie ptes: alij plures:
alij pauciores efficiũt: noſtra deſcriptio ſex tantũmõ cõtinet. Tres citra
Taurũ: ⁊ totidẽ vltra. Prior intra taurũ ⁊ occeanũ ſeptẽtrionalẽ ab ori
ente ſole vſq; ad hircanũ pelagũs extẽditur popimario cultro ſimilis: Cõ
tinetq; Scitharũ plurimas gentes: que vltra Imaũ montẽ: citraq; ha-
bitant: cũ q̃bus ⁊ Bactriani memorabũtur: ⁊ gordiani ⁊ Sace: ⁊ Maſ
ſagete ⁊ vltimi ad aurorã Seres: ⁊ qui ſinũ circa habitãt Athacenũ. Se
cunda ab eodẽ hircano mari vſq; ad amnẽ Tanaim ⁊ paludẽ Meoticã
profertur: Habens a ſeptẽtrione terram incognitã in occeanũ verſam a
meridie pontũ Euxinũ: ⁊ qui ab eo in hircanũ pelagus excurrunt Mo-
ſchicos mõtes: In hac albani hiberes: ⁊ colchi: collocabũtur atq; alij q̃
plures populi quos vno vocabulo Scijthas appellãt. In tercia pte Ro
manis inuicta viribus parthia clauditur Medorũq; terra: Et vtraq; ar
menia: ⁊ quicq̃d hodie minor Aſia appellatur inter euxinũ ⁊ helleſpon-
tum: ⁊ Cilicũ pelagus hiſtmo clauditur qui ab iſſico ſinu in phaſidẽ ver-
git: In quarta deſignatur india cum ſinarũ populis ad orientem extre
mis ⁊ inſula taprobane: que ad meridiẽ ſita circulũ eq̃noctialẽ trãſcen-
dit. Quinta ab indo fluuio vſq; ad amnẽ tigrim intra taurũ ⁊ mare indi-
cum: ſinũq; ꝑſicũ iacens: Paropaniſades: Aracoſias: Arianos: Dran-
gianos: Gedroſianos: Carmanos: ꝑſas: Aſſirios: ⁊ Suſcianos cõplecti
tur: Sexta eadẽq; poſtrema ab ipo Tigride amne vſq; ad iſſicũ ſinũ: no
ſtrumq; pelagus extẽdetur: omĩa complexa a Tauro mõte in ꝑſicum ⁊
Arabicũ ſinum: atq; in egipti Septẽtrionalia vergũt His in locis pri-
ores ad orientẽ Meſopotamij occurrẽt Babilonij: ac caldei q̃bus cõter
mina eſt Arabia deſerta Ad occidentẽ triplex Siria collocabitur Pa-

Semantinus.
Caucaſia.
Iuga.
Juga ſirie.
Trogloditaꝝ mõtes. Lune mõtes.
Pirenei mõtes
Alpes. Apẽnin⁹
Sex ptes aſie.
Prima.
Scda.
Moſchici mõtes.
Tercia.
Minor aſia.
Quarta.
Quinta
Sexta.

leſtina Comagena:ac phoenicis cum Cilicia:⁊ Pamphilia ac Licia ⁊ cū
his arabia petrea. Ad meridiē felices arabes inueniētur inter ſinū pſicū
Arabicūq; cōcluſi: ar duis mōtibus a reliquis ſui nomīs gētilibus diuiſi
vſq; ad inſulā prope diſtoridē in indicū ptenſi pelagus. hec nobis toci⁹
aſie cercior comodiorq; ptitio viſa ¶ Nūc ptes pciū deſcribēde eſſēt
ſi ipa res breui ſermone dici poſſet verū cū id longioris laboris opus ſit
q; nos in preſencia ſuſcepimus: ceteris dimiſſis ſolū aſie minoris ⁊ ſirie
partes paucis pſtringem⁹ In his eñ regionib⁹ ⁊ repatio humani gene
ris ⁊ primicie naſcētis eccleſie erāt. Aſiā aūt hic intelligo nō illā cui in
orbis terre ptitione terciā ptem eandēq; maiorē dedimus. ſed minorē
ac ppria que eſt velut frons quedā toci⁹ aſie. hāc terminatur ab oriēte eu
frate fluuio ⁊ maiori armenia: ab aliis ptibus mari circūfunditur. Nam
a ſeptētrione pontū euxinū habet. ab occaſu boſphorū thraciū ppontidē
⁊ helleſpontū. a meridie egeum ⁊ reliquā ptem noſtri maris vſq; ad ſi-
num iſicū: ab helleſpōto ad eufratē fluuiū ac maiorē armeniā vſq; porre-
cta. que maiori ex parte ad quintū ptinet clima pter qd tempata eſt ⁊
frugifera pecori ſalubris ⁊ homi. hanc Phtolomeus totam in octo ptes
diuiſit In prima pontū ⁊ bitiniā locauit: duarūq; puinciarū apud auto-
res late memoratarū limites confudit Scdo loco Aſiam circūſcripſit: ⁊
propriā nominauit: phrigiā ei miſiāq; ⁊ alias pleraſq; prouincias commi
ſcens Tertio lyciā Quarto Galaciā cui ⁊ paphlagoniā ⁊ licaoniā ⁊ piſi
die partē adiecit Quinto pamphiliā Sexto Capadociā Septimo mi-
norem armeniā cuius ptes ita deſignauit vt intra Capadociā haud du-
bie cōtineri videatur. Ultimā oīm Ciliciam fecit ſuos cuiq; parti termi
nos aſſignans quos put comodū fuerit referemus Eneas ſiluius qui po
ſtea papa pius appellabatur omēs illas ſub tribus cōcluſit. quarū prior ⁊
nobilior eſt que ab helleſpōto vſq; ad capadociā porrigitur ⁊ a mōte tau
ro in ſeptētrionē verſa ponto euxino pcumbit. in hac regionē que pprie
dicitur aſia poſuit: ⁊ bitiniā ⁊ gallaciā. Altera pars iniciū habet vbi pri-
ma definit orientē verſus: ad eufratem vſq; pcurrēs ⁊ ab euxino antitaurū
ſuperās vſq; ad taurū ⁊ Amanū mōtē in meridiē extēditur: in hac Capado
ciam minorē armeniā: ⁊ oram ponticā cōcluſit: Tercia ps eſt omis pla
ga que a ſummis tauri iugis vſq; ad mare in auſtrū vergit in q̄ licia con
tinetur ⁊ cilicia ⁊ pamphilia. facillima eſt hec ptitio que vel gentes re-
ſpicit vel fluuiorū vel monciū naturales terminos. verū reges ac populi
qui rerū potiti ſunt p ſua quiq; volūtate atq; imperij magnitudine pro-
uinciarū limites aut extenderūt aut coartarūt. que res locorū cognitiōi
maxime aduerſa ſcriptores nō modo obſcuros verū etiā inter ſe ptrari-
os reddidit. conandum eſt tamē vt que a maioribus tradita ſunt cogno-
ſcētes quantū fieri poteſt noua etiā non ignoremus initio ſumpto ab ar-
menia minori. que orientē reſpicit eufrati ⁊ maiori armenie cōtermina.

Termīi ⁊ ſitus minoris aſie.

Partes minoris aſie ſcdm phtolomeū.

Alia diuiſio minoris aſie.

Auſtrale eiꝰ latꝰ ad ſiriã ſpectat. ⁊ amanũ mõtẽ: Boreale ad Lidiſſe iugũ
vſqꝫ ꝓpendit: pharnacie ⁊ trapezũti vicinũ. que ad occidentẽ vergũt pro
pria capadocia excipit. Jn armenia minori ſicut Phtolomeo videtur:
non parua ps eſt antitauri ⁊ Melitina regio que pſimilis eſt Comage-
ne. Sola em̃ ex om̃i Capadocia domeſticis arboribus tota conſita eſt: ⁊
oleũ fert ⁊: monoraticũ vinũ qđ cũ greco decertat: hec inter Chathaoni
am ⁊ Euphratẽ iacet Comagene cõtinua: ⁊ ſophine opponitur maioris
armenie regioni admodũ fertili. Jn hac armenia pompeius nicopolim
condidit q̃ poſtea optime habitata eſt. Melas fluuius ex argeo mõte de
ſcendens ꝑ minorẽ armeniã in Euphratẽ exoneratur Phtolomeus plu
rimas ciuitates: ⁊ aliquot ꝓuincias minoris armenie cõmemorat: qrũ
auſtraliorem orbiſenã dicit amano mõti ꝓpinquã. ⁊ magis ſeptẽtriona
lem orbaliſenã Ore põtice cõtinuã: Cathaoniã quoqꝫ minori armenie de
dit ſed nos ſtrabonẽ ſecuti eã Capadocie relinquĩmus Minor Armenia
taurum trãſcendit ciliciãqꝫ complexa eſt cuiꝰ turci etate noſtra ſub Ca-
ramanno duce imperiũ tenent Armenia tñ minor ꝓprium ducem habet
criſti cultorẽ Armeni em̃ poſt accepta fidei ſacramẽta nũqꝫ criſtũ nega
uere: quis ꝓcul ab apoſtolica ſede conſtituti in errores aliquos incide-
runt ¶ Capadocia q̃ maior ⁊ ꝓpria dr ab oriẽti minore armenia ter
minatur: ab occidẽte licaonia. ⁊ pte Galacie: a meridie tauro monte ex
quo Boream verſus vſqꝫ in Comana ponti. ⁊ Amaſiorũ auſtralia ꝓtẽdi-
tur. Aput veteres ſepati fuerũt a Capadocibus Cahones tamqꝫ alteriꝰ lin
gue genus. Ariarates eos Capadocie addidit qui primus Capadocum
rex eſt appellatus Jlli poſtea vſqꝫ adeo in Capadocum linguã ac mores
tranſiuere: vt nulla ꝑegrine gẽtis ſigna remãſerint: Cathaonia plana eſt
lata ⁊ concaua. ⁊ om̃ia fert ꝑter ea que ſemper viret Montes cum aliȷ̃ tũ
Amanus a pte auſtrali qui a tauro cilicie quodãmodo auulſus eſt. ⁊ an
titaurus in contraria abruptus eam intercludũt vt Straboni videtur
Sed Ptholomeus Cathaoniã inter taurũ ⁊ antitaurũ collocat vt q̃ tau-
rum nõ ante Amanũ vocat qꝫ ſiriã attingat Jn hac amnes Saurꝰ ⁊ Pi
ramus. Macedones ⁊ qui poſt eos in macedonia regnauerũt decẽ ꝑturas
conſtituerunt Ceſar ⁊ ſenatus qui archilao vita functo regnum in ꝓuin-
ciam redegerũt vnã addidere quas nominare nil ſuauitatis habet. harũ
alique ad minorẽ armeniã ꝑtinent alique ad ipam Capadociã Cui eciam
yſaurie ps cõiũcta eſt: inter has ꝑturas vnã ciliciã Starheiam appellarunt
que vltra antitaurũ verſus boreã iacet. Jn hac mõs eſt argeus oĩm al-
tiſſimus: aſiẽ minoris centro ꝓximus Cuius cacumina ſemꝑ niue albi-
cant e q̃bus dicũt q̃ eo aſcendũt (quãqꝫ pauciſſimi ſint) ſereno celo equor
vtrumqꝫ pſpici iſicum. ſ. ⁊ poticũ: ſub hoc monte ſitã maſacã Capadoces
m̃rẽ oĩm vrbiũ habuere que etiã euſebia nuncupata eſt ⁊ magna ceſarea
Tota Capadocia frugibus abundat maxime frumento ⁊ pecore omnis

Armenie minoris termĩ ⁊ ſitꝰ.
Melitina regio.
Comagena.
Sophina.
Nicopolis.
Melas fluuius.
Orbiſena regnũ
Orboliſena.
Cathaonia.
Capadocie maioris termĩ.
Cahones.
Cathoania.
Amanus.
Antitaurus.
Saurus.
Piramus.
Decẽ preture.
Argeus
Maſaca vel euſebia ſeu magna ceſaria.

Capadoꝝ flūi9 generis q̄ cum ponto auſtralioꝛ ſit frigidioꝛ tn̄ eſt. Capadoꝛū amnis vt
Plinius ait genti nomē dedit antea leucoſiri dicebātur. ad dr̄iam ſcita
rum qui extra taurū ſunt coloꝛe aduſtio: ꝙ albioꝛes eſſent nomē adepti.
Pōti deſcriptio. his ſedes apud halim fluuiū euxinūqꝫ fuerūt. Seq̄tur pontus qui vt ſtra
bo ait ab occidēti hali flumine clauditur: ab oriente Colchide: a meridie
minori armenia: ⁊ ip̄a ꝓpria Capadocia: nec termini in hac parte ſatis
certi oſtendūtur Boreā pontus immitit. aquo nomē acceptū. Phtolo-
meus (vt an̄ diximus) Bithiniā pontūqꝫ commiſcuit quoniā pompeius
Mitridate deuicto pontū bithinie adiecit. vt ex vtriſqꝫ vna ꝓuincia effi-
ceretur quā Phtolomeus videtur deſcribere. poſtea Romanoꝝ dūces
alias ⁊ alias ꝑtitiones eius fecerūt ⁊ ideo haud mirandū eſt ſi pōtus ip
ſe alios atqꝫ alios accepit terminos ⁊ aliqn̄ a boſphoꝛo tratio vſqꝫ in col
chidem ꝑcurrit aliqn̄ in heraclia finē accepit aliqn̄ alibi. nos in hac de-
Halis flūi9. ſcriptione ſtrabonis limites poſuimus. Halis fluuius quē occidentalem
Cambiſena. terminū ponti poſuim9 fontes habet in Capadocia iuxta Cambiſenā: ⁊
multus ad occidentē fertur poſtea ad ſeptemtrionē conuerſus: leucoſi-
ros in dextera. Galathas ⁊ paphlagonas in ſiniſtra relinquit: ⁊ in euxinū
Figura pōti. exit nō ꝑcul a Calidone. Pontica regio haud multū lata fuit: ⁊ foꝛmā
quodammodo pyramidis habuit: tanto magis arcta atqꝫ reducta quan
to in oꝛientē vlterius ꝓcedit Nam circa pharnaciā: ⁊ trapezuntē pluri-
mum a minoꝛis armenie mōtibus coercetur apud halim qui Galathas
⁊ paphlagonas diſterminat baſim habet. nec tn̄ hec latitudo amplioꝛ eſt
ſex centis aut octingētis ſtadijs a mari vſqꝫ in Capadociā. Et in hūc mo
dum vna trium parciū minoꝛis aſie abſoluta eſt in qua armenia minoꝛ
Capadocia ⁊ pōtus cōcludūtur. q̄ licet vſqꝫ in hanc diem aliqua ex parte
Sc̄da ꝑs aſie mi noꝛis. xp̄iane ſint Turcoꝝ tn̄ imperio parēt. ¶ Nūc accedamus ad illā quā
primā poſuimus in qua tres eciā fecimus ꝑtes prima eſt que ꝓpꝛie
Galacie termini aſia dicitur Altera gallacia Tercia bithinia. de galacia prius dicendum
que oꝛientalioꝛ eſt: huius termini ſunt quēadmodū nos partim ex phto
lomeo: partim ex ſtrabone atqꝫ alijs accepim9 ab oꝛiente Capadocia. ⁊
halis fluuius qui pontū diſterminat. ab occidēti Bithinia: ⁊ aſia. a me-
Licaonia. ridie pamphilia. a ſeptētrione pontus euxinus. In hac ꝑte Licaonia cō
Piſidia. tinebitur q̄ tocius aſie mediū q̊dammō locū ⁊ arcem occupat. Piſidie
quoqꝫ pars cōpꝛehēditur auſtrū verſus. ⁊ ad taurū expoſita. circa pontū
Mariandini. paphlagones: ⁊ Mariandini ſedes habuere. circa Heracliā vrbem que
Heraclia. abeſt a ponti oꝛe vt Plini9 ait milliarijs ducētis ⁊ poꝛtū optimū habuit
Sinope ⁊ a milleſijs erat cōdita ſicut ⁊ Sinope oīm vrbium que in hac regione
ſunt clariſſima. diſtat aūt ſinope ab hoſtio ponti tribus milibus ⁊ quin-
Carambis. gentis. ab heraclia duobus milibus. a carambi ſeptingētis. eſt aūt Ca-
rambis ꝓmontoꝛiū magnū ad ſeptētrionē poꝛrectū: arietini frōtis hn̄s
foꝛmā: qd̄ longo ſpatio ponto euxino incumbēs ip̄m bimarē videtur effi

tere. Jn hac parte Paphlagones inter mariãdinos ⁊ halim fluuiũ collo
cantur ⁊ rurſum inter gallathas ⁊ euxinũ Nam auſtrales paphlagonie
partes Gallathis herent a quibus gallacia dicta eſt: cui ab occidẽti Bi-
thinia ⁊ ꝓpria adiacet aſia. ab oriẽti pontus. a meridie Licaonia: quam
uis ſtrabo inter Gallaciã ⁊ lycaoniã alam quãdã phrigie collocauerit: ⁊ vſ
qꝫ in Capadociã extenderit: quẽ Phtolomeo in hac parte poſtponimus
Galatarũ tres gentes fuere Trogini. Toliſtobogi ⁊ Tectoſages partez
que pontũ reſpicit trogini habuere que tocius galacie optima eſt. Te-
ctoſages verſus maiorẽ Phrigiã iuxta piſinũtẽ ſedes obtinuere caſtel-
lo vſi cui Acira Uocabulũ fuit. Toliſtobogi bithinijs finitimi fuerunt Et
phrigie que epictetus dicta fuit. poſt Gallaciã auſtrũ verſus vſqꝫ ad ta-
rum inter Phrigiã ⁊ Capodociam Lycaonia. extẽditur tota mediterra
nea. Hic lacus ẽ nomĩe Tacta Capadocie adiacẽs iuxta morimenã quẽ
ſtrabo maiori phrigie dedit ſcdm quẽ nõ fuiſſet Lycaonia gallacie cõter
mina queadmodũ Phtolomeo viſum eſt cuius opinionẽ ſequimur Jn
hoc lacu ſal naſcitur atqꝫ adeo facile circa res immerſas congelatur vt
ſepe cũ funalẽ torquere demiſerint ſalis coronas educãt ⁊ volucres aq̃s
eius alis cõtingẽtes ꝓpter ſalis cõcretionẽ facile capiãtur Jn lycaonia
colles ſunt frigidi ⁊ nudi ⁊ paſcẽdis onagris apti: vbi m̃lta aq̃ penuria ẽ:
nec inuenitur niſi in puteis admodũ ꝓfundis ſicut Soaſtris vbi aq̃ vẽdi
tur. Taurus his ĩ locis apropĩquat: cuius ps in ſeptẽtrionẽ vergẽs Ca-
padociã ⁊ lycaoniã terminat ad imminẽtes Cilicas trachiotas. lycaonie
etiam Jſaurica eſt: taurum verſus que duos vicos habuit: qbus alia loca
obtempabãt Cum igitur iſauria eã partẽ tauri occupauerit que inter ly
caoniam ⁊ Tracheã ciliciã excurrit: reliquã, partẽ verſus occidentẽ vſqꝫ
apamia Piſide tenuere. hinc ad tracheã ciliciã ac pamphiliã inde ad ly
caoniam pertinẽtes qui ꝑ tyrannides diuiſi queadmodũ cilices vicinos
latrocinijs vexabãt: inter hos Leleges quidã vagi olim admixti fuerunt
⁊ ꝓpter morũ ſimilitudinẽ ibi remãſerunt Arthemidorus piſidarũ tre-
decim ciuitates nominauit. quarũ alie om̃ino montane fuerunt alie vſqꝫ
ad montiũ ima deſcẽderũt. ex vtraqꝫ parte Phtolomeus Celenoꝝ iu-
ga apud Lycaonas collocauit. ⁊ ſub his Laodiceã combuſtã ⁊ neapolim
⁊ Appoloniã. Lycaoniã beatus Bartholomeus in ſortẽ ꝑdicatiõis ac-
cepit quãuis poſtea vſqꝫ ad victos iubẽte ſpiritu profectus ſacro marti-
rijo vitam finierit. atqꝫ in hunc modũ Gallacia terminata eſt. cum qua ⁊
paphlagones ⁊ Mariandinos ⁊ lycaonas ⁊ iſauros ⁊ piſides oſtẽdimꝰ
Nunc Bithinia ſe ſe offert Limites bithinie ab oriẽte (ſicut ſtraboni vi
detur) paphlagões ⁊ mariandini excipiũt ⁊ pars a pitecti ſeptẽtriõe ma-
re ponticũ qd ab hoſtijs ſaugarij vſqꝫ ad os Euxini tendit qd iter Byzan
cium eſt atqꝫ calcedonẽ. ab occidẽte ꝓpontis: ad auſtrum myſia ⁊ phri-
gia que dr epitectus ſiue helleſpõcia phrigia. Nos in hac parte ꝓpriam

Paphlagones.
Galate.
Galataꝝ tres gẽtes. Trogini.
Tectoſages.
Acira. Toliſtologi.
Lycaonia.
Tacta.
Lacus ſalis.
Soaſtris.
Jſaurica.
Piſide.
Leleges.
Celenoꝝ iuga.
Laodicea combuſta. Neapol.
Appolonia.
S Bartholomeus
Bithinie limite
Os euxini.

Aſie minoris deſcriptio

Aſiam colocamꝰ: eicꝫ myſiā ⁊ phrigiā adijciemus. Phtolomeus ad ori
entem bithinie terminos vſcꝫ ad partheniū flumē extendit Nobis Stra
bonem ſequi placet qui ſangariū amnē orientalē cōfiniū facit. In Biti-
Calcedon.
nia vrbs eſt Calcedon ſita in ore ponti In qua olim magna ſinodus ce-
Aſtacenꝰ ſinus.
lebrata eſt. poſt calcedonē ſeqtur litus qđ Aſtacenū ſinū appellāt ad ꝓ-
Nicomedia.
pontidē ꝑtinet. in eo cōdita fuit Nicomedia in cuius villa Magnus ꝯſtā
Mors ꝯſtātini magni.
tinus obijt. apud nicomediā tp̄e diocletiāi Ceſaris ſeuiſſima perſecutō
Criſtianoꝝ viguit huic ſinuij alius continuatur ad orientē ſolē recedens
Pruſſa ciuitas.
in quo Pruſſa ciuitas fuit que cijus antea dicebatur. Inter Phriges
Myſos ac bithinios determinare fines arduū eſt. Nam cū incole bar-
bari ⁊ militares eſſent: ⁊ que viciſſent nō firmiter tenerēt: ſed modo eij-
cerēt: mō eijcerētur cōſequēs fuit ſepe mutari cōfinia. Strabo tñ inter bi
thiniam ⁊ eſapi hoſtiū myſiā poſuit: ⁊ mari cōtiguā fecit: ⁊ vſcꝫ ad totū
pene olympū ꝓgredientē. Phtolomeus duplicē myſiā minorē ⁊ mai-
orem commemorauit: ⁊ vtrācꝫ extra bithiniā in aſia poſuit nō ꝓcul ab
ida. Scylax Cariādrus dixit phriges ac myſios circa lacum aſcaniū in
Bythinia habitaſſe. Dioniſius vero cōditaꝝ vrbiū ſcriptor ait anguſti
as que apud calcedonē ⁊ byſanciū medie ſunt olim myſiū Boſſorū no-
minatas fuiſſe. Homerꝰ vero eſapū myſoꝝ cōfiniū dixit ⁊ troum. olym
pus aūt myſius in ip̄a bithinia aſſurgit: cuius latera verſus orientē vſcꝫ
Epictectus.
ad aſcaniū lacum epictetus occupat. Epictetū vero aliam myſiacā aliaꝫ
Accole olimpi.
phrigiacā dixere. Myſiaca troianis ꝓpinquior fuit. Olympum incircuitu
habitauerūt a ſeptētrione bithinij ⁊ Mygdones ⁊ doliones. reliquū my
Doliones.
ſij habuerūt: ⁊ epictetus. Quidā vero Doliones eos dixerunt qui circa
ciſicū habitauere: ab eſapo flumine vſcꝫ in Rhinda cū ⁊ daſciliticū lacū
Migdones.
poſt hos Migdones fuiſſe vſcꝫ in merleanoꝝ agrū. Myſiā mediterraneā
poſuere ab olimpina regiōe vſcꝫ in pergameā ⁊ Caici campos deſcēdētē
Ex quo fit vt manifeſte ad Aſiā ꝓpriā ꝑtineat extra Bitiniā ſita In me-
Salon.
diterranea Bythynie regio memoratur Salon appellata paſcēdis bo-
Nicea.
bus idonea: vnde etiā ſalonēſis caſeus dictus. Hic Nicea Bithinie me
tropolis iuxta lacū aſcaniū ⁊ campus ingens ⁊ valde felix circūſtat. Ni
cea priꝰ antigonia appellabatur hic iubēte Cōſtātino famoſa illa ſinodꝰ
celebrata eſt ⁊ perfidū arrij dogma reciſum Ex lacu fluuius oritur quē
Burſa emporiū turcoꝝ.
pariter aſcaniū priſci vocauere: is in ꝓpontidē cadit. Apud eū burſam
eſſe tradūt nobile turcoꝝ emporiū. ⁊ eoꝝ qui ſunt in aſia precipuā regi-
am. Bithiniā prius bebriciā fuiſſe dictā Julius ſolinus affirmat. Dein-
de Mygitoniam. poſtea a bythinio rege Bythiniā ⁊ i ea lybiſſam lacum
Nicomedie proximū ſepuchro hannibalis fame datū. ¶ Aſiā nūc minorē
Aſie ꝓprie deſcriptio.
⁊ ꝓpriā aggrediamur: huic ſeptētrionē Bithinia claudit. Aurorā modo
galacia: mō lycaonia ⁊ pyſidia exhibet. occiduas ꝑtes maria extermināt
que a ꝓpontide vſcꝫ in cariā ⁊ doricā extendūtur. In auſtro taurus oc-

eurri t: Curſus minorē aſiam in alias ꝑtes ſubdiuidimus quarꝫ primā
maio ꝛ phrigia erit: altera Myſia: tercia troas: cum qua eolis concur-
rit: ⁊ aliquanto maior eſt Quarta ionia: quinta ⁊ vltima caria. Maior
phrigia ab epicteto incipit ⁊ in auſtrū vergēs ad taurum vſqꝫ ꝓtendi-
tur. a ſiniſtra Bithyniā ⁊ pyſinuntē relinquēs. a dextra myſos: meonas
⁊ lydos: ⁊ caras. Hec partim mōtana eſt. partim campeſtris. nā ⁊ mō
tes attingit quos Piſides obtinuere. quibus ꝓpinqua fuit apamia que
Cibotus dicta eſt ⁊ laodicea que phrigiarꝫ vrbium maxime fuerūt. Sed
in celenorꝫ iugis que ad lycaoniā ꝑtinet vrbs fuit nomine Celenis. qua
deſtructa anthiochus ſother hoīes tranſtulit in eam que poſtea apami
a dicta eſt. ⁊ vrbem appellauit de noīe matris apamie Arthabazi filie q̄
ſeleuco nicanori nupta fuit. Urbs in hoſtijs Marſie ſita fuit qui amnis
mediam vrbem percurrebat ab ipa ortum habens. Sed vehementi ac
prono flumine in ſuburbanū delatus in meandrū exonerabatur. Inſigne
hic emporiū fuit ſcdas poſt epheſum ferens laudes. ⁊ commune itali-
corum ⁊ grecorū hoſpiciū habuit. Meander igitur ex celenis ortus ca
rutam vſqꝫ ꝑ phrigiā labitur. quo in loco licum excipit. quem poſſemus
phrigie carieqꝫ limitem facere Lyſias preter mōtana regio ⁊ ipa phri-
gie datur: hec iugum quoddā habet qd̄ ab ortu in occaſum vergit. Huic
plan icies vtrinque ſubiacet ⁊ vrbes fuere a ſeptemtrione Philomeli
um: ⁊ ex altera parte Anthiochia. iuxta piſſidiam que ꝑtim in campo ia
cuit. ꝑtim in colle. Phriges criſtianam fidem receperūt ⁊ diu tenu-
erunt ſed emerſit apud eos Mōtanus quidā qui ſe paraclitū nomina-
uit. gentemqꝫ illā infecit cum quo mulieres priſca ⁊ maximilla relictis
viris ſuis incedebant. ⁊ illius inſpiratione propheti ſſe dicebantur. mul
tiſqꝫ erroribus ⁊ phrigiā ⁊ vicinas regiones impleuerūt. Hec de ma-
iori phrigia. de epicteto que minor fuit iam diximus. Myſiam duplicē
eſſe dixere. alteram olympinā Bythinie ⁊ epicteto continuā. cui culto
res ab hiſtro veniſſe Arthemidorus affirmat: alterā pergamenā que ab
olympicis in caicū pergit. Harū circū ſcribere terminos operoſum ē
qm̄ ⁊ phriges ⁊ lydi ⁊ meōes itermixti fuerūt neqꝫ ſeperare eos facile eſt
Dicem⁹ ergo de myſis lydis ⁊ meonibus ſimul: ⁊ vnā ex omībus ꝓuin-
ciam faciemus. earꝫ que mediteraneā. que ab olympo ⁊ bythinie finib⁹
vſqꝫ in ioniam verſus meridiē protenditur. ab orienti maiorē phrigiarꝫ
ab occidēte troadē relinquēs. Intra myſiam omīs Ager ꝯtinetur qui
ab olympo ⁊ ida mōtibus vſqꝫ ad caici fontes ꝑ mediterraneā ꝓtendi-
tur: ⁊ qm̄ lydi ⁊ meones iter myſos ꝯputātur vlteri⁹ i auſtrū vſqꝫ in agrū
ſordicenſem trās hermū amnē ⁊ laodiceā caiſtrianā myſia excurrit By
thinie nō nichil cōpre hendēs In qua eſt olymp⁹. In his terminis mōs
Timolus cōclud itur ⁊ Sypilus ⁊ conbuſta regio ⁊ theutrania. ⁊ perga
menus ager. ⁊ thebanus qui ſupra adramitū fuit Caicus amnis regio

Maior phrigia.
Piſides.
Apamia.
Laodicea.
Celenis.
Marſia fluuius.
Meander fluuius.
Lyſias. regio
Philomeliū.
Anthiochia.
Montan⁹ hereti cus.
Miſia duplex.
Ager miſie.
Timolus mōs.
Sypilus

nēm valde bonam ⁊ tocius fere myſie optimā percurrit. cuius princi-
Pergamus.
patum Pergamum obtinuit. Inſignis ciuitas que diu ſub athalicis re-
gibus fortunata fuit: ⁊ poſtea romanorum ꝓuincia facta Tantum ē qđ
Troas.
de myſis ac lydis explicare placuit. quāuis eciā inter caras ⁊ maiores
phrigias vſqꝫ ad taurū lydorū myſorūqꝫ nōnulli ꝯcurrerint. Troas fa-
ma ꝑcelebris: myſie ad occidentē ſbiacet tota mari expoſita. Home-
rus ab eſopo. vſqꝫ ad caici fluminis hoſtia fines ꝓduxit Sed addimus
id terre ſpaciū qđ ab hoſtio rhindaci fluminis eſt vſqꝫ ad eſopū vt oram
cizicenam includamus quā Phtolomeus ꝓprie aſie dedit. ꝙ etiā mi-
norem phrigiā troadi cōmiſcuit. nos eam Bythinie applicauim⁹ olym
Eolis.
po myſie adiacentē: Sed quoniā Eolis troadi ꝑmixta fuit eaqꝫ vſqꝫ ad
hermum fluuiū ꝑcurrebat non ab re fuerit ad eundem limitē meridiē
verſus extēdere troadē vt inde rhindaco. hinc hermo claudatur. quāuis
Cizicus.
nonulla ionie loca ad dexterā hermi iacent. Cizicus inſula fuit quingen
torum fere ſtadioꝝ ambitu. admodū ferax. ⁊ duobus pōtibus. iuncta
continēti que iuxta pontē eiuſdē nominis vrbem habuit. ⁊ portus duos
clauſos ⁊ nauatia. Acizicena regiōe ⁊ locis eſapo ⁊ granico vicinis vſ-
Ora ꝓpontidis.
qꝫ abydum ꝓpontidis ora ꝓdūcitur. que ad troadē ꝑtinuit. Ex abydo
Ilij.
vero vſqꝫ ad lectum ꝓmōtoriū ⁊ Ily ⁊ Tenedi ⁊ troiane alexādrie regio
Tenedi regio.
fuit His qꝫ omibus ida imminebat. a lecto vſqꝫ ad caicum complura a-
Troiane alexandrie regio.
lia loca fuerūt. ꝗbus ex aduerſo leſbioꝝ inſula cōſurgit ꝗ omia Troia-
norum fuere ꝑ principatus octo vel nouē adminiſtrata. ꝗbus poſt dele-
Ida mons.
tum ilion eoles ſe ſe immiſcuere a ciziceno agro vſqꝫ in caicum troadis
Leſbos inſula.
terminū. Sed Eoles vlterius ꝓceſſere vſqꝫ ad hermū: cumanū agrum
Eoles. Adraſtia.
⁊ phocēſem occupātes vbi ionie fuit inicium Adraſtia ciuitas ⁊ regio
Mare aſiā ab europa diſterminās
circūiacēs inter priapū ⁊ pariū fuit. Lambaſcus ⁊ Abidus vrbes pro-
pontidi ⁊ helleſponti adiacent. vbi eſt illud mare ſeptē ſtadioꝝ qđ aſiā
Iliensium regio
ab europa diſterminat: hinc ſeꝗtur regioilienſium ⁊ troiani campi vſqꝫ
Campi troiam.
ad idam Nec longe hinc eſt Tenedos inſula diſtans a cōtinente ꝗdra-
Tenedos inſula
ginta ſtadijs cuius ambitus continebat ſtadia octoginta. Leſbos olim
Leſbos.
non ſolū Eolica. ſed eolicarū vrbium altera metropolis fuit ⁊ vniuerſe
troadis imperiū obtinuit. ambitus eius ſtadiorū centum ſupra mille a
borea in auſtrū ꝓtenſa. quingenta ⁊ ſexaginta ſtadiorū lōgitudinis hñs
Chius.
feraci agro ⁊ multa materia ad claſſes ꝯficiendas idonea. Tantū a Chio
Lemnus.
Lemnoqꝫ diſtans quantū a Tenedō intra quinquagita fere ſtadia. vrbes
Mithelme.
in ea fuere memoratu digne. ex quib⁹ Mithilene adhuc extat ⁊ ab ea nūc
Jonia.
inſula vocatur. Jonia eoli ſuccedit que ab hermo fluuio ⁊ vrbe Phocea
Caria.
meridiē verſus vſqꝫ ad Myleſioꝝ ⁊ caricoꝝ mōciū poſſidiū iuxta mare
procurrit. Cariā quā ꝓprie aſie vltimā ꝑtē fecimus. Strabo a borea me-
andri flumine clauſit. ab occidēti hicario ⁊ mirthoo pelago: a meridie
Rodienſi. ab ortu Lycijs ⁊ alijs gentibus. magnā que Tauri montiſ

tem in Caria ꝯcluſit: orā omnē Rodiā ei attribuēs que meridionalis ē. Nos ꝑtitiōi noſtre inherentes Cariam intra meandrū ⁊ montē tauruz collocabimus. Reliqua lycie attribuemus. quāquā Miletum ⁊ alia pleraq₃ maritima loca Jonie attribuerimus. In hac eſt Halicarnaſus que prius Zephira dicta eſt. ⁊ carie principum regia fuit circa initiuz tauri ſita ex qua fuit heredotus hiſtoricus. huic adiacet Cous inſula Rodiorꝫ quā lōgoū hodie vocāt. ¶ Reſtat minoris aſie tercia ps· que trāſ taurū appellatur obiecta noto. in hanc lyciam pamphiliā ⁊ ciliciā collocauimus. Lycia vt ptholomeus voluit. ⁊ ab occaſu· ⁊ a ſeptentrione Aſiā ꝓpriā habuit. ab ortu pamphilie ꝑtē. a meridie lyciū mare. nec ſtrabo ptholomei ſentētie multū aduerſatur. quāuis lycie terminos anguſtiores ab occidēti fecit. multa em̄ extra taurū Carie tradiderūt. q̄ nos lycie ꝯcedimus. totā ſcꝫ oram Rodienſem que a feonicis ꝓmōtorio vſq₃ ad dedala ꝓtenditur ⁊ inſup totā doricā Regionē. In reliquis ꝯcordes erim⁹. Prima igitur lycie pars dorica cheroneſus erit. q̄ Mirthoo Rohdiēſiq₃ pelago cincta. vltimū aſie angulū ad occidētē ac meridiem occupat. quēadmodū Bithinica cheroneſus borealē ⁊ occitentalē: alterū tenet angulū. Nā his veluti duabus columnis baſis ipa ſuſtinetur Aſie: ſiue vel̄ duo cornua dicere: quorꝫ alterū traciā reſpicit: alterū. Cretam: oram heleſponciā in medio cōſtitutā: quaſi bouinā frontē habēcia ⁊ ſi nō eſt hic: atq₃ inde par diſtancia. Circa ſchinuz. Dorice ceheroneſi in auſtrali parte mons fenix eſt omnium eius regiōis altiſſimus. in cu⁹ius ſummo caſtellū fuit eiuſdem nominis: poſtea Gnidus ꝓmōtoriū qd̾ noſtra etas chryj caput appellat ⁊ ciuitas. que portus duos habuit ⁊ in fronte inſulā poſt ea Gnidum in ſeptētrionali latere Coorū inſule ⁊ halicarnaſus: in auſtrali vero parte litus ⁊ Regio Rodiorū erat. Rodus autē īſula xc. ac. xx. ſtadiorū ambitu patet ſcdꝫ noſtram deſtriptionē: Lycie oppoſita. ſcdm Phtolomeū ⁊ ſtrabonē carie: inter aſiaticas inſulas tercia: Leſbus em̄ ⁊ Cyprus Maiores habentur: Rodij tamē rerū geſtarum gloria p̄ualuerūt Multa hec ciuitas Rodia ꝑ ciuilia Romanorum bella ꝑpeſſa eſt: Nec ſub grecorꝫ imperio calamitatib⁹ caruit Sꝫ poſtquā ſaraceni egiptū ⁊ ſiriam: turci vero aſiam obtinuere longe maioribus cladibus ſbctā fuit: ⁊ aliqn̄ venetorū iugū: aliqn̄ aliorū Criſtianorum ꝑtulit: neq₃ vllo pacto turcorū viribus reſtitiſſet: niſi religioſi milites: qui beato Joanni dicati ſunt: inſule eius curam ſuſcepiſſent. hij em̄ poſt perditā hieroſolimā in eam ſe ſe receperūt: ⁊ vrbem pene dirutā inſtaurentes naualiaq₃ ⁊ claſſes reformātes nō ſolū inſulā ipam tutati ſunt Sed cyprijs ⁊ alijs finitimis xp̄m colentibus magno p̄ſidio fuerūt q̊rū virtute quicq̄d in oriente noſtre religiōis eſt criſto ſeruatū fateri licet: Caſtellum ſancti petri: qd̾ in cōtinenti munitiſſimū magno ſumptu cuſtodiunt Rodij: nō paruo viſui criſtianis eſt; qui manus turcorū incidūt

Halicarnaſus.

Cous inſula.

Tercia ps aſie minoris.

Lycia.

Dorica cheroneſus.

Bithinia cheroneſus.

Fenix mons.

Crinmetopon q̄ dr etiā Gnidus

Rodus inſula.

Caſtellū ſcti petri.

Mirū d canib'

Sepē eo fugientes ſaluātur. Canes ingētes noctu extra muros excubāt
de quibus fama eſt: qd criſtianos odore cognoſcant: eiſq aduentātibus
blandiuntur: Turcos aūt latratu prodant ⁊ morſibus inſectantur. Sed
ad lyciam redeamus inter cuius vrbes maximas Archemidorus enu

Patara.

merat Patarā ⁊ Mirā quas inter criſtianos fecit celebres hiſtoria ſctī

Mira.

nicolai. alterius eī earum ciuis: alterius pſul erat. Beatus Criſtophe

Sctūs criſtophorus Samone.

rus apud lycios Martiriū accepit in ciuitate Samone quē virgis ferre
is attritū: ⁊ flammis exuſtum: diuina virtute ſaluatū ferunt. Poſtremo
ſagitarū ictibus cōfoſſū: dū cōſtāter i xpi ꝯfeſſiōe pſiſteret: capite obtrū
catum: Sed noſtra etate lycij omēs in poteſtate turcorū facti rectā fidē

Pamphilia.

amiſerunt. Pamphilia tota mōtana ex tauro in mare ꝓcumbit: ab ori
enti trachee cylicie iuncta: ab occidēti climaci mōti ſeu maſitito qui ly
ciam diſterminat. pyſide ei a ſeptētrione incūbūt qui taurū obtinent
cuius tota p̄ternauigatō ſexcentoꝝ ⁊ q̄draginta ſtadioꝝ ſpaciū continet
Pamphilia ſicut ⁊ relique aſie ꝓuincie ſacroſanctū Criſti ewangelium
ſuſcepit. poſtea de via vite receſſit: ſceleratū Machumetis dogma ⁊ in
anes ſecuta fabulas: ⁊ in hoc vſq tempus delirat Turcoꝝ imperio ſub
iecta quibus ad voluptatē humano generi amicam multa permiſſa ſunt

Cilicia.

Sed iam ad cyliciam tranſeamus Cylicia prius ad peluſiū vſq Aegipti
pretendebat: lydia: pamphylia: Capadocia Armenis: ac medis ſub im
perio cilicū ꝯſtitutis. Mox ab aſſirijs edomita in breuiorē modū ſcripta
eſt: ab oriente Amano clauditur: a ſeptētrione tauri iugis: ab occidente
pamphilia ⁊ plurima iacens campo: In auſtrali latere Sinu lato mare
iſſicum recipit. Ciliciā duplicē eſſe diximus: alterā tracheam: alterā Cā

Trachea cilicia

peſtrem Trachea orām maritimā p anguſtā habet: ⁊ nullū vel raro lo
cum in plano. Taurus ei incūbit: male habitatus vſq ad latera Bore
alia: que circa iſauriam ⁊ omonades exiſtunt: vſq in piſidiā Incipit aūt
Trachiotis Cilicia a Coraceſio: ⁊ vſq magnopolim excurrit Campe

Cāpeſtri cialicia

ſtris vero a magnopoli ⁊ Tharſo iſſum vſq ꝓtendit: cui ad Boreale Tau
ri latus Capadoces adiacent In cilicia Trachea ciuitatē hodie magnā

Satalia ciuitas

eſſe dicunt: quā Sataliā vocant ⁊ oppoſitū mare ſatalicū pelagus: quod

Scandalarū turcus.

anguſtijs Cypris proximū ferunt: ⁊ opidum eſſe non paruū Scandalarū
appellatū cui⁹ dn̄s viginti milia hoīꝫ armare poſſet: qui quāq Turcus ſit
Caramanū tamē ⁊ ottomanū inimicus: Rodijs amicicia iūgitur In alte

Sole ciuitas.

ra autē Sole ciuitas inſignis circa iſſum iacet q̄ deinde Pompeiopo

Pompeiopolis

lis appellata eſt ⁊ tarſus patria appoſtoli pauli quā Cidnus fluuius me

Tarſus: Iſſus.

diam pſluebat Iſſus aūt fuit opidū a quo ſinus iſſicus dictus eſt vbi ſunt

Selencia.

porte que cilicū ſiroꝝq cōfinia appellātur: ꝓpe quas erat Seleucia pri

Caramanus turcus.

ma ciuitas ſirie Ciliciā Campeſtrem Caramanus obtinet: qui ſcōo inho
nore apud Turcos habetur is etiam minoris armenie. ⁊ Capadocie ptē
poſſidet: q̄draginta milia armatorū cū neceſſitas ingruit in camp's ha

bēs Reliqua q̄ extra Taurū in aſia ſunt Octauianus habet: exceptis q̄
ſcandalari domin⁹ poſſidet. Hactenus de cilicia ⁊ aſia: quā minorē Di
ximus. Sed quoniā Cyprus ei ad auſtrū iacet de hac ſimul agendū eſt
qua peragnita finis erit aſiatice deſcriptionis. Cyprus inter maiores Ciprus.
noſtri maris inſulas locū ſibi vendicat: cuius ſeptētrionales ptes Tra
thee Cilicie oppoſite ſunt: ibiqꝫ cōtinenti ꝓxima eſt: oriētales iſico ſinui
occidētales Pamphilicū alluit pelagus: Auſtrales egipciū. Ambitus
inſule trium milliū ⁊ q̄dringētoꝝ: ac viginti ſtadioꝝ ſinū ſe inferenti dr
Longitudo A clidibus in a chamātē ꝓmōtoriū pedeſtri itinere mille ⁊
quadringētorū ab oriente in occidentē ꝓgredienti. Clides duas inſu- Clides.
las vocauerūt: ad orientales ptes aſi Cyprū ſite: que a pyramo ſta dijs
diſtat ſeptingentis in qua hodie metropolis ⁊ regia ē Nicoſia: Inſulā Nicoſia
ferme tota auſtralior eſt paralello qui ꝑ rodū ducitur virtute n ulla in-
ſularum inferior: nam ⁊ vino abundat ⁊ oleo frumēti quoqꝫ ſatis habet
eris etiam metalla in ea fuerūt in q̄bus vitriolū ⁊ rubigo eris naſceba-
tur: ad medicine vſum idonea. Canna mellis multa in Cypro repitur
ex qua Zucharū excoq̄tur: ex pilis quoqꝫ Capraꝝ pannus cōficitur: cui
Zſambelloto noſtra etas nomē dedit: multas res inſula ad alias gentes Zſambletū.
mittit: ex q̄bus lucra nō pauca redundant: alienis nō multū eget ſed ae-
rem parum ſalubrē habet: tota inſula delicijs incūbit. hec ex multis pau
ca in aſia quā minorē dicūt cōmemoraſſe ſufficiat: nūc ad ſiryā acceda
mus in qua primus hō viſus: in qua Criſtus natus ⁊ alitus humanū ge Laus ſirie.
nus ꝑ crucē redemit ⁊ viam qua celū peteremus apperuit.

Compendioſa ſirie deſcriptio ex Iſidoro.

Siriam ſirus quidā ꝓhibetur indigena ſuo vocabulo nun Siria.
cupaſſe. hec ab oriente fluuio eufrate Ab occaſu noſtro
mari ⁊ egipto terminatur. a ſeptētrione armenia ⁊ capa
docia. A meridie ſinū arabicū habet. Situs eius por-
rectus in immēſam longitudinē. in latitudie anguſtior Partes ſirie.
habet aūt in ſe ꝓuincias cōmagenā: ⁊ fenicēā: ⁊ paleſti- Cōmagena.
nam cuius ps eſt iudea: abſqꝫ ſarracenis ⁊ nabatheis. Cōmagena ē pri
ma ꝓuincia ſyrie: vocabulo cōmage vrbis nūcupata: q̄ quondā ibi me-
tropolis habebatur: huic eſt a ſeptētrione Capadocia: ab ortu meſopo- Fenicia.
tania a: meridie ſyria: ab occaſu mare magnū fenix catheni frater de the
bis egiptiorū in ſyriam ꝓuectus apud ſydonē regnauit: eamqꝫ ꝓuinci
am ex ſuo nomine feniciā appellauit. vbi eſt tyrus ⁊ ſidon Habet autē Paleſtina.
arabiam ab oriente: mare rubrū a meridie Paleſtina prouincia phili- Aſcalon
ſtim vrbem metropolim habuit: q̄ nunc dr aſcalon ex qua ciuitate om̄is
circa eam regio paleſtina eſt nūcupata: huic ab oriente mare rubrū oc-

currit A meridiano latere india excipitur a ſeptētrionali plagā tiriorū
Iudea. finibus clauditur. ab occaſu egiptio limite terminatur. Judea ex nomi
ne Jude eſt appellata ex cuius tribu reges habuit Hec eſt paleſtina re
Canaan. gio q̄ prius canaan dicta eſt a filio cam. ſiue a decē chananeorū gentib⁹
Lōgitudo iudee quibus expulſis eandē terram iudei poſſiderūt Inicium Longitudinis
eius a vicu arſa vſq̄ ad vicum iuliadē porrigitur: in quo iudeorū pariter
Latitudo iude. ac tyriorū cōmunis habitatō eſt. Latitudo aūt eius a monte libani vſq̄
Jeruſolima. ad tyberiadis lacum extēditur In medio aūt iudee ciuitas Hieroſoli-
ma eſt: quaſi vmbilicus regionis tocius. Terra eſt variarū opū dites:
frugibus fertilis: aquis illuſtris: opima Balſamis Unde ſcdm elemen
torum grām exiſtimauerūt iudei eam promiſſam patribus terram fluē-
tem lacte ⁊ melle. cum hic illis deus re ſurrectiōis progatiuā pollicere
Samaria. tur. Samaria regio paleſtine ab opido quodā nomē accepit: qd voca-
tur ſamaria. ciuitas quondā regalis in iſrael: q̄ nunc ab auguſti nomine
Sebaſta. Sebaſta nūcupatur. Hec regio inter iudeā ⁊ gallileā media iacet inci
piens a vicu cui nomē eſt eleas: deficiēs in terrā attrabato Situs ei⁹ na
Galilea. tura cōſimilis: nec vllo differēs a iudea. Gallilea Regio paleſtinē voca
ta eſt: qd gignat cādidiores hoīes: q̄ paleſtina: hec aūt eſt duplex: ſupior
⁊ inferior ſibi tn̄ cōnexe: ſyrie ⁊ fenici adherentes. Terra earum opima ⁊
Pentapolis. ferax ⁊ fructibus ſatis fecūda. Pentapolis regio in cōfinio arabie ⁊ pa
leſtine ſita: dicta a quinq̄ ciuitatib⁹ impiorꝫ q̄ igne celeſti ꝯſūpti ſūt terrā
oli vberima: nunc aūt deſerta atq̄ exuſta Nā pſcelere incolarū de celo de
ſcēdit ignis q̄ regionē illā in cineres eternos diſſoluit: cui⁹ vmbra ⁊ ſpe
cies in fauillis ⁊ arboribus ipis etiā adhuc videntur Naſcūtur eñ ibi po
ma virēcia ſub tanta ſpē maturitatis: vt edendi deſideriū gignāt: ſi que
carpas fatiſcūt ac reſoluūtur in cinerē: fumū exalant quaſi adhuc ardeāt
Nabathea. Nabathea iacet inter Arabiā ⁊ iudeā ⁊ ſurgēs ab eufrate in mare ru
Arabia. brūm porrigitur. ⁊ eſt pars arabie. Arabia aūt tota ſi in orientē reſpici-
as ad dexterā a diacet iter ſirie ſinū arabicū ſeu maris rubri ⁊ pſicū Su-
Meſopotania. pra arabiā ad aquilonē ⁊ ad ſiniſtrā Sirie eſt meſopotania inter Tigrū
⁊ Eufratē flumina. ab oriente Tigrꝫ habēs ab occidēte Eufratē. a meri
die babiloniā. ſed hec ⁊ alia que de aſie maioris ſitu dicenda eſſent iam
accipi pn̄t ex his que de tauri mōtis ⁊ ſex ptibus aſie ſupra diximus p-
tim ex longitudinibus ⁊ latitudinibus regionū quas ex Phtolomeo fi-
deliter depromſimus

Africe deſcriptio ex paulo oroſio pre-ter egiptum.

Placet etiā de africe regiōibus ſuccinctim aliqua dice-
re: cū iam europe ⁊ aſie preſpſtrinximus ſumētes iniciū
Egiptus. ab egipto vt ſic ſcdm ſolis motū tendamus in occiden-
tem Egiptus ab oriente iudee: arabie petree ⁊ mari ru-
brō cōiūgitur. ab occaſu habet libiam Cirenaicā a ſeptē-

trione ꝑtem maris noſtri que olim pelagus egipciacū vel phariū ꝫ nunc mare magnū vocatur: latus aūt eius meridionale vſq; ad ethiopes extē ditur. Regio celi imbribus inſueta ſolus Nilus inundans eam irrigat ⁊ fecundat vt frugibus multā partem terre alat Ceteroꝝ quoq; adeo abūdās vt neceſſarijs mercibus etiā orbē terraꝝ impleat. Caput egipti Alexandria Soldanus qui totiꝰ africe ⁊ ſirie ac arabie ⁊ multis alijs regionibus in aſia maiori imperat in egipto ſedem habet Regia eius eſt Cayrus olim babulis ⁊ noua babilonia appellata ¶ Libia Cirenaica ⁊ Pentapolis poſt egiptū in parte affrice prima eſt hec incipit a ciuitate Paretonio ⁊ mōtibus Cathabatmō. Inde ſecundo mari vſq; ad aras philenoꝝ extēditur. poſt ſe habet vſq; ad oceanū meridianū gentes libiorum Ethiopū ⁊ Garamantū. Huic eſt ab oriente Egiptus. A ſeptem trione mare libicum. ab occaſu Sirtes maiores ⁊ Troglodite. contra quos inſula Caliſo eſt A meridie ethiopicus oceanus ¶ Tripolitana prouincia vel regio arzugū dr̄ vbi leptis magna ciuitas eſt. quāuis Arzuges ꝑ longū africe limitē generaliter vocētur. Habet ab oriēte aras philenoꝝ inter Syrtes maiores ⁊ Trogloditas. a ſeptentrione mare ⁊ Libicum ⁊ Sirtes minores. ab occaſu Byzacium vſq; ad lacum ſalinarum. A meridie Barbaros Getulos Natabres ⁊ Garamātas: vſq; ad oceanum Ethiopicum pertingentes. Zeugis prius non vnius conuentus ſed tocius prouincie generale nomen fuiſſe que Bizacium zeugis ⁊ numidia dr̄ fuiſſe inuenimꝰ ſed Byzācium vbi Hadrumetus ciuitas Zeugis vbi Cartago magna Numidia vbi Hipos regiūs ⁊ Niſic cada ciuitates ſunt: habet aūt hec tota ꝓuīcia ab oriente ſirtes ⁊ lacū ſalinarū: a ſeptētriōe mare noſtrū qd̄ ſpectat ad ſiciliā ⁊ Sardiniā inſulas ab occaſu Mauritaniam Sitiphenſem a meridie fontes vzare ⁊ poſt eos ethiopum gentes peruagantes vſq; ad oceanū Ethiopicū. ¶ Sitiphenſis ⁊ Ceſarienſis Mauritania habet ab oriente numidiā. a ſeptemtrione mare noſtrum ab occaſu flumē Maluaz: a meridie montē aſtrixim qui diuidit inter viuā terrā ⁊ arenas iacentes vſq; ad oceanū ⁊ oberrat Gangines Ethiopes. ¶ Tingitana Mauritania vltima eſt africe. hec habet ab oriente flumen maluā a ſeptētrione mare noſtrū vſq; ad fretum Gaditanum qd̄ inter habilen ⁊ Calpen duo ſibi cōtraria ꝓmōtoria coartatur. ab occidēte Atlantē montē ⁊ oceanū atlanticū. ſub africo Heſperium montē: a meridie gentes Aulolū quas nūc Galaules vocant vſq; ad oceanum heſperiū cōtingētes. hic eſt terminus africe.

Nilus.

Alexandria Soldanus.

Cayrus. alias alkair Libia cirenaica. Pentapolis. Paretoniū ciuitas. M. Catabatmon Are philenoꝝ. Garamāti Sirtes maiores. Troglodite. Caliſo inſula. Tripolitāa Arzugū regio. Sirtes minores Lacus ſalinaꝝ. Getuli. Mathabres. Zeugis. Bizacium. Hadrumetus. Numidia. Hipos regius. Niſiccada. Fontes vzare. Sithiphenſis. Ceſarienſis Mauritania. Malua fluuius Mons aſtrixis. G[illegible]s ethiopes. [illegible]tita na. Maur[illegible]

Terre ſancte apertioꝛ deſcriptio fratris Anſelmi oꝛdinis Minoꝝ de obſeruãcia.

UT quiſqꝫ facilius cognoſcerẽ valeat ſitũ inſignioꝝ lo-
coꝛum que in circuitu ſunt ſancte ciuitatis Hieruſalẽ:
quadripharia ea ſic diſtinguemꝰ vt qdã ſint Auſtralia:
quedã occidẽtalia: quedã aqlonaria: ⁊ quedã orienta lia
de qbus ſcdm oꝛdinẽ moꝛe noſtro oĩm verboꝝ curioſi

Diſtãcia bethleẽ a hieruſalẽ.

tate abiecta ſcdm oꝛdinẽ dicemꝰ. Et pꝛimo de auſtrali
bus inter que ſacra Betleẽ pꝛincipatũ teneat: diſtãs ab

Miliare.

Hieruſalẽ fere dimidia ſcda leuca hec eſt magno noſtro Miliari qd in

Leuca.

cludit quinqꝫ miliaria italica. Leuca eñ ꝯtinet tria miliaria italica ⁊ nõ
plura. ⁊ ſic in ſequẽtibꝰ ea vtemur. Exeũdo igitur de ieruſalẽ vſus me-

Syon mõs.

ridiem ad bethleẽ. ad ſiniſtrã partẽ iuxta irlm eſt mõſ Syon vbi Salo

Domus ꝯſilij de nece xpi.

mon fuit coꝛonatꝰ ⁊ iniunctus. Et inuertice illius mõtis eſt domꝰ mali
cõſilij vbi pꝛimũ cõſiliũ tractatũ eſt de nece dñi. Item in eadẽ via vſus

Apparitõ ſtelle.

bethleem qſi in medio vie inter irlm ⁊ bethleẽ eſt locus vbi ſtella reap
paruit magis: qñ receſſerũt de irlm vſus bethleẽ ad querẽdũ pueꝝ Je
ſum natũ. Et ibi eſt ſeptennis indulgẽcia. Et ẽ ibi ciſterna in eodẽ loco

Monaſtriũ heli e

Ab hinc ꝓcedẽdo vſus bethleẽꝑ paruũ ſpaciũ eſt locus vbi eſt monaſte

Cicereſ cõuerſi in lapillos.

rium vbi helias mãſit ⁊ fecit penitẽciã. De hinc vltra eſt ager vbi cice-
res cõuerſi ſunt in lapillos. Ultra vſus bethleẽ eſt Sepulcrũ vbi ſepul-

Sepulcrũ rachel Betleem.

ta fuit Rachel diſtãs a bethleẽ vno quartali miliaris iuxta viã irlm it a-
nam. Inde venitur ad ciuitatẽ inclitã quõdã bethleẽ. q̃ eſt in tribu iuda
vbi fuit caput ipius dauid regis iudeoꝝ ⁊ mõ eſt ad inſtar opiduli pni

Tẽplũ egregiũ.

aliquot domus habẽs in cumulo. In hac bethleẽ eſt eccl'ia pulcherrima
⁊ miro mõ diſpoſita ex quadratis lapidibꝰ obtectis tabulis i pietibꝰ de
marmoꝛe. q̃ eccl'ia hꝫ tectũ cedrinũ i tignis ⁊ tegulis imputreſcibile. de
ſuper obtectũ laminis plumbeis ꝑ totũ ad crucẽ habẽs duas capellas
ex oppoſito choꝛi vnã a dextris: aliã a ſiniſtris. Huius eccl'ie nauis eſt ſa
tis oblonga ⁊ ampla habẽs xl. columpnas marmoꝛeas rotũdas ⁊ pul-
cherrimas qdruplici oꝛdine ſituatas. Et lõgitudo nauis eccl'ie eiuſdẽ ẽ xl
paſſuũ. i. ſcdꝫ ꝯſuetũ modũ gradiẽdi qs paſſus vocãt pedes. De latitudi
ne habet xx. paſſus pedũ mõ ꝑdicto. In parte meridionali dicta nauis:
eccleſia habet xiij. feneſtras. In aqlonari xi. ⁊ hec feneſtre in altũ habent
vt puto v cubitos vel circa In latuꝫ duos vel circa: glebate cemẽto ⁊ ob
fuſcate ne appareat eius pulcritudo vel auium qd adhuc in parietibus
alicubi apparet nõ abraſum ꝑ ſaracenos. Pauimentũ aũt huius eccl'ie
eſt de lapidibus marmoꝛeis quadratis planiſſimũ ⁊ leniſſimũ cũ lubꝛi
citate. Choꝛus aũt eiuſdẽ eccl'ie eſt vſus oꝛiẽtẽ vſqꝫ ad parietẽ oꝛiẽtalem
Et habet de longitudine xxx paſſus ſeu pedes. In latitudine xiij. Juxta
Choꝛũ ad ꝑtem ſiniſtrã vſus oꝛiẽtẽ eſt altare innixum parieti oꝛientali
in loco illo vbi magi cũ muneribus ꝑparauerũt ſe ad offerendũ mune-

rr Et ibi eſt indulgēcia ſeptē annorū. Et iuxta iſtum locū ē fons vbi ſtel
Locus ꝑparatōis muneꝝ magoꝝ.
la dr̄ cecidiſſe ꝑacto officio magoꝝ. Ad partē aūt dextrā chori reſpectu
orientis eſt altare innixū parieti oriētali vbi dn̄s Jhūs paruulus eſt cir
Locus circūciſiōis xp̄i.
cumciſus. Et ibi eſt plenaria indulgēcia a pena ⁊ a culpa Chorum autē
predictum tenēt greci. Sub choro directe ad xvj gradus deſcēdendo
(ſicut ad celariū) eſt rupes hodie deplanata ⁊ auro floriſata in teſtudine
Locus natiuitatis xp̄i.
quadrangularis ſicut capella habēs in lōgitudine xx paſſus pedū ſeu pe
des In latitudine circa ſex cubitos. In pte aūt orientali parietis ſeu ru-
pis illiꝰ ē cauatura vbi dn̄s Jhūs puerulus eſt natus de ſanctiſſima virgi
ne. Et in eodem loco illius cauature eſt altare ſub quo eſt fouea paruula
non ꝓfunda facta ꝑ caractere vbi beatiſſima v̄go Maria primū reperit
filium ſuū recēter vagientē. Et ibi eſt plena indulgencia Et ibi eſt deuo-
tio maxima oīm xp̄ianoꝝ qui omnes quociens intrant ibi ſe proſternunt
Ad partem dextrā ꝑdicti altaris ſeu loci natiuitatis xp̄i reſpectum habē
do verſus orientē: deſcendendo īfra tribus gradibꝰ: nō tn̄ directe verſus
meridiem: ſed inter meridiē ⁊ occidentē eſt cauatura ſeu ꝑſepe cauatū
Preſepe dn̄i.
in quo bos ⁊ aſinus dumtaxat poterant locari: ⁊ vas lapideū ſeu linter in
quo dn̄s Jhūs a ſua bn̄dicta matre abſconditus ē ⁊ iſte lectulus q̄drangu-
laris in lapide albiſſio ſub teſtudine de quo vaſe aīalia paſtum ſumebant
Et ibi eſt plenaria indulgēcia Et ibidē etiam eſt altare. Et hanc callpeā
ſoli fratres noſtri tenent. Nec intromittūt in die natiuitatis alias nati-
ones in capellā niſi pactis diuinis. Nam tūc Gardianus noſter ſingulis
diebus natalis domini in quolibet anno illo die cōducit aliquos thurcos
vel ſaracenos ad cuſtodiam oſtij qui nō ꝑmitunt alios xp̄ianos ſciſmati
cos intrare ſed ꝑcuciūt ⁊c. Juxta dictā ecclīam eſt clauſtrū fratrū in quo
Sepulchrū ſ. Jeronimi.
eſt ſepulcrūglorioſi Jheronimi vbi cōpoſuit bibliotecā in terra q̄ſi in ce
lario. vbi tantū eſt vna feneſtra deſuꝑ Jbi eīm fuit recōditū corpus eius.
ꝗ poſtea ē trāſlatū Romā. ibi etiā beati Euſebij corpus requeſcit. Quidā
Sepulchrū ſ. Euſebij.
ſoldanus videns illius ſacre eccl̄ie mirificū de tabulis marmoreis orna
Miraculum.
dratis ornatum ſicut ⁊ in pauimēto cogitauit de tabulis illis fectis qua
re palaciū ſuū in Cayro: et venientibus artificibus ⁊ Soldano ad deſtru-
endam eccleſiam quam helena ſancta compoſuerat volentibuſq̄ pri-
mum lapidē ſeu tabulā deponere ſubito ſerpens magnus apparuit rep
tans ſuper lapides diuidens eos per medium ⁊ terrens illos artifices
cuius veſtigia dicūtur apparere in tabulis: quod cernens Soldanus ter
ritus cūm artificibus abſceſſit. Ultra bethleem verſus orientē aliquali-
Locus quietis ſ. Marie fugiētis in egiptū.
ter ad aquilonē declināndo ꝑ deſcēſum in valle ē locꝰ vbi beata virgo ma
ria dicitur ꝑnoctaſſe fugiendo in egiptū cū puero ꝓpter herodis ſeuiciā
diſtās ab eccl̄a ꝑdicta quinq̄ vel ſex ſtadijs Et ibi eos reduxit ad viam re
ctam angelus Ab hoc loco verſus orientē ⁊ a bethleē ad vnum mediū
Ubi paſtoribus nunciata eſt natiuitas chriſti.
miliare noſtrum vel vnū quartale miliaris eſt locus qui vocabatur tur-

J

Terre ſancte deſcriptio.

rio gregis. vbi angelus nũciauit paſtoribus natiuitatẽ xp̃i qui vigila-
Paule habitatio.
bant ſup gregẽ In quo loco beata Paula fecit ſibi magnũ edificiũ ſeu
clauſtrum virginũ cuius adhuc veſtigia apparẽt. De bethleẽ ad tres
leucas quaſi ad duo miliaria nr̃a vel min⁹ eſt mõs altus cui adiacet villa
Rama excelſa.
Rama excelſa de q̃ videtur quaſi tota arabia vſq; ad montẽ Seijr ⁊ oĩa
loca circa mare mortuũ: videtur etiã Ebron. videtur ⁊ totũ litus maris
Mons Engadi latibula dauid.
magni a Joppen vſq; Gaza. De bethleẽ ad vj leucas ſunt montes En-
gadi cõtra orientem ⁊ loca tutiſſima latibula dauid. De bethleem ad
Ebron.
quinq; milaria nr̃a verſus meridiẽ ẽ Ebron vrbs antiquiſſima philiſtino
rum Et eſt adhuc hodie tã magna ſicut Schadecz. Ibi in eodẽ loco ſe
Sepultura patriarche: Spelunca duplex.
pulti ſunt Adã cũ Eua Abrahã cũ Sara Iſaak cũ Rebecca Jacob cũ
Lija. Hij quatuor patriarche cũ p̃dictis vxoribus ſuis tumulati ſunt in
ſpelunca duplici Ubi ẽ hodie pulchrũ fortaliciũ ⁊ ibi fuit quõdã eccl'a ⁊
fuit ſedes kathedralis a xp̃iãis quõdã edificata. hodie a ſaracenis poſſi
detur ſicut ⁊ tota ciuitas. Non lõge ab hac eccl'a q̃ſi ad quatuor ſtadia
ideſt fere quaſi ad capellã vbi ſctũs Staniſlaus eſt occiſus: ab eccl'a ſan
Ager damaſcenus.
cti bernhardini: eſt ager damaſcen⁹ vbi fuit primus hõ formatus de li
mo terre De quo dr̃ formauit deus hoiem de limo terre Inueni ſcri-
ptum in ptibus orientis q̄ hec terra ab incolis comeditur ⁊ ꝑ egiptum
venalis portatur Et quãto ꝓfũdius vel latius foditur tantũ dei diſpoſi
tiõe anno finito reintegrat⁹ reperitur. ſed mihi hoc nõ eſt ꝓbabile Et iſte
ager eſt in valle Et in illo loco fui cũ xx fratrib⁹ aſſociat⁹ ꝑ ſaracenos Ul
tra agrum damaſcenũ in alio mõte quaſi ad iactũ binũ ſagitte eſt ſpe-
Locus lacrimarũ adam ⁊ eue
lunca in quadã ruppe In qua Adam ⁊ Eua fecerũt penitenciã ⁊ luxe-
runt Abel occiſum centũ annis Et ibi eſt mõ aqua ⁊ vocatur mõ locus
Mõs mambre
lacrimarũ. Juxta Ebrõ verſus meridiẽ eſt mõs Mambre forte ad v: vl'
Dom⁹ abrahe.
ſex ſtadia Et ibi apparẽt adhuc muri domus vetuſtiſſime ipius Abra-
Arbor ſacra ſub qua abrahã viſit tres angelos
ham vbi mãſit Et iuxta illã domũ eſt arbor frõdoſiſſima ⁊ viridis. ſatis
alta ⁊ multũ ſpiſſa Et vocatur ilex. ⁊ eſt genus quercus Ibi Saraceni
faciunt ſuas deuotiones ⁊ in magna reuerẽcia habẽt illã arborẽ que tã
diu apparet viridis a tp̃e Abrahe vſq; nũc ⁊ ligãt panniculos in ramis
faciẽtes ſuos caracteres Et tenẽt q̄ ſi quis abſcideret aliquid d' p̃dicta
arbore. infra annũ moreretur Sub hac arbore dr̃ abrahã ſtetiſſe vt i ge
neſi dr̃ q̃n tres vidit ⁊ vnũ adorauit ideſt vidit ſctã trinitatẽ in ſpẽ ange
lorum Locus aũt ille in quo ſteterũt angeli eſt in mõte ſtipatus arbo
rib⁹ ꝓceris pulcerrim⁹ Et diſtat ab ilice quaſi ad vnũ ſtadiũ Et hãc ar
Deſertũ Joannis baptiſte.
borem vidi ⁊ tetigi Ab ebron mediũ miliare eſt deſertũ vbi Joẽs ba-
ptiſta mãſit poſtq; egreſſus eſt de primo deſerto qd' eſt ꝓpe ilr̃m diſ-
tans ad ſcdm mediũ miliare ⁊ a domo paterna medio tantũ diſtat mi
Sepulchrũ Loth.
liari Septio miliario italico ab Ebron ẽ ſepult⁹ loth nepos Abrahe In
alia parte ciuitatis Ebron eſt mõs groſſus ⁊ altus. In cuius ſumitate

Cayn occidit Abel fratrē ſuum. diſtans ab Ebron ad ſex ſtadia. Et ab
hoc loco occiſionis Abel ad vnū ſtadiū eſt locus Ubi deus oīnipotens
adducens Abrahā oſtendit ei mirabilia ſua Et qñ ignis deſcēdit de ce
lo ⁊ cōburebat ſodomā ⁊ ruebat Et de illo loco videtur mare mortuū
⁊ etiam mare magnū. ¶ Loca occidētalia reſpectu Jrl'm. De irl'm
verſus occidentē ad mediū miliare eſt clauſtrū forte Jacobitaꝝ Et ibi
demonſtratur locus de quo exciſum eſt lignū ſctē crucis. Et diſtat ille
locus a irl'm vno medio miliari nr̄o. Et iuxta illū locū eſt via ad domū
Zacharie. A irl'm ad vnum magnū miliare polonicū vel ruthenicū eſt
eccleſia murata ſatis alta vbi natus eſt ſctūs Joannes baptiſta: et ibi
modo Saraceni fecerūt ſtabulū oviū ⁊ caprarū Eſt tñ ibi Indulgēcia
plenaria. Ultra illā eccl'am ad duo ſtadia eſt domus Zacharie Et ibi vi
ſitauit beata virgo Maria Elizabeth in īferiori loco domus: quia in ſu-
periori loco fuit palaciū Zacharie. Ibiqꝫ in eodem loco inferiori Eliza-
beth abſcondit Joannē puerū in ruppe a facie herodis ꝑcucientis pue-
ros Eſt etiā ibi fons vbi philippus baptiſauit Eunuchum. A domo Za-
charie adhuc verſus occidentē eſt deſertū diſtans medio miliari nr̄o a
domo Zacharie: vbi beatus Joānes baptiſta ſexto anno etatis ſue vel
circa de domo paterna ſe trāſtulit. ibiqꝫ manēs locuſtas ⁊ mel ſilueſtre
māducauit Et ibi eſt capella vbi māſit atqꝫ eſt ibi riuulus aque ⁊ rube
tum In medio vie a domo Zacharie adhuc eſt lapis groſſus admodū
ſedis cauatus In quo Zacharias dr̄ ſepius quieſcere quādo ſolebat viſi
tare Joēm filium ſuū Et iſtud deſertū Joannis fuit primū diſtans a ie
ruſalē duabus leucis id eſt mediū ſcd'm miliare de noſtris vbi eſt aſcē
ſus de irl'm ꝑ mōtana Judee. Per hāc viam vaditur in egiptū. Iterū
de irl'm verſus occidētē aliq̄l'r tñ declinādo ad aq̄lonē vadēdo ad Jop
pen ſeu Japhum vbi eſt portus peregrinorū in littore maris. Primo
occurrit arimathia opidum Joſeph decurionis qui ſepeliuit dn̄m di-
ſtans a irl'm ꝑ vnam leucā. i. medio miliari noſtro ⁊ eſt in monte alto.
⁊ videtur de irl'm Et ibi eſt capella in qua eſt ſepulcrū ⁊ oſſa ſcti Samu
elis ꝓphete Et ibi Judei cuſtodiūt hāc capellā Circa hāc capellā nō eſt
aliud niſi vna domus vbi Saracenus habitat. Et hec arimathia voca-
tur etiam Ramatha. Nec multū iſta via diſtat ab illa que eſt verſus do
mum Zacharie de irl'm. niſi ꝙ domus zacharie declinat verſus occidē
tem. ſed arimathia de irl'm declinat aliqual'r ad aq̄lonē. Adhuc de irl'm
vadendo ad Joppen v̄ſus occidētē aliqual'r ad aquilonē eſt Emaus ca
ſtellum diſtās ſexaginta ſtadijs a irl'm id eſt duabus leucis hoc ē ad me
dium ſcd'm miliare noſtrum. vbi dn̄s ſecutus diſcipulos duos in die re-
ſurrectionis comedit cū eis Et ibi hodie nihil aliud eſt niſi domus mu
rata quadrāgularis carens opimēto Circa iſtū locū Peregrini trāſeū
tes ieruſalē ſolent pauſare ⁊ neſciūt quicquā de iſto loco: quia Sarace

Ubi Cain occi-
dit abel.

Clauſtrū Jaco-
bitaꝝ.
Ubi eſt exciſa
crux chriſti.

Locus natiuita
tis Joannis ba
ptiſte.

Domus zacha-
rie.
Fons in quo phi
lippus baptiſa-
uit Eunuchū.
Deſertū Joan-
nis baptiſte.
Lapis quietis
zacharie.

Arimathia.

Samuelis ſe-
pulchrū Ibi fuit
natus Samu-
el. Ramatha.

Emaus.

Joppen.

ni corū mutare eis nō indicāt. Per hāc viā de irl'm ad Joppen que vo
catur. Japhum vel zaphum ſunt forte ſedecim leuce. ideſt decem mili
ria noſtra. ⁊ non plus. Ibi eſt portus peregrinoꝝ katholicorū Ibi ho-
die nihil aliud eſt niſi due turres in littore maris quas Saraceni inha
bitant cuſtodiētes littus. Ad hunc portū veniētes xpiani de naui egre-
di nō audēt niſi primū miſerint ad fratres nr̄os in ieruſalē vt impetrēt
conductū ſaluū apud dn̄m irl'mitanum. Et habētes cōductū in egreſ

Tributū ex peregrinis.

ſu nauis ad terrā ſctām a qualibȝ pſona ſaracēi ꝑ teloneo accipiunt v.
ducatos auri ꝑ ſoldano A Joppen iterū v̄ſus ieruſalē ad vnum miliare

Mons Modon

maxim noſtrū eſt mōs modijn· Quarto miliario a modijn eſt lyda ciui

Lijda que diſpolis. ⁊ ſ. georgiꝰ
Enee claudi ſanatio
Cornelij bap:
Aſſur.
Tabite reſuſcitatio

tas que diſpolis dr̄ Jn qua corpꝰ beati Georgij fuiſſe teſtātur. Et nūc
ſctūs georgius a vulgo dr̄. Jn lyda petrus ſanauit claudū quēdā noīe
Eneam. Et ibi etiā Petrus baptiſauit Corneliū Ibi etiam eſt munitō
aſſur aliquot leucis a Joppen. iuxta mare vbi Petrus reſuſcitauit Ta-
bitham: Et nota ꝙ iſta predicta loca a Joppen ſunt ad dextrā partem
recte vie ducētis ad irl'm· Et de Joppen vadendo iuxta mare in circui
tu terre ſctē ad quatuor leucas in tribus miliaribꝰ nr̄is: diſtat Jeth nō
longe a mari ſita que fuit vna de ciuitatibus phyliſtinoꝝ. vbi iam incipit
terra Phyliſtinoꝝ ⁊ vocatur Paleſtina. hec Jeth ciuitas vocatur nūc

Ibylij ſeu Jeth principiū terre philiſtijn.

Jbylijn. Et hodie eſt paruum caſale in villa. De Jeth ad duas leucas

Bethſanies.

eſt Bethſames cōtra auſtrū. Deinde iuxta mare eſt acharon vna de v
ciuitatibus Phyliſtinoꝝ non lōge ab Azotho Ubi nūc ē eccl'a Jn qua

Abacuk ab angelo portatus.

angelus domini inueniēs abacuk portantē prādiū meſſoribus tulit ca-
pillo capitis in babiloniā vbi eſt nunc Cayrus ſuꝑ lacum leonū vbi erat
Daniel. Nūc vero eſt paruum caſale. De acharon duobus miliaribus

Azotus.

noſtris iuxta mare eſt azothus. Deinde alijs duobus miliaribus nr̄is di

Aſcalona herodis patria.

ſtat Aſcalona ciuitas de qua fuit Herodes dictus aſcalonita cuius tē
pore chriſtus eſt natus. De aſcalona duobus miliaribꝰ nr̄is cōtra au-

Gazare vl' gaza Ubi Samſon ſe occidit.

ſtrum eſt ciuitas Gazare vna de v. ciuitatibus phylijſtinoꝝ vbi Sam-
pſon ſeipm̄ interfecit in palatio cuius adhuc parietes manēt. Et hec ci
uitas adhuc ꝑmanet ⁊ ꝑ eam itur de irl'm v̄ſus Egiptū Et prius voca-
batur gaza hodie gazare dr̄ Et diſtat puto a ieruſalē ꝑ duas dietas.

Damiata
Hieremie lapidatio.

Jtem de hac gazare dieta vna cū dimidia v̄ſus egiptū eſt damiata ciui
tas Egipti vbi Jheremias ꝓpheta fuit lapidatus Damiata antiqua ē
deſtructa ſed loco eius alia eſt edificata diſtans a mari ꝑ duas leucas
Et eſt in rippa Nylij fluuij vbi nūc eſt portus mercatoꝝ de Jponenti.

¶ Loca aquilonaria Jeruſalē

Pro quo nota quod Siria ſub qua in
cluditur terra ſctā eſt regnū latiſſimū Tota em̄ terra que eſt a tigri flu-

Sirie extenſio.
Sirie partes.

uio vſqȝ ad Egiptū: Et a mari magno vſqȝ Arabiā gn̄aliter Siria nun-
cupatur Cuiꝰ Sirie ꝓuincie ſunt iſte j Judea que erat caput ij tribuū.
ij Samaria caput x tribuū iij prouincia phenicis iiij Celeſiria v Tra-

conitidis vj Iturea vij Gallilea viij Meſopotania ix Idumea x Siria damaſci ¶ Prouincia phenicis Que eſt ad aq̄lonē reſpectu ieruſalem Et eſt vltra gallileā ad aquilonē reſpectu ieruſalē In qua ꝓuincia Phenicis eſt Achon diſtans a ieruſalē ꝑ xxxvj. leucas id eſt ꝑ xxvij miliaria noſtra hec ciuitas Achon antiquitus dicebatur Tholomayda valde munita Cuius due ꝑtes a mari ambiūtur Tercia campū reſpicit qui eā fecūdat hec ciuitas achon nūquam fuit de terra ſancta Nec a filijs iſrahel poſſeſſa licet in tribu Aſer in deſcriptione terre ſctē fuerit aſſignata Et habet ab auſtro montē Carmeluꝫ Non illū qui eſt in tribu Iuda vbi ille Nabal habuit paſtores ⁊ domū ꝓ eis ⁊ ibi totōdit oues Et ſemel cōtingit ꝙ Dauid miſit ad euꝫ ⁊c. Ille ſtultus nabal reprehēdit Sꝫ Abigayl vxor eiꝰ ⁊c. Ut j Re. xxv Sꝫ iſte mōs Carmelꝰ ē i tribu Iſachar In q̊ morabatur helias ī hoc mōte fuit villa noīe Zaphra vbi vt aiūt aliq̄ Jacobus ⁊ Jōes filij Zebedei germani nati ſunt In pede huius mōtis vltra torrentē Cyſon ad iiij leucas eſt ciuitas Cayphas ſiue porphiria vbi Helias ſacerdotes Baal interfecit vt dr̄ Re: hec vero regio phenicia ſiue Siria phenicis ad huc extēditur cōtra auſtrū i. vſus ieruſalē ad tres leucas. Deinde ad tres leucas trāſeūdo montē Sarō fuit caſtrū Scādaliō qd alexāder magnus obſidēs Thirū dr̄ cōſtruxiſſe qd poſt paſſionē xp̄i Baldwinꝰ rex ieruſalē dr̄ repaſſe. ¶ De Achon ꝓcedendo cōtra Aquilonē forte ad vij leucas Eſt Thyrus ciuitas magna in pede montis ſita vndiqꝫ circumdata ⁊ muris fortiſſimis munita In hac ciuitate multe fuerūt reliquie ſctōꝝ Ibi etiā Origenes ſepultus fuit Ibi innumera multitudo martirum occubuit Ante portas ciuitatis auſtralem ad iactū duarū baliſtarum oſtenditur locus p̄dicationis xp̄i. ⁊ lapis vbi predicauit vbi fuit fūdata eccleſia Ibi etiam eſt locus vbi mulier extulit vocē ſuam dicēs Btūs vēter qui te portauit Itē Thyrus xp̄m ambulatē in marittima Sirie noluit vt fertur recipe Et hec Thyrus forte diſtat a ieruſalē xl. leucis forte xxx miliaribus noſtris a Thyro verſus orientem forte ad xij. leucas. vel circa Eſt belena ciuitas in pede mōtis libani que eſt cōtra damaſcum que prius leſen vocabatur Cum eīn eſſet ꝓcul a Sidone fere ad x leucas quia adiutoriū nō habuit ceperūt eā filij Dan ⁊ appellarūt dan Vñ dr̄ j Re. Cōgregatus eſt populus a Dan vſqꝫ Berſabee que nūc Gybilinꝰ dr̄ Et nota ꝙ a dan incipit terra ſctā ⁊ ꝓtenditur in lōgum vſqꝫ ad berſabee per. 120. leucas lombardicas Nam a ieruſalē vſqꝫ berſabee ſunt xxv leuce vbi eſt terminus Iudee contra Auſtrū ⁊ hec barſabee eſt cōtra deſertū magnum quod extenditur vſqꝫ ad flumē Egipti In quo filij iſrael multo tp̄e māſerunt de loco ad locū tranſeūtes Dicta aūt ciuitas Dan vel leſen vel belena nūc vocatur Ceſarea Philippi. quia eā philippus tetrarcha appellauit Ceſaream in honorē Tyberij Ceſaris que grece Paneas dr̄

Phenicie ſitus Achon que Tolomaida vocatur.

Carmelus mons duplex.
Nabal.
Helie habitatō
Zaphira villa.
Toreus cyſon.
Ubi helias ſacerdotes baal occidit.
Mons Saron.
Scandalion.
¶ Thyrus.

Origenis ſepulchrū.
Locus predicationis chriſti.
Ubi dictū eſt. Btūs venter qui te.
Belena olim Leſen. Libanꝰ mons.

Dan.
Berſabee nūc gibilinus.
Terre ſancte extenſio.

Ceſarea Philippi.

Terre ſancte deſcriptio.

Ibiq̃ in declino mõtis libani duo fõtes oriuntur ſcȝ Jor ⁊ Dan q̄ poſt modicū cõfluētes Jordanē efficiūt q̄ Pellā ⁊ iter Tyberias ītrat mare Jſtud flumen Jordanis quādā vallē ingrediēs in ſtagnū colligitur qđ ad aquas maron vocatur Qui poſt longos circuitus quos facit Traconitidem ⁊ Jtureā ſeparās Tādē inter Capharneū ⁊ Corozayn mare gallilee ingreditur ad quatuor leucas a Cedar ciuitate que ē ſupra mõtem poſita Et de mari egreditur ⁊ poſt longū ſpaciū Jordanis valles ingreditur ⁊ ī ſtagnū colligitur qđ vocatur mare mortuū de quo infra

¶ Redeo ad Thyrū Jtā de Thyro ad tres leucas cõtra aquilonē ē fluuius Eleuterius fluens de Jturea ſiue gallilea genciū qui intrat mare magnum Uſq̃ ad hūc fluuiū Jonathas pſecutus eſt demetriū Ab iſto fluuio eſt Sarrepta Sidonioꝝ ad tres leucas in littore maris Et hec ciuitas Sarrepta apparet quõdā glorioſa fuiſſe: hodie eſt modica. Añ eius portam oſtenditur vbi Helias venit ad viduam Sarreptanam ⁊ ibi filium eius ſuſcitauit ⁊ ibi erat cenaculum vbi cenauit Jbi lechitus olei ⁊ farina nõ ſunt imminuta. De Sarepta ad duas leucas eſt Sydõ quondā ciuitas magna vrbis fenicis cuius ruine adhuc magnitudinē eius teſtantur ⁊ adhuc eſt fortis in corde maris ſita habens hinc inde duo caſtra munita Ante portā Sydonioꝝ oſtenditur vna capella in loco vbi dñs Jhūs locutus eſt cū muliere cananea ⁊ ſanauit filiam eius in via que ducit ad Ceſareā philippi ⁊ Jturеam. Ab iſta ciuitate Sydoniorum contra orientē mons Antilibanus eſt: ⁊ diſtat ꝑ vnam leucam ⁊ dimidiam ⁊ ibi habetur vinū delicatiſſimum. Ultra Sydonē ad ix leucas eſt ciuitas valde nobilis ſcȝ Beruth vbi dr̄ xpūs predicaſſe Jbi fuit imago ſaluatoris a Judeis ꝑcuſſa ſanguinē fluens ibi circa beruth ſanctus georgius circa mare fertur occidiſſe draconē Alij dicunt ꝙ in georgia. Poſt Beruthū ad ix leucas eſt ciuitas Bibliū de qua dr̄ in libro Re: De biblio ad ix miliaria eſt ciuitas Tripolis nobilis ⁊ munitiſſima abundans multis bonis. Jbi habitant in ea greci latini armeni Maronite Et de ſerico ibi multa faciunt Campus ante ciuitatem ꝯtinet vnam leucā in longitudine ⁊ in latitudine dimidiā. Juxta Tripolim ciuitatem eſt fons ortorum fluens impetu de lybano. ſicut dr̄ in Canticis. Ad radicem montis lybani oriūtur farfar ⁊ abana fluuij damaſci. in finibus illis Euſtachius vxore priuatus ⁊ filijs deſolatus receſſit. Abana ſe mari magno copulat farfar ꝑ Siriam tendēs in antiochiā labēſq̃ ſecus muros eius quarto miliario ab antiochia in portu ſcti Simeonis mediterraneo deſcendit. De Tripoly ad duas leucas eſt mõs Leopardorum rotūdus ⁊ altus diſtans a lybano ad vnā leucā Jn pede aquilonari eſt ſpelunca in qua eſt monumentum habens xxvj pedes lõgitudinis Et illud dicūt Saraceni eſſe ſepulcrū Joſue Sed creditur ꝙ ſepulcrum Joſue eſt circa Sychen in latere mõtis. De ſpelunca iſta ad tres

Fontēs Jordanis. Pella tiberias Stagnū ad aquā maron.
Mare galilee.
Cedar.
Mare mortuū.

Eleuteriꝰ.
Jturea ſiue galilea genciū.
Sarepta ⁊ Sodonioꝝ.
Ubi helias ſuſcitauit filiā vidue
Sijdon.

Ubi xpūs alloquebatur chananeam Antilibanꝰ

Beruth.
Ymago ſanguine fluens.
Ubi ſanctus Georgius occidit draconē Bibliū
Tripolis.

Fons ortoꝝ.
Farfar Abana.
Ubi Euſtachius vxore ⁊ filij ſpriuatus
Portus. ſ. Symeonis. Leopardoꝝ mons.

Sepulcrū Joſue

leucas contra aquilonē oſtenditur caſtrū Arathas. ibi etiā ꝓpe eſt La
odicia ciuitas magna. De Arathas vſqꝫ in antheradū ſunt octo leuce
vbi beatus Petrus ꝓ̄dicauit dum iret Antiochiā Hee oēs ciuitates
ſunt verſus aquilonē reſpectu achon De achon aūt verſus orientē ad
v. leucas occurrit Caſale quoddā quod ſctūs Georgius dr̄ quia ibi fuit
natus Et eſt ſitum inter mōtana in valle In beruth aūt occidit draco-
nem. In Rama aūt q̄ diſtat ab ir̄lm ꝑ xx. miliaria fertur fuiſſe ꝯbuſtus
In lydda autē ſiue diſpoli corpus beati Georgij martiris fuiſſe dicitur
Ab illo caſali qd ſctūs Georgius dr̄ ad duas leucas verſus orientē eſt
Dothaijm ſub monte Bethulie vbi Joſeph inuenit fratres ſuos Et eſt
locus pinguis in paſcuis ⁊ aquis Et eſt ibi ciſterna vbi Joſeph fuit miſ
ſus. ¶ Ultra beruth credo ad xx ⁊ aliquot leucas eſt illa ſa
cra Antiochia in ꝓuincia Celeſirie. vbi Petrus kathedrā ſuſcepit que
eſt poſt antheradū que adhuc eſt in ꝓuincia phenicis De antiochia fu
it Galienus medicus ⁊ beatus Lucas ewangeliſta medicꝰ nepos eiꝰ
quem ipe galienus docuit medicinā hec prius vocabatur reblata ſed
ipſam Antiochus ampliauit ⁊ tūc vocata fuit Antiochia. In ipo prin-
cipatu Celeſirie verſus occidentē eſt ciuitas Tharſis In qua fuit natꝰ
btūs Paulus aplus. ¶ De Achon verſus auſtrū ſeu ir̄lm In
prouincia gallilee iam ē ciuitas Neptalim ciuitas Thobie. De nepta-
lim ad duas leucas eſt Beczayda ciuitas Andree ⁊ Petri ⁊ Philippi
Et eſt ſupra mare gallilee cōtra orientem iuxta quā fluit Jordanis flu-
uius paruus ⁊ intrat mare gallilee. Inde a Beczaida ad duas leucas cō
tra meridiē eſt Magdalum caſtrū ſuꝑ mare gallilee. de q̊ Maria ma-
gdalena traxit vocabulū. De Bethſayda cōtra orientē ad vnam leucā
eſt locus vbi ſtetit dn̄s Jhūs in littore maris poſt reſurrectionem qn̄
dixit diſcipulis ſeptē Pueri habetis pulmētarium Cuius adhuc veſti-
gia in lapide oſtenduntur Circa hoc mare gallilee xp̄us ſepius ambulaſ
ſe legitur Ibi eciā vocauit ad ſuū apoſtolatū Petrū Andreā Jacobū ⁊
Joannē Ibi ſuꝑ vndas ſiccis pedibus ambulauit Ibi Petrus ad eum
voluit etiam pedibus ire ſed incipiebat mergi ⁊ eum dn̄s erexit Ibi re
the aploꝝ ruptū pre magnis piſcibꝰ Ibi ꝓpe hoc mare ē ciuitas Thi-
beria a q̄ etiā vocatur mare Thiberiadis i q̄ habetur mēſa illiꝰ cene quā
fecerūt xp̄o ij. diſcipuli in Emaus in die reſurrectiōis Ibi de ꝓpe mō
ſtratur mōs dictꝰ mēſa mōs pinguis In cuiꝰ pede dn̄s ſaciauit v. milia
hoim de v. panibꝰ De hoc mōte mēſa ad vnā leucā ⁊ dimidiā cōtra orië
tē eſt Capharneū quōdā glorioſa ciuitas xp̄i ⁊ ibi iuxta Capharneū habe
tur caſtrū forciꝰ tociꝰ terre ꝓmiſſiōis. In q̊ ferunt natā eſſe beatā Annā
matrem beate virginis Marie Deinde eſt Corozaym cui dn̄s inpreca
tus eſt De corozaym ad quatuor leucas cōtra orientē eſt Cedar ciuitas
munitiſſima Ibi eſt Chana gallilee vbi dn̄s cōuertit aquā in vinū in nu

Arathas caſtrū
Laodicia.
Antheradum.

Sanctus Geor
gius.

Dothaijm. Mōſ
bethulie
Ciſterna ioſeph
¶ Celeſiria
Anthiochia
olim reblata.
Galienus. Lu-
cas euāgeliſta.

Tarſis.

¶ Gallilea
Neptalim.
Bethſayda.

Magdalon.
Ueſtigia xp̄i in
lapide.

Que xp̄s fecit
circa mare gali
lee.

Tiberia.
Mēſa cene dn̄i
in emaus.
Ubi xp̄us ſatu
rauit quinqꝫ mi
lia hominū.
Capharneum
Caſtrū i quo fer
tur nata. ſ. An-
na.

pcijs. Jbi eſt locus nuptiarū caverna in ſaxo cavata que capit paucos
homines Deinde de Chana gallilee ꝯtra meridiē verſus Thyberiadē
ſupra dothaym eſt mons Bethulie vbi Judit occidit Holofernē De
Bethulia ad vij. leucas eſt Thiberias civitas ſupra mare gallilee olim
dicta Genezareth De Chana gallilee contra auſtrū ad ij leucas eſt civi
tas Zophot de qua fuit oriūdus ſctūs Joachim pater beate virginis
⁊ ſctā Anna Et eſt tribus aſer iuxta vallem Camaleō.
De zophot ad duas leucas cōtra auſtrū ſed aliquātulū declinando ad
orientē eſt illa glo͛ſa civitas Nazareth vbi flos florū de radice Jeſe pul
lulavit Jn Nazaret labitur egregi⁹ fons ex quo in puericia Jhūs ſole
bat haurire ⁊ matri ſue deferre Et hec civitas diſtat ab irl͞m ꝑ tres die
tas vel circa quaſi xv milaria noſtra Erat quondā civitas Nūc eſt opi
dulum parvulū ſicut ⁊ bethleē paucas domos habēs Jbi eſt locus vbi
angelus Gabriel nunciavit beate virgini incarnationem filij dei. Sed
illa capella vt fertur de illo loco eſt trāſlata ad loretū ꝑ angelos. Et di-
ſtat Nazareth vij leucis ab achon. Extra Nazareth verſus auſtrū ad di
midium leuce eſt locus in rupe in mōte qui vocatur ſaltus domini vbi
Judei volebāt Jhūm precipitare ⁊ exivit de manibus eorū ⁊ in ruppen
aliam ꝓſilit Jn qua mōſtrātur veſtigia pedū eius De iſto mōte p̄cipi
tationis xp̄i videtur mōs Thabor. Hermō ⁊ Hermonij Villa illa En
dor vbi Saul ad phitoniſſam venit Et Naym ⁊ Jezrahel. Et fere tō-
ta magnitudo campi Ezrelon. De Nazareth ad mediū ſcd̄m miliare
ruthenicū cōtra orientē eſt ſacer mōs Thabor vbi xp̄us eſt trāfigura-
tus Jn pede mōtis huius oſtenditur locus vbi Melchiſedech qui alio
nomine dr̄ Seth filius Ade occurrit Abrahe a cede regum revertenti
quādo recuperavit Loth nepotē ſuū Et iſte eſt mōs altus Jn quo ſunt
ruine palatioꝝ ⁊ edifitioꝝ in quibus latitant leones ⁊ alie beſtie Et ſūt
ibi regales venatiōes Jn deſcenſu huius mōtis a pte orientis eſt Tor-
rens Cyſon. ¶ Ultra torrentē cōtra auſtrū ſed aliquātulū
contra orientē eſt mons Hermon modicus Jn cuius latere ſupra tor-
rentem Ciſon eſt villa Endor p̄dicta Poſt ad tres leucas eſt mōs Ca
ijm vbi lamech occidit Chaijn Poſtea mons macedo Mons gelboe
⁊ mons Hermō ita ſunt diſpoſiti vt ſit hermon ab Aquilone ⁊ gelboe
ab auſtro Et in medio eſt planicies duarum leucarū lata quatuor lon-
ga Jſta planicies eſt vbi ſepe fuerūt cōflictus magni Jbi eñ gedeō ſu
peravit madianitas Saul ſupatus eſt a philiſteis Et philiſtei caput ei
us abſcidētes ⁊ Jonathe ſuſpenderūt in civitate Bezan in muro que
eſt inter Jordanē ⁊ gelboe Nota tñ ꝙ de mōte gelboe non eſt verū qd
dicitur ꝙ nec ros nec pluvia ibi deſcenderit. ſed bene verum eſt ꝙ eſt ſte
rilis et aridus ⁊ petroſus Nota etiam ꝙ Gallilea eſt fere tota campe-
ſtris ⁊ plana.

Mons bethulie vbi olofernes occiſus ē Thiberias ſeu genezareth. Zophot patria ſ. Joachī Camaleon. Nazareth. fōs

Locus annūciatiōis incarnatōis verbi dñi. Ubi iudei volebant precipitare dñm. M. Thabor. M. Hermon. M. Hermonij Endor. Naim. Jezrael. Cāpus ezrelō. Thabor Mōs Ubi Melchiſedech occurrit Abrae. Torrēs Ciſon.

Mons Hermō Endor. Mons Caijm vbi Lamech occidit Caijm. Situs gelboe ⁊ Hermon. Ubi gedeon vicit Saul ⁊ Jonata. Gallilee diſpoſitio. Cilim caſtrū

¶ Samaria. Prouincia ſamarie incipit a Eylim caſtro contermina
galilee. ¶ Pro quo nota ꝙ Samaria eſt montoſa Et a caſtro Gylym
vſqꝫ ad Jordanem cōtra orientem ſunt ſex leuce. De Eylim ad quinqꝫ
leucas contra auſtrum eſt ciuitas Samaria que nūc Sebaſte dicitur no
bilis quōdā nunc niſi duas domos habet in ſumitate mōtis: vna vbi fu
it palacium regis Scda eſt in honore ſcti Joannis baptiſte Jn qua fu
it ſepultus inter Heliſeū ꝛ Abdiam. Et diſtat ciuitas Samaria a irl'm
forte xi. leucis Trāſlatum em̄ fuit corpus beati Joānis de Machyrōta
opido qd hodie dr Ajelon vltra Jordanē. in dictam Sebaſten Jbi eti
am eſt ꝓpe Therſa. De Sebaſte cōtra auſtrum duabus leucis ē mons
Bethel. Jn de ad dimidiā leucā eſt mons Dan ſupra ciuitatē Sychen
ad ſiniſtrum. Jnter bethel ꝛ Dan eſt ciuitas Sychen vel opidū magnū
que nunc Neapolis dr que alio nomine dr Sijchar de qua Joannes. de
hac Sijchen filius emor enei rapuit dijnā filiā Jacob. Jn Sijchē fuerūt
oſſa Joſeph de Egipto trāſlata ꝛ ſepulta. Sychen diſtat ab irl'm ſpatio
duarum dietarū Et ꝓpe iſtam ciuitatē eſt campus quē Jacob donauit
filio ſuo Joſeph Et ibi nō longe a porta ciuitatis Sychen eſt fons Ja
cob ſiue puteus ſup quē dn̄s ſedit ſiciens fatigatus ex itinere ꝛ pecijt a
Samaritana aquā Jn quo loco quondā fuit eccl'a fabricata A dexterā
Sychen eſt mons Gariſijm: de quo dicebat mulier xp̄o patres noſtri
in mōte hoc adorauerūt ꝛc. Ad ſiniſtrā fontis oſtenditur māſio Jacob
ꝛ predium quod dedit. Joſeph Per vnam leucā ꝓpe Sychen eſt ciui
tas Luza in qua habitauit Abraham ꝑ multum tp̄us. Jn luza vt aiunt
aliqui Jacob dormiens vidit ſcalam quādo dixit ꝙ terribilis eſt locus
iſte ꝛc Et appellauit locū illū Bethel qui antea luza vocabatur Jn mō
te Bethel quidā opinātur ꝙ Abrahā filium ſuū Jſaac voluit imolare
Alij vero dicunt ꝙ in mōte caluarie: vbi dn̄s eſt crucifixus. A quibuſdā
dicitur ꝙ locus vbi Jacob dormiēs vidit ſcalam ſit ille locus montis
vbi poſtea templum eſt edificatū a Salomone. De Sychen ꝓcedendo
contra orientē ad Jordanē ad quatuor leucas eſt Emon opidum val
de bonum ¶ Sciendū aūt ꝙ ab ortu Jordanis ſub monte lybano vſqꝫ
ad deſertū Pharan fere ꝑ centū miliaria ꝛ plus ipſe Jordanis in vtro
qꝫ latere campos latos ꝛ amenos habet Et inde vſqꝫ ad mare mortuū
Planicies aūt que eſt inter Jordanē ꝛ Jhericho vocatur Galgala vbi
longo tp̄e caſtrametati ſunt filij Jſrahel tranſito Jordane.
¶ Loca orientalia reſpectu irl'm Un̄ nota ꝙ in parte orientali muri ci
uitatis irl'm duntaxat hodie eſt vna porta que ducit cedar vel ad tor
rentem ꝛ montē oliueti. quia porta Aurea que erat iuxta templū Sa
lomonis ꝑ quā dn̄s intrauit in Ramiſpalmarū eſt cluſa Sed per illam
portam predictā fit egreſſus de ciuitate verſus montē oliueti ꝑ deſcen
ſum ad duo ſtadia ad vallem. Ubi primo eſt lapis albiſſimus latus ꝛ
aliqualiter eminēs a terra vbi ſctūs Stephanus eſt lapidatus Et ibidē
R

Eylim caſtrū.
Samaria ſeu ſebaſte.
Sepulcrū Jōis baptiſte.
Therſa.
Mōs betel.
Mōs dan.
Sijchen ſeu neapolis vel ſichar.
Oſſa Joſeph.
Fons iacob vbi dn̄s petiuit aq̄s a ſamaritana.
Mōs gariſijm.
Preciū qd dedit Jacob ioſeph
Luza.
Uiſio ſcale.
Betel. Ubi iſaac imolatur.
Emon.
Ab ortu iordanis vſqꝫ ad deſertū pharā campi.
Galgala.
Porta orientalis vrbis irl'm.
Porta aurea.
Ubi ſctūs Stephanꝰ lapidatꝰ ē

per aliquot paſſus in ſuꝑiori loco mōſtratur locus vbi Sctꝰ ſtetit cu-
Pons ꝑ torrē tē cedron.
ſtodiendo veſtimēta lapidanciū. Deſcendēdo vltra a loco ſcti Stepha
ni verſus montē oliueti minus ꝙ̄ mediū ſtadiū eſt pōticulus cū teſtu-
dine ꝑ torrentē Cedron ſiue ꝑ vallē Joſephat: de quo loco iudei iacie-
bant lapides ſuꝑ Stephanū In eodēq̄ꝫ loco torrentis vbi eſt iſte pōticu
Lignū ꝑ quod Saba trāſire noluit.
lus lapideus regina Saba vidit lignum ⁊ in ſpū intellexit ꝙ in eo ſal-
uator mūdi ſuſpendendus erat de quo ligno tunc fuit factus pōticulus
trāſeūtibus: ꝓpter qđ ipa dū veniebat audire ſapienciā ſalomonis illo
tranſire noluit ſed aliunde in ciuitatē intrauit Et poſtq̄ꝫ domū rediit re
Ortus.
gi Salomoni de hoc ligno intimauit quod ſalomō abſcondit. Pertrā
Eccl'a ī valle io ſaphat
ſeundo p̄dictū torrentē incipit ortus in ingreſſu mōtis oliueti Et a di-
cto torrente ad xvj paſſus in valle Joſaphat habetur eccl'a ſubtꝰ terram
miro tabulatu exornata nullam habēs feneſtrā Et ad hāc eccl'am ē de
Sepulcrū ſctē Anne ⁊ ioachi Sepulcrū ſctē Marie.
ſcenſus per gradus Et deſcendēdo ad dictā eccl'am a parte dextra di-
ctorum graduū eſt in pariete ſepulcrū qđ dr̄ ſctē Anne. ad partem ſini
ſtram dr̄ eſſe ſepulchrū Joachim. In choro aūt p̄dicte eccl'e eſt ſepul-
crum beatiſſime virginis Marie ad inſtar ſepulcri criſti: vbi fratres mi
nores de obſeruācia quolibet ſabbato legūt miſſam nocte de aſſumpti
one glorioſe virginis Marie: vbi quotidie lampades ardēt diſpoſite ꝑ
criſtianos. Ad hanc eccl'am xp̄iani acceſſum non habent liberum niſi
pro queſtu: nam Maurus cuſtodit illum locum in die ⁊ intromittit ibi
neminem niſi accepto precio. ſoli fratres noſtri habent acceſſum libe-
Miraculum.
rū ⁊ ingreſſū: quibus p̄dictus Maurus obtulit clauē coactus miraculo
Nā ꝑ multos annos fratres noſtri qn̄ celebrare volebāt ibidē: ſoluebāt
ſingulis vicibus vnū maiedin .i. groſſum E wardianꝰ cenaculi domini
non potēs ſufficere talē exactionē cōtribuere. voluit ibi celebrationem
deinceps dimittere ⁊ deliberauit Tūc beatiſſima virgo illi Mauro ap
paruit cuius area eſt eundemq̄ꝫ ꝑterruit ⁊ cōminabatur horribiliter p̄ci
piens vt fratres ſineret libere ibi diuina celebrare in ſepulcro eius ⁊ vi
ſitare: perterritus Maurus venit ad fratres eiſdem terrorē p̄dictū nar
rando clauemq̄ꝫ dedit: et ita iam qn̄ volunt liberi ſunt ad intrandam ⁊
celebrandum ſine p̄cio. in eadem eccl'a eſt fons Et ibi circa ſepulcrum
Locus in q̊ dn̄s orans ſanguine ſudauit.
virginis Marie eſt indulgēcia plenaria Ab hac eccl'a verſus orientem
ad xvj paſſus pedum eſt rupes cauata in lapide in terra: vbi dn̄s Jhe-
ſus trina vice intrauit ad orandū ⁊ ibi ſanguinē ſudauit Et hec ruppes
eminet ſupra terrā ad genua hoīs Et p̄dicta eccl'a ⁊ locus orōis fue-
rūt in orto qui eſt in pede mōtis oliueti: Et de locis illius orti ⁊ vbi do
minus pauſabat inferiꝰ declarabo. A torrente igitur p̄dicto aſcendē-
Vbi dn̄s aſcendit aſinā in die palmarū
do ꝑ trāſuerſum orti: ⁊ p̄tereūdo p̄dictā eccl'am que eſt ad dexterā par
tem vie ad vnū ſtadiū eſt lapis de quo dn̄s aſcēdit aſinū qn̄ in die pal-
marum venit ir'lm: in quo lapide demonſtratur pedis veſtigiū quia qñ

aſcenderat ſumitatē mōtis oliueti neceſſe habuit ire' pedes ne aſinus i
caſum pateretur ad lapidē quia eſt via difficilis de mōte oliueti ad ciui
tatem Ab illo lapide ad tria ſtadia ſupra verſus ſummitatē mōtis eſt
lapis latiſſimus in terra vbi videtur tota ciuitas irl'm. Et ibi dñs Je-
ſus in die palmarū fleuit vidēs irl'm ⁊ dixit q̄a ſi cognoſceres ⁊c Ab iſto
lapide etiam ad tria ſtadia ſupius eſt locus vbi Angelus obtulit beate
Marie virgini de paradiſo ramuz palme vt deferretur ante feretrū ei⁹
poſt mortem In eodemq₃ loco beatiſſima virgo Maria q̄n aſſumeba
tur i celū cigulū d' aere dimiſit ſcō Thome apoſtolo Ex oppoſito iſti⁹ lo
ci ad ſiniſtrā eſt domus vbi dñs in die reſurrectiōis ſuis diſcipulis ap
paruit in monte: et vocatur Gallilea Et iſte mōs tantū diuiſus eſt per
viā a monte oliueti. Ab iſto loco oblatiōis palme declinando aliqualir
ad auſtrū ad dimidiū ſcdm miliare ē locus aſcēſionis xpi ſacratiſſim⁹
in ſummitate mōtis oliueti: vbi eſt mō eccl'a rotūda ſatis lata quā hele
na cōſtruxerat. ſed iam media pars eiuſdē eccl'e corruit In medio hui⁹
eccleſie eſt capella parua rotunda in cuius medio eſt lapis quadratus
de quo dñs Jhūs in celū aſcēdit videtibus diſcipulis Et in illo lapide
reliquit veſtigiū dextri pedis qd' vſq₃ in hodiernū diē pmanet Ueſtigiū
autē illius dextri pedis cū digitis eſt verſus meridiē. Hec capella clau
ditur ſera lignea quā oēs nationes xpianarū poſſent aperire Sed ec
cleſiam aliq̄n intrāt vacce aut aſini illius Mauri qui habet domū iuxta
eccleſiam eandem: Ad illum locū fratres noſtri ſepiſſime veniunt die
bus feſtis cantantes ſolenniter Jhū noſtra redemtio. Sed ⁊ in vigilia
aſcenſionis de monte ſyon veniunt ibi fratres ſingulis annis ⁊ ibi veſ-
peras ſolenniſant ⁊ matutinas ⁊ miſſas legunt cū₃ deuotione ⁊ etiam
omnes nationes xp̄anorū. Subt⁹ locū aſcēſiōis ad xx gradus inferius
deſcendendo vel circa eſt locus quaſi celarium vbi ſctā Pellagia fe-
cit penitenciā: A loco aſcenſiōis xp̄i ad xl paſſus pedū adhuc apparent
vetuſtiſſimi parietes muri ruentis in loco vbi appoſtoli diuiſerunt ſibi
prouincias ad quas quilq₃ ire debuerat Et ibidē credo cōpoſuerunt.
A loco diuiſiōis apoſtolorū circa xl paſſus pedū eſt locus vbi xp̄us p̄-
dixit diſcipulis ſigna futuri iudicij ⁊ ibidē octo beatitudines Et a loco
aſcenſiōis ecōuerſo verſus ciuitatē ſed alia via vadendo ad vnū ſtadiu₃
eſt locus vbi xp̄us docuit apoſtolos pater noſter Demū vltra ad aliud
ſtadium eſt locus ⁊ lapis vbi beatiſſima virgo repauſabat ſepi⁹ ambu-
lādo de cenaculo ad mōtē oliueti. De mōte oliueti verſus orientem ad
tria ſtadia vulgaria eſt ſepulcrū ſororis machumeti pphte ſaracenorū
in eminētiori loco q̄₃ ſit locus aſcenſiōis xp̄i. De monte Oliueti appa-
ret Jordanis verſus orientē ⁊ mare mortuū. De loco aſcēſiōis xp̄i ad
octo ſtadia verſus orientē ⁊ bethaniā eſt Betuage villa in deſcēſu mō
tis oliueti de qua dñs Jhūs in die palmarū miſit duos diſcipulos p a-

Ubi dñs fleuit vidēs irl'm.
Ubi angelus obtulit palmā ſctē Marie.
Ubi dñs diſcipulis apparuit in mōte q̄d' gallilea.
Locus aſcēſiōis xp̄i.
Ueſtigiū pedis xp̄i in lapide
Ubi ſctā pellagia fecit penitenciā.
Locus diuiſiōis ap'lorū ⁊ cōpoſitiōis ſimboli
Ubi dñs p̄dixit ſigna iudicij ⁊ octo beatitudines
Ubi dñs docuit diſcipulos pater nr̄.
Sepulchrū ſororis machometi. Bethnage.

ſino ⁊ ibi expectauit vſqȝ duz venerunt ad Bethuage fratres minores
de monte Syon in die palmarū quolibȝ anno veniūt ⁊ ꝓceſſionaliter va
dunt cātātes vſqȝ ad vallē Joſaphat. Jſta villa hodie non eſt nec aliqua
domus ſed tantū area ⁊ multe ficus ibi. De Bethuage deſcendendo
ad ix ſtadia verſus orientē oblique tñ eſt bethania caſtellū ſcđm Joan
nem xv ſtadijs diſtans a ieruſ lem. noſtro autem medio miliari hodie

Bethania.
Sepulcrū laza
ri.

aliquot domus habet. Jn hac Bethania eſt capella ſicut ecleſia teſtu-
dinata. Jn qua eſt ſepulcrū lazari Ub. fratres minores ſexta feria ante
dñicā de paſſiōe ſingulis ānis canūt ⁊ legūt plures miſſas ſolēniter ⁊
habent clauē ab illa capella Jn hac capella eſt cauerna decauata in lapi

Carcer ſcē Ma
rie magdalene

de ⁊ eſt carcer beate Marie magdalene vbi poſt aſcenſionē dñi ſeptez
annis manſit incluſa totaliter. ſoror tñ ſua Martha porrigebat ei panē
⁊ aquā ꝑ feneſtrā ⁊ ibi eſt indulgēcia ſeptēnis Sed circa ſepulcrū laza

Domus ſimo-
nis leproſi.

ri plenaria. Jn Bethania eſt domus cuius adhuc ſtant muri ⁊ parie-
tes alti vbi fuit quaſi caſtrū Simonis leproſi vbi dictus Simon roga
uit dominū Jhūm in ſabbato ramis palmarū ⁊ diſpoſuit cenā Et ibi
Magdalena vnxit pedes Jhū. De Bethania verſus orientem ad octo

Domus mar-
the.
Domusmarie
magdalene.

ſtadia vulgaria eſt area vbi fuit domus Marthe Et ibi eſt ſeptēnis in-
dulgencia. Ante domū Marthe eſt lapis ſilex magnꝰ ad mediū ſtadiū
Jn quo lapide dñs ſedit ⁊ eſt ibi ſeptēnis indulgēcia A domo Marthe
iterum verſus auſtrū ad magnū ſtadiū eſt adhuc teſtudo vbi fuit do-
mus Marie magdalene Et ibi eſt plenaria indulgēcia Ab irlm eundo

Ubi hō deſcen
dēs in iericho
incidit in latro
nes.
Domus paſto
rū ioachim.
Ubi dñs illumi
nauit cecū.
Jericho.
Mōs quarēta-
na.
Fons heliſei.
Ubi dñs ieiuna
uit xl diebus

per bethaniam verſus orientē ſeu iordanē ad duo milaria noſtra eſt lo
cus vbi adhuc parietes de muro apparēt Et ibi hō deſcendēs in Jheri
cho incidit in latrones ſpoliatus iuxta viam qua itur ad Jordanem. Ex
parte ſiniſtra in mōte eſt murus antiquus vbi fuit domus Joachim vbi
paſtores eius paſcebāt pecora. Et ibi fugerat de eccl'a cōfuſus. Adhuc
reſtant duo miliaria ꝑ montes vſqȝ ad locuȝ vbi dñs. Jhūs in deſcenſu
montium ſanauit ⁊ illuminauit cecū Et hic locus adhuc diſtat a Jhe-
richo ꝑ vnum mediū miliare Ultra iſtum locū recta via verſus Jorda
nem eſt Jhericho Sed ſi quis vult ire ad quarētanā mōtē excelſum
valde: oportȝ vt deſcēdat de via publica que ducit Jordanē ad ſiniſtram
partem. i. verſus aquilonē vbi ad mediū miliare noſtrū eſt fons heliſei
⁊ torrens aquaꝫ quas Heliſeus dulcorauit de quo bibunt peregrini ibi
pauſantes Ab illo fonte iam incipit mons excelſus quarētana Ubi do
minus Jhūs ieiunauit xl diebus ⁊ xl noctibus Et ibi eſt ruppes ſatis
ampla quaſi capella ſed tñ nō in ſummitate mōtis ꝑdicti ſed in latere
⁊ quaſi in medio montis Et cum peruenitur cum magna fatiga ad lo
cum ieiunationis xp̄i ad ſedecim gradus eſt valde difficillimus aſcen-
ſus ⁊ valde piculoſus Jta ꝙ nō niſi habens bonum caput pōt aſcēde-
re Jbi eſt locus deuotiſſimus xp̄i. Supra iſtum locum Jeiunij xp̄i ad

ſedecim gradus eſt alius locus vbi dÿabol⁹ temptauit dominū de gu
la dicens dic vt lapides iſti panes fiant Sed ab iſto loco aſcēdendo ſu
pra montē ꝑdictū adhuc difficilius iter ad ſummitatē mōtis vbi nullus
pinguis hō pōt venire Et dicūt quidā ꝙ ad ſummitatē iſtius montis
quarentane dÿabolus dominū de irlm aſſumpſit ⁊ ibi eum temptauit
de auaricia dicēs Hec oīa tibi dabo ſi ꝓcidēs adoraueris me Mathei
iiij. Alij dicunt ꝙ a torrente ꝑdicto qui eſt ſub iſto monte ad duas leu
cas verſus galileā.i.verſus aquilonē eſt mōs altus ⁊ magnus.qui etiā
vocabatur mōs Abrahe.q̄a ibi dr̄ cō moratus fuiſſe In quo ferunt xp̄m
temptaſſe dÿabolū de auaricia. A quarētana iterū oportet ire ad ihe-
richo oblique mediuꝫ miliare Et de loco illo vſqꝫ ꝓpe Ihericho ſunt
rubi ⁊ ligna parua viridia. Ihericho aūt fuit ciuitas nobilis hodie aūt
non meretur dici villa habens paucas gaſas Ibi tamē eſt adhuc dom⁹
Zachei q̄ dominū ſuſcepit hoſpitio deſcēdēs d̄ ſicomoro Et ē adhuc lo
c⁹ quadratus ad modum clauſtri cuius murus iaꝫ vetuſtate deſtruitur
De Iericho fuit Raab meretrix que recepit hoſpitio Ioſue explora-
tores De Iericho fuerūt pueri qui illuſerūt heliſeo ꝓphete dicētes a
ſcende calue vt dr̄ iiij.Re.ij. ¶ Iordanis Ultra Iericho verſus orien
tem ad duas leucas .i. ad dimidiū ſcdm miliare noſtrum eſt iordanis
fluuius currens de ſub lÿbano vſqꝫ ad deſertū pharon fere ꝑ centū mi
liaria italica ⁊ plus ⁊ hoc ab aquilone verſus auſtrū Qui poſtea intrat
mare mortuū de quo nō egreditur. Hic iordanis eſt in latitudine ad
inſtar warthe Et habet in vtroqꝫ latere campos latos planos ⁊ amenoſ
⁊ ſiluam exutroqꝫ latere Planicies autem que eſt inter Iordanē ⁊ Ieri
cho vocatur Galgala.⁊ forte tota planicies ꝑ duo miliaria diſtās a ior
dano vſqꝫ ad Quarētenā vocatur galgala. In galgala longo tp̄e caſtra
metati ſunt filij iſrahel trāſito iordāe. In iordane baptiſat⁹ ē dn̄s a Io
āe Et ibi in vigilia ephāie nuncveniūt aliquot milia xp̄anorū diuerſarū
ſectarum ⁊ faciunt deuotiōes ſuas tota nocte lauantes ſe in Iordane
Similiter ⁊ fratres minores ibidem celebrāt diuina in altari portati-
li in rubeto iuxta Iordanē vbi dn̄s Ih̄us eſt baptiſatus Putatur tn̄ a
nōnullis dn̄s baptiſatus in alia bethania que eſt vltra Iordanē verſus
arabiam. Iuxta Iordanem ad quatuor ſtadia vel plus verſus irl'm eſt
murus antiquus quaſi clauſtrū paruum vbi eſt capella in honorē ſancti
Ioannis in loco vbi manſit illo tp̄e quo doīm baptiſauit Diſtat igitur
Iordanis ab ieruſalem per ſex miliaria noſtra grandia ex quibus qua
tuor miliaria a ieruſalem ſaxoſa montuoſa per totum vſqꝫ ad locum
illuminationis ceci. Deinde ab illuminatione ceci planicies pulchra
habens de latitudine duo miliaria ad Iordanem.⁊ in longum plus.
¶ A Iordane vbi baptiſatus eſt chriſtus contra auſtrum eſt mare mor
tuū. Et habet iſtud mare videlicet ab aquilone in auſtrū in longitudi-

Locus tentatō is de gula.
Locus tētationis de auaricia
Mons abrahe.
Hiericho.
Domus zachei
Iordanis fluuius.
Galgala.
Ubi dn̄s baptiſatus eſt
Locus māſiōis ſcti Iōis bapt.
Diſtancia iordanis a irl'm
Mare mortuū

ne 600 ſtadia vel 5 dietas. Jn latitudine vero habet v leucas.i.quattuor
miliaria forte nr̄a vel 105 ſtadia ſed tn̄ apparet paruum. Et diſtat iſtud
mare a Jericho ad duo miliaria nr̄a vl' minus modico Et inter iericho

Clauſtrum ſcti Hieronimi.
Cur dr̄ mare mortuū.

7 mare mortuū eſt clauſtrū ſcti Jheronimi in vaſta ſolitudine: cuius
clauſtri adhuc ſtant parietes 7 teſtudines iam cancellata 7 labitur Jſ-
tud mare dr̄ mortuū quia non viuide currit ſed eſt velut lacus 7 eius aq̄
eſt amara Et ſcribunt multi in cartellis ſuis ꝙ eſſet aqua fetida: et pro
pter eius amaritudinē terra adiacens litoribus nihil viride profert ſed
ego ibi lauās pedes vidiq; lauare mauros exutos 7 grecos nihil exper
tus ſuz de fetore aque Jmo vidi ibi in littore virencia gramina vulgari
ter loza vbi poſſent aīalia pabulari 7 non alias vidi in terra ſancta talem

Quinq; ciuitates igne cōſumpte. Segor. Terminus terre ꝑmiſſionis 7 arabie.
Statua ſalis in quā verſa ē vxor loth.

paſtum ꝓ iumētis Jſtud mare mortuum eſt in loco in quo quinq; ciui-
tates pulcerrime ſcz Sodoma Gomorra Seboijm Bale 7 Adama igne
ſunt cōbuſte Et diſterminat fines terre ꝑmiſſiōis 7 arabie Jn litore o
rientali maris mortui ſita eſt Segor in parte arabie vbi eſt ſtatua ſalis
in quā cōuerſa eſt vxor Loth: ad quā vidēdā piculoſus eſt acceſſus ꝓ
pter madianitas ibidem ꝯmorātes qui nemini parcūt Sepe vt fertur
id mare tantū creſcit extumefactione q̄d cooꝑitur tota ſtatua 7 non vi-
detur aliq̄n tn̄ decreſcit ꝙ videtur ad pectus 7 genua. Eſt em̄ in loco
ameno inter Segor 7 mare mortuū Ab iſto mari verſus orientē 7 de

Mōs Engadi in quo latuit dauid. Locus balſami.

Segor ad mediuz miliare eſt aſcenſus montis Engadi in quo aliq̄n in
uenitur dauid latiſſe propter perſecutione Saul Et ibi fuerūt ſiļe arborꝫ
balſami prius vt dr̄ ſub mōte Engadi iuxta mare mortuum 7 dicunt ibi
eſſe arbores pulcerrimas ſed fructus earum q̄n diſcerpūtur intus fauil
la 7 cineres habere inueniūtur.

¶ Arabia
Arabum vita.

¶ Arabia eſt vltra mare mor
tuum verſus orientē aliqualiter arcualiter declinans ad auſtrum a irl'm
Et eſt terra hodie inculta lata 7 deſerta rara in domibus ſed in tento-
rijs hoīes ſolent manere: vbi morātur crudeles hoīes bellicoſi dicti ara-
bes abhoīantes artē balliſtarioꝝ cuſpidibus aut haſtis 7 gladijs tantum
vtentes: qui velut latrones ſolent obſidere ſtratas 7 ſpoliant: non modo
criſtianis ſed 7 ipſis Saracenis infeſti: ſepe etiam ipſi Soldano moleſti

riuuli aque educte ſilice ꝑ moyſen Ubi moyſes ſepultus eſt.
Petra deſerti.
Rabath.

Jn arabia eſt vallis Moyſi in qua bis ꝑcuſſit ſilicem 7 duos aque riuu-
los fecit de quibus nunc tota terra irrigatur Jn arabia eſt mons a ba-
rijm in quo dn̄s Moyſen ſepeliuit eius nuſquaz apparente tumulo Jn
arabia eſt locus qui quondā dicebatur petra deſerti 7 eſt mons excel-
ſus iuxta ciuitatē Rabat Arabia nuncupatur deſertū filiorū iſrael vbi
detinuit eos dn̄s annis xl pluēs manna.

Ubi decalogus datus eſt.

¶ Jn arabia ē mons
Synaij Jn cuius ſummitate eſt locus vbi deus dedit duas tabulas moy
ſi 7 mandata ſeu decalogū. Et ibi ſepultus fuit Aaron Jn medio mon
tis ſinaij eſt locus vbi Helias ꝓpheta fecit penitenciā Jn monte Sy-
naij ꝓpe locum dationis legis retro ecclam ſcti Saluatoris eſt locus

vbi Moyſes orabat qn̄ deus vocauit eum Et dixit Moyſes moyſes veni ⁊ mittam te ad pharaoneꝫ Juxta hunc montē ſynaij eſt alius mōs altiſſimus ad quē angeli portarūt corpꝰ beate Katherine de alexandria ⁊ ibi ſepelierūt Et ſtetit ibi ꝑ c c c annos cuſtoditū ab angelis hodie eſt tranſlatum ſub monte vbi eſt monaſteriū ſcti Baſilij ⁊ ibi manēt monachi greci tenētes ſectam grecorū Ibi eſt eccl'a ſctē Marie de rubo in qua requieſcit corpus ſctē Katherine vel ſaltē alique reliquie eius. Jtem poſt tribinā illius eccl'e eſt capella vbi deus apparuit moyſi i medio rubi Et eſt ibi plenaria indulgencia Jn monte ſynaij ē petra Oreb vbi emanauerunt aque largiſſime qn̄ Moyſes ad p̄ceptum dn̄i ꝑcuſſit virga bis ſilicem Itē ibi ꝓpe ad vnā dietā eſt mare rubrum vbi filij iſrael tranſierunt ſicco pede Jtem eſt ibi fons moijſi qui vocatur ad aquas cōtradictionis Jtem ibi ꝓpe eſt locus vbi filij iſrael caſtrametati ſunt vbi erant xij fontes aquarum ⁊ lxx palme.

Ubi dn̄s locutꝰ eſt moyſi.
Corpus beate katherine.
Rubus in quo dn̄s apparuit moyſi.
Petra oreb ex qua emanauit aqua. Mare rubrum. Fons ad aq̄s ꝯtradictōis

Cenaculum domini.

¶ Dicto de locis remotis a irl'm ſcd'm quatuor plagas mundi. Nunc videamus de locis ꝓpinquis ipi irl'm Et primo de cenaculo.

¶ De mōte ſyon.

¶ Cenaculum illud in quo dominus Jheſus cenauit in die Jouis illud idem remanet. quod tempore paſſionis chriſti fuit intra ciuitatē incluſum. Hodie ad vnum magnū ſtadiū vulgare eſt excluſum verſus auſtrum ſeu bethleē a irl'm ⁊ quaſi in eminētiori loco mōtis ſyon ſitū Ibi eſt locus fratrum minorū d' obſ'uātia amenſſimus: et iſtud cenaculū habent ꝑ eccleſia vbi ſingulis diebus faciunt diuina incluſi cantantes tn̄ alta voce miſſaꝫ veſpas ⁊ cōpletoriū cū nota ſine cāpanis ſed ſemꝑ clauſi p̄ metu Saracenorū Jſtud cenaculum fuit ⁊ eſt grande ſtratum in pauimento et eſt quadratum habens ab occidēte in orientē de longitudine xx paſſus pedum: de latitudine vero habet xiij paſſus Jn medio cenaculi eſt chorus fratrū cū ſtallis. Et in medio eiuſdem ſunt due columne marmoree ſuſtētātes teſtudinē cenaculi quāuis alie columne ſunt innixe parietibus. Juxta parietē orientalē in medio eſt altare in loco vbi dominus Jhūs in die Jouis cenauit cū diſcipulis ſuis faciens paſcha Et menſa altaris iſtius eſt lapidea ad inſtar menſe in qua cenauit xp̄us. Sub menſa altaris oſtēditur locus caracteriſatus pulcerrimis picturis vbi dn̄s Jhūs faciēs cenā pedibus ſacratiſſimis ſedit Et eſt ibi plenaria indulgencia Menſa aūt illa in qua cenauit dn̄s aſportata ē ad Romam ꝑ helenam. Et eſt hodie ad ſctm̄ Jōem de laterano Altare aūt illud ſtat ſupra pauimentum cenaculi tribus gradibus ſicut eſt cōſuetū altaria habere. Deſcendendo ad latus p̄dicti altaris verſus meridiē in angulo eſt aliud altare paruum vbi dn̄s lauit pedes diſcipulorum Et iſtud altare paruum diſtat ab altari magno quatuor paſſus pedum Et ibi etiam eſt plenaria indulgentia. Sub iſto cenaculo directe eſt capella cum

Cenaculū dn̄i grande ſtratū.
Altare in loco cene.
Menſa cene xp̄i
Altare in loco lotionis pedū

Capella ſcti frā ciſci.

Triplex hoſtiū cenaculi.

teſtudine ſcti franciſci. Jn hoc cenaculo eſt triplex oſtium vnū ad ex-
tra verſus occidentē Et iſtud ferreū ſemꝑ clauditur fortiter ꝓpter me
tum maurorū Aliud verſus auſtrum ad ambitū fratrū amenissimūq̄ qui
eſt ſub diuo iuxta p̄dictum cenaculum Et ſub illo ambitu eſt refectori
um Tertium oſtiū eſt inferius de cenaculo ſubtus ad p̄dictam capel-
lam ſcti franciſci vbi etiam ē dormitoriū ꝑegrinorū. Scdm cenaculū

Cenaculū minꝰ in quo ſpūs ſanctus miſſus ē ſupra diſcipulos.

minꝰ ē iuxta altare maiꝰ ſcz cenatiōis ſeu penes parietē orientalē grādis
cenaculi ſolū diſtās ꝑ parietē. Cuiꝰ cenaculi pauimētū ē xiij gradibꝰ ſu
perius q̄ꝫ pauimentū cenaculi grādis Ad iſtud cenaculū itur per ambi
tum illum qui eſt iuxta cenaculū grāde Et ibi ſunt gradus lapidei xiij
Jſtud eſt cenaculū in quo ſpūs ſctūs in die pentecoſtes miſſus eſt ſuꝑ
appoſtolos vbi fuerunt centū xx ꝑſone cū beata virgine Maria Jſtud

Sepulcrū dauid ⁊ alioꝝ regū iuda.

cenaculum miſſionis ſpūs ſcti eſt hodie p̄clusum ita q̄ nō patz aditꝰ ali
cui Et hoc ſubordinatione ꝓfidorū iudeorū Nam ſub iſto cenaculo eſt
ſepulcrum dauid ⁊ Salomonis ⁊ aliorū regū iudeorū. Et quia videba
tur iniuria Judeis q̄ xp̄ani venientes ad locum cenaculi vbi ſpūs ſan-
ctus appoſtolis miſſus eſt calcarēt ſupra ſepulcrū predictorū regum
muneribus obtinuerūt ad Soldanū ne ꝑmitteret xp̄ianis amplius cal
care predictū locum Jdeo Soldanus iuſſit p̄cludi fratribus illum locū
predicti cenaculi ne deinceps fiat irreuerēcia p̄dictis regibus ſepul-
tis Uerumtamē ex quo cenaculū grāde nō habet tectū ſupra teſtudinē
ſed ſolam teſtudinē planiſſimaz de qua videtur illud cenaculum ſpūſ-
ſancti quia nō habet teſtudinē ſed ſub diuo Ad quod pōt fieri deſcēſus
de teſtudine cenaculi grandis ꝑ ſcalam. Antequā p̄cluſus fuit iſte locꝰ
fratres faciebāt ibi ſuas deuotiōes ⁊ miſſas celebrabāt ⁊ peregrini ho
die nō poſſunt niſi forte ꝑ deſcēſuz nocte poſſent facere Eſt tñ ibi plena

Sacriſtia fratrū

indulgencia. Subtus iſtud cenaculū eſt mō ſepulcrū p̄dictū ſicut di-
ctum eſt et etiā ſacriſtia fratrum. Et iuxta parietem ſacriſtie eſt capella

Ubi dñs apparuit diſcipulis poſt reſurrectōnem

Fons dauid.

paruula vbi dñs Jhūs apparuit diſcipulis ſuis in die reſurrectionis ſue
Thoma abſente Et ibidē apparuit in octaua reſurrectiōis Thoma pre
ſente. vbi ſe tunc claudebant diſcipuli ꝓpter metū iudeorū. Et eſt ibi
plenaria indulgencia Jbiq̄ꝫ iuxta eſt fons dauid de quo etiaz bibͤerunt
diſcipuli cum xp̄o in cena dñi Extra iſtud cenaculuz vtrumq̄ꝫ eſt plana
terra vbi eſt ſepultura oīm ſectarum xp̄ianarū iuxta cenaculū. Jn quo

Ubi Maria mortua eſt.

Locus miſſe ſci Jōis.

Habitatō ſcrē Marie poſt aſcenſionē filij.

loco forte ad xxx paſſus pedum a cenaculo eſt locus vbi beatiſſima v̄go
eſt mortua Et ibi eſt plenaria indulgencia Juxta demōſtratur alius lo
cus vbi iacuit in feretro Juxta eſt locus vbi beatꝰ Joannes legebat miſ
ſam coram beata virgine poſt aſcenſionem xp̄i Et hic locus miſſe eſt iu
xta domū Cayphe. Sub cenaculo dñi beatiſſima virgo Maria manſit
poſt aſcenſionē filij vſq̄ꝫ ad mortem. vbi habuit habitationē a ꝑte occi-
dentali cenaculi. Sub cenaculo a ꝑte aquilonari ſunt duo lapides vnus

in loco vbi xp̄s ſtetit qñ matri ſue dilecte p̄dicauit: alius vbi btā ma
ter ſedebat audiens ſermonē filij ſui. Sub cenaculo a pte orientali
eſt locus vbi fuit aſſus agnus paſcalis in coquina Ibidem eſt ſepul
chrum ſcti Stephani qñ corps fuit tranſlatū de caffargamala hodie
Rome trāſlatum Nō remote a loco mortis btē virginis Marie eſt
locus vbi fuit Mathias electus in apoſtolum Ibiq̄ ppe iacobꝰ mi
nor fuit electus in ep̄m

Sepulchꝝ .ſ. Stephani.
Ubi .ſ. Mathe electꝰ in ap̄lm
Iacobus i ep̄m

Cayphas

A cenaculo dñi grādi verſus aquilonē ad aliqͦt paſſus quaſi minus
quā mediū ſtadium eſt domus Cayphe vbi mō ſunt armeni Ibi in
medio atrio oñditur locus ⁊ ortulus paruulus in loco in quo petrus
negauit xp̄m In palatio aūt ſupius ſtetit xp̄us ligatus añ caypham
Inferius eſt locus vbi fuit xp̄us ꝑpoſitus in carcerē nocte illa. Iuxta
quem eſt capella ⁊ altare in quo eſt lapis magnus ⁊ latus quo Io-
ſeph ſepulcrū xp̄i clauſerat Et quāuis de hoc lapide iam multū cri
ſtiani detraxerunt Tamē adhuc pōt dici magnus Nam in longitu-
dine habet x palmos De latitudine ſex palmos De ſpiſſitudine du
os palmos A domo Cayphe verſus ſepulcrū xp̄i ad tria ſtadia ē ec
cleſia ſatis pulchra ſancti Iacobi maioris in loco vbi fuit occiſus

Domus cayphe.
Lapis quo ſepulchꝝ chriſti clauſū erat.
Ubi .ſ. iacobus maior fuit occiſus.

Annas.

A domo Cayphe verſus aq̄lonē aliqualit̄ verſus oriētē adcētū xx paſ
ſus .i. ad vnū magnū ſtadiū eſt domꝰ anne vbi primo eſt arbor oliue
antiqua circa quā dñs Ihūs adductus eſt ligatꝰ primū tamdiu q̊
uſq̄ annas de ſomno ſurgeret. In curia aūt anne eſt cappella i qua
locus oñditur vbi ſtetit dñs Ihūs ligatus ⁊ alapiſatus coram anna
Et ibidem circa eādem capellā eſt altare vbi petrus introductꝰ vo-
ce ancille perculſus negauit xp̄m primū Iſta tria loca ſcʒ cenaculū
domus Anne ⁊ domus Cayphe que tp̄e paſſiōis xp̄i fuerunt in ciui
tate īcluſa hodie ſunt extra ciuitatē Dicit̄ em̄ ꝙ poſt mortē Salomo-
nis ſacerdotes ſeniores obtinuerūt locū illum qui eſt in eminentiori
parte mōtis ſyon Tamē hoc nō pbatur Et dicūt quidā ꝙ cenaculū
in quo dñe cenauit fuit vnius doctoris nicodemi qui dr̄ princeps iu
deorum Ioannis iij. qui ⁊ miniſtraſſe dr̄ agnū paſcalē xp̄o de q̊ xp̄s
dixit diſcipulis Ite in ciuitatē ad quendā. A cenaculo ad torrentem
verſus orientē occurrit primo locus ad vnum ſtadiū vel plus locus
vacuus vbi iudei volebāt corps beate v̄ginis poſt mortē pícere de
feretro qñ apoſtoli deferebāt ad ſepulcrū ad vallē Ioſaphat Et ibi ē
indulgencia ſeptennis Poſt hoc in recta via verſus torrentē eſt lo-
cus qui vocatur gallicātus vbi petrus penitēcia ductꝰ defleuit negati
onem ſuam Et ibi fuit edificata eccleſia hodie nihil apparet niſi ps
fundamēti illius eccleſie Ultra a gallicātu pcedendo p deceſſum iu
xta murū ciuitatis ad tria ſtadia habetur plenaria indulgēcia recte

Domus anne.
Capella.
Cenaculum dicitur fuiſſe domꝰ Nicodemi.
Ubi iudei manus iniecerūt in feretrum .ſ. Marie.
Gallicātus Ubi petrus fleuit amare.

Eccleſia pſentacionis .ſ. Marie.

ex oppoſito eccleſie grandis que eſt in ciuitate iuxta murū In q̄ beatiſſima virgo triennis fuit pſentata ⁊ manſit ad xiij annū Et ibi itrare nō poſſunt xp̄iani ſed ex oppoſito illi⁹ eccleſie ante ciuitatē habēt indulgenciā vt dictū eſt Affirmāt Saraceni q̄ ſingulis noctibus i eadem eccleſia ardent tria milia lampadū

Templū Salomonis.

Ultra iſtum locū vadendo iuxta ciuitatē ad vnum ſtadiuꝫ eſt indulgēcia plenaria ex oppoſito tēpli Salomonis que eſt in ciuitate eciā iuxta murū Et eſt hodie multo minor quā eccleſia ſctē Marie preſentatiōis Circa quā eccleſiaꝫ Salomonis eſt cimiteriū planiſſimū latiſſimū pulcerrimus ſtratus quadratis lapidib⁹ ⁊ ibi arbores oliuarū

Torrens Cedron in valle Joſaphat.

Ab iſto loco qui eſt ex oppoſito pdicti templi deſcendēdo ſubito de mōte ad vnū ſtadium eſt torrens cedron in valle Joſaphat vbi xp̄us qū ducebatur de orto capt⁹ dicitur impulſu inimicoꝝ vbi eſt mō pons ex teſtudine lapidū p quē ibant miniſtri iudeoꝝ xp̄m bn̄dictū in aquā pcipitātes

Quando pluit in terra ſancta.

Et quāuis in ieruſalem vel terra ſctā nunquā pluit in eſtate Tn̄ in hyeme pluit in abundancia Et ille torrēs nō pōt aquā retinere q̄a p deſcenſum vadit Tn̄ qn̄ pluit abundat aqua Et tunc creditur aqua fuiſſe in torrente iuxta propheciam dauid: de torente in via bibit. Ibi in illo ponte quādo vnus dicit pater noſter habet plenā indulgenciā

Sepulchꝝ Joſaphat uel abſalonis.

Ex oppoſito illius pōticuli eſt ſepultura Joſaphat. quaſi turris parua Inde dictus eſt locus ille vallis ioſaphat Alij opinātur q̄ illud nō eſt ſepulcrum ioſaphat ſed abſolōis

Ubi iacobus iacuit Chriſto capto.

Adhuc ex oppoſito illius pōtis iuxta ſepulcrū ioſaphat oſ̄ditur cauerna in lapide vbi iacobus tpe captiōis xp̄i ſe i preſſit ⁊ latitauit vſq ad Reſurrectionē dn̄i qui ⁊ denotauit ibi ⁊c.

Bethſemani. Ubi tres diſcipuerūt relicti Chriſto orantē.

Ab iſto loco ſcꝫ pōtis criſtus tranſiuit declinando ad aquilonē iuxta torrentem ad centū ⁊ octoginta paſſus vſq ad ortū Et in orto villa gethſemani aliquot gazas habēs Et ibi reliquit octo diſcipulos vt orarent dicens eis Sedete hic donec vadā. ⁊c A gethſemani aſſumpto petro ⁊ filijs zebedei vadens verſus fere aq̄lonē per ortū ad centum xx paſſus aliqualr̄ tamē declinādo verſus oriētē venit ad lapidē magnū valde album Et ibi oſ̄dit triſticiā ſue humanitatis dicēs triſtis eſt ⁊c. Et circa lapidem illum relictis illis tribus vaſit verſus aq̄lonē de mōte aliqualiter adiactū lapidis parui fortiſſimi iuuenis qui eſſet de manu agili Et intrauit in rupem cauatā in lapide magno q̄ſi in celario lato

Locus oraciōis ⁊ ſudoris chriſti.

Ibi orauit ⁊ ſudās ſanguinē Et i eodē loco ter orauit Et ē loc⁹ deuotiſſim⁹ tēperatus nec calidus nec frigidus. In medio eſt columna groſſa ſuſtentans teſtudinē illius lapidis Eſtq ibi altare i quo fratres minores canūt paſſionē ſingulis annis magna ſexta feria

Ubi angelus ſtetit ꝯfortās chriſtū

Ante altare dn̄s Jhūs pcidit in faciē ⁊ orauit ⁊ tertio ſanguinē ſudauit Supra illud altare eſt extenſus lapis de pariete In quo dr̄ angelus Michael ſtetiſſe cōfortās xp̄m ſudantē. Et eſt ibi plenaria

Indulgẽcia. Ab iſto loco ſurgẽs xp̃us rediit ad apoſtolos illos tres
primum verſus auſtrum vbi eſt lapis magnꝰ de quo dictũ eſt. Ab iſ Ubi dominus
to loco excitatiõis apoſtoloꝝ ad xx. paſſus pedũ aliqualit̃ deſcẽdẽdo Captus eſt.
verſus auſtrum pius dñs captus eſt crudeliter ⁊ a iuda oſculatus
Ibiq3 ad x paſſus pedum vt credo fuit lapis poſitus ꝑ caractere vbi
petrus abſcidit auriculam ſeruo principis Adhuc illum lapidẽ vidi
quando in terram ſanctam veni videlicet anno dñi 1507. verſus fi
nem anni p̃dicti Et poſtq̃ receſſi de ikrm anno dñi 1508. verſus
finem anni lapis effoſus ille ⁊ abſconditus a Saracenis extra p̃ie=
ctus dinoſcitur Om̃ia iſta loca ſunt in orto Incipiens a gethſemani Gethſemani.
que eſt iuxta vallẽ Joaphat/p̃dium aliqđ fuit aliquot gaſas habens
iuxta ciuitatem diſtans ab ea ꝑ duo ſtadia valle ⁊ torrente median=
te Et hic ortus eſt in pede mõtis oliueti

¶ Fons rogyel.

Eſt ad dextram partẽ vie qua itur de cenaculo dñi verſus bethaniaꝫ
qui fons habet aquas dulces fluentes In quo fonte beata virgo laua
bat panniculos ihũ xp̃i paruuli Uerſus bethaniã aſcendẽdo de valle
eſt domus iude p̃ditoris cuius adhuc teſtudo apparet Et vltra do= Domus iude.
mum verſus bethaniã eundo iuxta viam ſuſpẽſus fuit ⁊ crepuit me Ubi iudas ſuſ=
dius Et illius arboris in qua ſuſpenſus eſt adhuc truncꝰ altus ẽ ad penſus crepuit
ſtaturam hoĩs A fonte rogyel ad natatoria Siloe ſunt puto tria ſta Natatoria ſiloe
dia in quã aqua p̃dicti fontis ꝑ ſubterraneos meatus defluit/de na=
tatoria ſiloe ſaraceni mittũt aquaꝫ ꝑ rimas ⁊ foſſatas ad ortos ipoꝝ
ad irriganda olera A natatoria ſiloe remote diſtat arbor in loco vbi Ubi ſerratus
fuit ſerratus Iſaias ꝓpheta Ultra natatoria ſiloe vltra vallem ſunt ca erat iſaias.
uerne apoſtolorũ in quibus latitabãt Tempore paſſiõis Et ibi ꝓpe Latibula appo
eſt ager alchedemach ſepultura peregrinoꝝ antiq̃ꝫ hodie nõ ẽ ſꝫ alibi. ſtoloꝝ tempore
passionis christi

¶ Jheruſalem ſancta.

Ciuitas ſancta ikrm eſt ſita in montealto ſacratiſſimo ſyon Et vadit
per deſcenſum montis aliqualiter a cenaculo meridionali Que nec
paruitate ẽ anguſta nec magnitudine cuiq̃ꝫ faſtidioſa A muro auſtra Quantitas ieru
li vſq3 ad murũ aquilonarẽ diſtans longitudine quantum quis de ar ſalem.
cu quater dirigeret ſagittã Eſt tñ puto lõgitudine ⁊ ãplitudine pro
tenſa ad inſtar cracoĩe Et diſtat ab accon ſiue Tolemayda que eſt in
prouincia phenicis xxxvj. leucis puto xxx miliaribus noſtris A iop=
pen diſtat x miliaribus noſtris Ab oriente intrando ikrm fuerunt an Porte ieruſalẽ
tiquitus diuerſe porte Ex quibus vna notabilis de monte oliueti ad
templum Salomõis videlicet porta aurea ꝑ quã dñs intrauit i die Aurea porta.
ramiſpalmarũ cũ ſolẽnitate ad quã fuit põs teſtudinatus ꝑ vallẽ hec
porta aurea eſt hodie clauſa imo incluſa in muro ad quã ab extra ie

Hieruſalem Urbis deſcriptio.

ruſalem nō eſt facilis aggreſſus criſtianis ꝓpter mauros quia ibi eſt ſepultura paganorū: nocte tñ fratres ſolēt accedere ⁊ tangere. Una tamē porta ab oriente eſt apta que vocatur porta cedar vł porta vallis/vel porta ſcti Stephani Intrando igitur ciuitatē ab oriente ꝑ iſtam portam ad ſiniſtram partē ſtatim eſt foſſata ꝓfundiſſima lata ⁊ quadrata circūdata muro vndiq; in qua mō nō eſt aqua. hanc foſſatam quidā ferūt ꝓbaticā piſcinā vbi quōdā poſt primū motū illius aque que fuit ibi in copia ad deſcēſuz angeli ſanabatur infirmus qui primus in aquam poſitus fuerat vt habetur ioānis Ultra illam piſcinam ꝓbaticā ⁊ iuxta eſt cimiterium Salomonis elegātiſſimū ⁊ ſpacioſiſſimū Et ibi eſt. Templum ſalomonis

Hodie nō magnū ſed rotundū Sub illo cimiterio in terra ē ſtabulū ampliſſimum ſalomonis. A parte occidētali ad templū eundo ē platea lata habens teſtudinē deſup ꝑ quā itur ad templū Et vocat̃ porta ſpecioſa vbi petrus ⁊ ioannes aſcendētes in templū viderūt claudum mendicum Et dixit petrus argentū ⁊ aurū non eſt mihi qđ habeo hoc tibi do ⁊ illuminauit eū Ad templū aūt Salomonis imo nec ad cimiteriū nullus criſtianoꝝ audet intrare/alias aut negare debēt fidem ⁊ circūcidi aut occidi aut ſi habet pecuniā poſſet ſe redimere A ꝓdicta aūt porta vallis intrando ciuitatē ad dexterā habetur eccleſia ſatis pulcra ſancte Anne matris dñi ī illo loco vbi fuit domus Joachim ⁊ Anne Et ibi creditur beatiſſima virgo cōcepta Et ſubtus hanc eccleſiā eſt locus quaſi capella vbi fertur beatiſſima virgo nata Jn deſcenſu aūt huius eccleſie ꝑ xxij gradus mōſtratur tumba ſaxea beati ioachim ⁊ anne vbi adhuc ipoꝝ oſſa ab aliquibus putantur quieſcere ſublato inde ꝑ helenā corpore ſctē anne qđ tranſtulit in Cōſtantinopolim Tñ in cypro in mōte alto vbi ē eccleſia monchorum ſancti benedicti deſerta: monſtratur brachium ſctē anne. ⁊ crux dextri latronis Nō remote ab hac eccleſia ſctē anne verſus domum pylati habetur alia piſcina grandis que dicebatur piſcina iteriorum hanc fecit ezechias. Et habet mō aquas Ad hanc piſcinam currunt aque de ſtagnis ſalomonis que ſunt vltra bethleem mediuz miliare Et fluunt ꝑ occultos meatus. que prius in illā piſcinā que ē iuxta templū ſolomōis. hanc eciam quidā ꝓbaticā putāt piſcinam Habendo reſpectū ad dominicā paſſionē videbimus primū ductus a caypha ad domū pylati Et eſt diſtancia ad ix ſtadia .i. quantū diſtat a ſctō Bernhardino cracouie. vſq; ad eccleſiam ſciſpūs tātum diſtat domus pylati a domo cayphe. Domus Pilati

Eſt quaſi in medio ciuitatis declinādo tñ ad partē aquilonarē ver-

Porta Cedar

Porta vallis.

Pota ſ. Stephani.

Probatica piſcina.

Templum Salomonis.

Porta ſpecioſa templi.

Templum ſancte anne.

Ubi beata Maria ꝯcepta ⁊ nata.

Tūba ioachim ⁊ anne.

Brachiū. ſ. anne. Crux dextri latronis.

Piſcina interioꝝ. Stagna ſalomonis

Diſtācia domꝰ caiphe a domo pilati.

ſus murum Iſta domus pylati nō habuit magnū ſpaciū ꝑ area In domo pylati eſt capella in loco illo in quo dn̄s Ihūs eſt flagellatus Sed tamē ille locus flagellatiōis a ſaracenis poſſeſſus deturpaṫ q̄a de illa capella fecerut ſtabulū iumentorū nec ꝑmittūt ibi aliquē hominē criſtianū intrare niſi ꝑ queſtu Et eſt ibi plena indulgencia.

Locus flagellaciōis hriſti.

Herodis domus.

A domo pylati verſus aquilonē ad mediū ſtadiū eſt domus herodis quaſi caſtrū in eminētiori loco aſcēdēdo gradati Ibi dn̄s fuit duct⁹ de domo pylati ⁊ cōdonatus ab herode alba veſte ⁊ illuſus Poſtea reductus ad pylatū Et ibidem in atrio coram cohorte eſt coronatus Locus aūt coronationis eius neſciṫ a criſtianis In platea iuxta domum pylati vacatur locus lycoſtratos Et ibi dn̄s eſt ſentenciatus a pylato ſedente ꝑ tribunali Ibiq̄ʒ plateam tranſuerſaliter ſupius factus eſt caracter de muro ⁊ arcualiater quaſi value In quo muro q̄dā gradiamus cum fratribus minorū obtinētes precio magno licēciā ad Soldanū infixerūt duos lapides magnos illi muro vnum album in quo ſtetit dn̄s iudicatus: aliū in quo ſtetit aut ſedit pylat⁹ iudicās

Locus coronaciōis

Lycoſtratus.

Maria de ſpaſmo.

A domo pylati deſcendēdo ad mediū ſtadiū eſt locus vbi beatiſſima virgo videns filiū ſuum oneratū ligno crucis ſpaſmauit cadens in terram In illo loco fuit edificata eccleſia que vocatur ſctā maria de Spaſmo hodie nihil remanet de illa eccleſia niſi vnus paries Et eſt ibi plenaria indulgencia Et iſte locus eſt verſus occidentē de domo pylati verſus locū caluarie

Simon angariatus.

A domo pylati vadendo verſus occidentē ad vnum ſtadiū vulgare vbi eſt platea tranſuerſalis ab aquilone in meridiē Et quia dn̄s crucem ferre nō potuit Simō cyroneū vadens ꝑ illam plateā tranſuerſalem eſt angariatus ad portandā crucē poſt Jeſum.

Mulieres flentes.

A loco angariatiōis ſimonis verſus meridiē aliquātulū cū ihū ꝓceſſurunt ad mediū ſtadium Et ibi mulieres expectabāt dn̄m flentes ⁊ cōpacientes Quas dn̄s allocutus eſt dicēs filie irlm nolite flere:

Ueronica.

A loco allocutiōis mulierū ibant iterū ꝑ plateā tranſuerſalē verſus occidentem ad vnum maximū ſtadiū eſt dom⁹ veronice q̄ occurrit criſto baiulanti crucē ⁊ depoſito velo acceſſit ad ieſum ⁊ detergere voluit ſanguinē de facie Et dn̄s accepto linteamē eius ſuam faciem in eo infixit ei porrexit ꝓ munere.

Caluaria.

A domo pylati verſus occidentē diſtat locus caluarie ad quingentos paſſus credo ad octo ſtadia vel circa.

Hieruſalem Urbis deſcriptio.

Qui locus Caluarie fuit tunc extra ciuitatē ꝓpe tñ ciuitatē niſi ꝑ foſ-
ſatam diſtans iuxta quā foſſatā fuit mōticulus oblongus totus petro
ſus altus a terra ſedecim gradibus Et poſtꝙ dñs ihūs adductus fu
it ſub caluarie dictum monticulū reſpiciēs ſupra locū vbi crucifigi
debuit ſuſpirās cecidit ⁊ crucē depoſuit amplius nō reſumpturus

Carcer chriſti.

A loco caluarie verſus aquilonem eſt carcer xp̄i ad xx paſſus credo
vbi incluſus fuit dñs ⁊ cuſtoditus donec crucē diſponerent Ante il-
lum carcerē ſunt duo foramina in pauimento lapideo vbi dñs edu-
ctus pre debilitate nimia ceſpitauit genibus cadens Et in illa caſu
ra ſunt fctā illa foramīa Et ī carcere ē plenaria indulgēcia In loco cal
uarie qui vt dixi ſedecim gradibꝰ eminet ſuprā pauimētū terre do

Foramen ī quo ſtetit crux.

minus Ihūs filius dei eſt crucifixus facietenus ad occidentē Et ibi fu
it foramē decauatū ꝓfundū ad vnum cubitū rotundū tamen eſt ⁊ latū
circulariter ad vnū palmū. qđ foramē eſt duriſſimū ad ſcindendū ſed
tamē dulciſſimū ad amplexandū fuit em̄ illo tp̄e ſanguine xp̄i impletū
ſtillante de latere dextro A latere dextro latro dexter pepēdit diſtās
ſex palmis a criſto ſub manu tñ ſiniſtra xp̄i pependit Ad manū autē
ſiniſtram xp̄i pependit latro ſiniſter diſtens a criſto ſedecim palmis
vel circa Et iter xp̄m ⁊ latronē ſiniſtrū facta eſt ſciſſura magna in pe
tra in qua ſe poſſet hō macer abſcondere Tñ multo longior quanti-
tate hōis Et hoc qñ dñs ihūs in cruce clamauit In ſignū ꝙa illa ma

Ubi ſtabat mater chriſti.

ledicta aīa ſiniſtri latronis fuit ſciſſa a xp̄o Meſtiſſima mater ſub mō
te caluarie iuxta tamen ad auſtrū aliqualit̄ declinās ad occidētē ſtetit
ſub cruce eiulans reſpiciens a latere faciē xp̄i. Et iuxta eam Ioānes
ſtetit ibi ſunt hodie due capelle vna vbi beata mater ſtetit alia vbi io-
annes ſub mōte a ſe nō remote diſtantes penes parietē auſtralē ec-
cleſie ſcti ſepulcri In loco tamen iſto caluarie eſt hodie capella pul-
cerrima vbi aurū apparet in teſtudine ꝑ helenā edificata quadrata
ad decem paſſus pedū credo lata ⁊ longa vel plus In medio illius
capelle eſt columna groſſa quadrata que diuidit capellam Partem
auſtralem Caluarie habent fratres minores de obſeruācia Et partē
aquilonarem tenent Georgiani quidam criſtiani vnus tñ ibi man et
foramen tñ illud ſacrū tenent georgiani Depoſitoꝙ corpe xp̄i Io-

Ubi corpus chriſti vnctū eſt.

ſeph cū nicodemo deſcenderunt de mōte Et deſcendētes ſtatim ſub
mōte vnxerunt dominū in quo loco pendent multe lampades A loco

Diſtancia ſepulcri a caluaria.

Caluarie verſus occidentē oblique tñ ad xl paſſus pedū vel. l. ē ſacrū
ſepulcrum domi ihū vbi poſitus eſt benedictus Ihūs de quo infra A
ſepulcro dñi ad xv paſſus verſus aquilonem eſt locus vbi dñs Ihūs

Ubi chriſtus reſurgens apparuit Matri.

poſt reſurrectionē apparuit matri ſue Et eſt ibi capella vbi fratres fa
ciunt officium diuinū Et eſt ibi plenaria indulgencia Et ſeruatur ibi
columpna flagellationis dñi In medio capelle ꝑdicte ⁊ ſancti ſepul

Columna flagellacionis.

cri dn̄i ſunt duo lapides rotundi albiſſimi: vnus in quo ſtetit ihūs ⁊ alter in quo ſtetit Maria magdalena qn̄ ei xp̄us dn̄s poſt reſurrectionem apparuit eggreſſus a matre.

Eccleſia ſancti ſepulcri domini intra ſe

Concluſit caluariā ⁊ ſepulcrū criſti ⁊ aliqua loca paſſionis criſti Eccleſia predicta ab helena eſt edificata magna: habens multa diuerticula in ꝓportionabilia Tamen aliqualit̄ ad inſtar eccleſie kathedralis vbi ſunt ambitus in circuitu chori Chorus p̄dicte eccleſie eſt oblongus puta ad xl paſſus pedum vel circa latus ad xiiij. quem tenēt greci: Ad partē orientalem eccleſie deſcendēdo de eccleſia ſubtus terram xxx puto gradibus eſt capella ſancte helene pulcra: habēs tātum deſuper feneſtram A latere dicte capelle auſtrali ſubtꝰ adhuc terram xi gradibus eſt ruppes vbi fuit poſt reſurrectionē xp̄i reconditum lignum ſancte crucis poſtea ab helena inuentū ibidem. Et in illo loco miri eſt odoris fragrancia ſicut ⁊ ad ſepulcrum beatiſſime virginis Marie A parte ſiniſtra capellē ſctē helene eſt capella ꝑua vbi crucifixores diuiſerūt veſtimēta xp̄i mittētes ſortem A parte dextra eſt alia capella In qua eſt lapis in quo dn̄s innixus coronatus fuit Ad partem auſtralē chori eſt ſacratiſſimus locus Caluarie eminens ſupra a pauimēto eccleſie xvj gradibus Et ſub loco caluarie ē capella in qua georgiani habitant A parte aquilonari chori eſt carcer criſti vbi dn̄s ieſus fuit poſitus antequā crux adaptata fuiſſet Et ibi eſt plenaria indulgencia Corpus eccleſie ſancti ſepulcri ⁊ ē āplū ſatis ⁊ rotundū Et in medio ecceleſie eſt ſacrum illud ſepulcrū criſti habens in circūitu multas columnas ⁊ groſſas orbiculariter equalit̄ diſtātes a ſepulcro ad xij paſſus vt credo Et hee columne ſuſtētant turrim latam ⁊ altam que eminet ſupra ſepulcrum quaſi caminus In cuius acucie eſt tantum feneſtra ſatis lata que dat lucem nō mō ad ſepulcrū criſti ſed toti eccleſie nec alibi eſt alia feneſtra in eccleſia illa pluuia tamen vehementer in hyeme vadit per illam feneſtram i ſepulcrum chriſti Retro autē illas columnas predictas ſunt habitacula diuerſarum nationum criſtianarū vſqȝ ad parietem.

Que ꝯtinentur in eccleſia ſepulchri chriſti.
Chorus eccleſie Greci.
Capella ſancte Helene.
Ubi ſancta crux fuit recondita.
Ubi crucifixores veſtimenta chriſti ꝑtiti ſunt.
Lapis ex loco coronacionis chriſti
Caluarie locus.
Georgianoꝝ capella.
Carcer chriſti.
Sepulcꝝ chriſti

Impreſſum Cracouie ꝑ Florianū Ungleriū. Anno dn̄i. M.D.xij.

R. XII. 5.

Cim. 4006

Druk wyrestaurowano i oprawiono
w Oddziale Konserwacji Biblioteki
Jagiellońskiej.
listopad 1982 - styczeń 1983